

НАЦИОНАЛЕН ФОНД „КУЛТУРА“

Управителен съвет

Стенографски протокол

ПРОТОКОЛ

№ 4

от заседание на 10.07.2026 г. и продължило на 30.07.2026 г.

На 10 юли 2026 г. в София, сградата на НФК, намираща се на адрес: гр. София, ул. „Лъчезар Станчев“ № 7, ет. 3 се проведе заседание на Управителния съвет на Национален фонд „Култура“ с предоставена възможност за включване на присъстващи и от дистанция чрез електронната платформа ZOOM, който беше отворен в 11,00 ч.

На заседанието присъстваха: Станислав Почекански, Иван Кабаков, Станимир Бояджиев, Алина Караханова и Милена Налбантова-Божилова.

Онлайн присъстващи чрез Zoom: Емилия Стоева, Севар Иванов, Илия Граматиков, Диана Саватева, Петър Митев, Коста Костов и Мариела Модева.

Отсъстваха: Ния Табакова, Мира Йосифова и Георги Керезов.

На основание Заповед № 3-300-13 от 08.07.2026 г. присъстваха и: Нели Неделчева – изпълнителен директор на НФК; Цветелина Стойнева – директор на дирекция „Програми и проекти“, Елина Кръстева – главен експерт „Проекти и програми“ и Йордан Николов – главен експерт „Връзки с обществеността, проекти и програми“.

Заседанието се проведе при следния

ДНЕВЕН РЕД:

1. Дискусия и одобряване на Индикативната програма на Национален фонд „Култура“ за 2027 г.

2. Разглеждане и одобряване на оценителния доклад на Експертната комисия по програма „Творческа Европа“ 2026 г., сесия първа.

3. Разни.

Заседанието беше открито в 13,23 ч. и ръководено от госпожа Марина Василева – заместник-министър на културата с пълномощно ПЛМ-75/07.07.2026 г. Пълномощното се прилага към протокола.

* * *

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Здравейте, колеги! Откривам днешното заседание на Национален фонд „Култура“.

Предлагам ви за гласуване дневния ред:

1. Дискусия и одобряване на Индикативната програма на Национален фонд „Култура“ за 2027 г.

2. Разглеждане и одобряване на оценителния доклад на Експертната комисия по програма „Творческа Европа“ 2026 г., сесия първа.

3. Разни.

Моля, който е за, да гласува.

Гласували **10 членове** на УС: **за – 9, против – няма, въздържал се 1 (проф. Иван Кабаков)**

Дневният ред се приема.

Мотиви?

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Уважаеми колеги, въздържам се, защото не съм се запознал с тези документи, които ни бяха изпратени предния ден. Не е спазен срокът от пет дни, просто нямах възможност за един ден да се запозная с тези неща, които са изпратени за „Творческа Европа“. По тази причина – не съм се запознал и не мога да взема отношение към тях. Затова гласувах „въздържал се“.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: За протокола – документите от „Творческа Европа“ бяха изпратени веднага на Управителния съвет, след като оценителната комисия приключи. Такава е ситуацията.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Не влизаме в обяснителен режим сега.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Преди да започнем по същество, към миналото заседание имам следното предложение – да бъде приложена към самия протокол концепцията на проф. Кабаков, писмената форма, която ни изпрати, за която се спомена. И тази таблица, с която разполагате. Самите те да бъдат приложени към протокола.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Ние не разполагахме към датата на заседанието с таблицата на екипа.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Разполагахте.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Много Ви моля да не ме прекъсвате, за да работим, малко по... Ще помоля малко по-оперативно да се случват нещата, колеги. Имаме много сериозни други казуси в Министерството и не можем да си позволим цял ден да губим време в прекъсвания и процедурни въртележки.

Може да се приложи единствено Концепцията, приложена от проф. Кабаков, тъй като тя беше единствената, с която Управителният съвет разполагаше в рамките на заседанието. Програмата на административния екип не беше предложена, представена...

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: В писмена форма.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Ние и устно не я разбрахме, така че...

Предлагам за гласуване правила за работа на днешното заседание – 10 минути представяне и защита на всяка една от концепциите, ако смятате, че е необходимо проф. Кабаков отново да представи по-структурирано концепцията си.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Аз не съм я представил.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Съгласна съм – само в писмен вид е представена.

Десет минути за представяне на всяка концепция. Две минути изказвания, две минути отговор.

Съгласни ли сте?

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Предлагам три минути изказвания и две минути отговори. Ако ще дебатираме това, което имаме като материали, лично аз съм направила бележки, които бих искала да представя.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Разбрах. Добре.

Десет минути представяне на концепция, три минути изказване, две минути отговор.

Който е за така предложените правила?

Гласували **9 членове** на УС: **за – 9, против и въздържали се – няма.**

Предложението е прието.

Проф. Модева каза, че замества министъра и заместник-министър, така че ако трябва нещо спешно...

Преминаваме към **първа точка:**

ДИСКУСИЯ И ОДОБРЯВАНЕ НА ИНДИКАТИВНАТА ПРОГРАМА НА НАЦИОНАЛЕН ФОНД „КУЛТУРА“ ЗА 2027 Г.

Давам думата на проф. Кабаков да представи концепцията, която е подготвил.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Уважаеми колеги, аз съм направил това, което позволява Законът за закрила и развитие на културата на членовете на Управителния съвет, а именно да предложи стратегическа визия, стратегически насоки, както пише в чл. 27 на Закона. И в тази част съм се облягал изцяло върху вече разписани и съществуващи програми на Фонд „Култура“, така че центърът в тази програма е върху структура, съдържание, класификация и дизайн, разчитайки на вече съществуващи програми, коментирайки и представяйки само тези, които по един или друг начин са нови или в тях има някакъв съществен елемент на изменение, който се предлага да бъде обсъден и приет на Управителен съвет, както и например случая с „Културно наследство“ с оглед на отразените оценителски протоколи и комисии, където се вижда, че има дефектно разбиране на това какво е културно наследство и какви проекти се подкрепят.

По тази линия аз съм си позволил да подредя тази таблица, която ви е изпратена много преди днешното заседание, а именно свързана с разпределението на програмите в категорията хоризонтални и вертикални, при които за всяка една от програмите съм заложил различни баланси и допълнителни настройки, които да бъдат на квотен принцип и това да бъде свързано със спецификата на хоризонтална и вертикална програма и в нея на съответно направление в хоризонтална програма или направление във вертикална програма. В някои от случаите има съвпадение, което би могло да се коментира по линия на вертикални програми и направления в хоризонтални програми, тъй като част от вертикалните програми стават направления в хоризонталните програми.

Казвам го, за да не се бъркат двата термина, но то е, за да се създаде достатъчен инструментариум за фино настройване на квоти и проценти, постигане на баланси в обществен интерес и най-вече в интерес на културния сектор.

В тази връзка самата програма е изградена на принципа, върху който се изгражда една къща. Има основа. Тази основа е сложена с три програми. Тези три програми са съответно Любителско творчество, мисля, че това е по-точният термин, независимо че в Закона за закрила и развитие на културата е дефинирано понятие “Любителско изкуство”, но мисля, че терминът по-точно отразява конкретния случай и не се конкурира с професионално изкуство.

Втората програма “Образование и развитие в областта на изкуствата и културата” е свързана с възможността на базата на запознаването ѝ с това какво е съответното изкуство, как то функционира, какви културни ценности се формират в хода на любителското творчество и най-вече в областта на читалищата, да се премине през културна компетентност в професионална подготовка в училищата по изкуства и култура, след това във висшите училища по изкуство и култура, за да се стигне до третия компонент на тази многокомпонентна програма, какъвто е “Професионално развитие” на хората, които вече са минали през висши училища по изкуствата и са попаднали в професионална културна организация, занимавайки се професионално с изкуство – театър, музика и така нататък, които също са обект на програмата, доколкото говорим вече за надграждане на базата на завършено висше образование в образователно-квалификационна степен магистър. И това надграждане по един или друг начин е нормалната практика в условия на учене през целия живот и продължаващо професионално обучение, така че хората, които работят като професионални артисти, също да могат да се развиват през различни следдипломни квалификации и други форми на обучение.

Третата програма, която поставя основата на тази класификация, е възможността на базата на хора, които са получили подобно образование в специализирани училища по изкуството и културата, или висшите училища по изкуствата да имат два възможни дебюта на ниво професионална гимназия или училище по изкуства и култура като държавен културен институт по чл. 13, и съответно във висше училище по изкуства. Тези дебюти са подпомагане на артиста в най-трудния за

него период, когато той прави първата крачка и трябва да бъде признат от различната професионална общност или гилдия.

Оттам нататък, влизайки в съответната професионална общност или гилдия, той попада в така да се каже вертикалните програми, които тук са Визуални изкуства, "Сценични изкуства", "Екранни изкуства", "Превод/адаптация" и "Културно наследство". И тези вертикални програми са своеобразни стълбове за професионално развитие и кариерно развитие в рамките на съответната културна институция, която се занимава с професионално изкуство. По тази линия и оценката към нея е да се осигури кариерно развитие на тези завършили професионалисти, примерно, във висшето училище по изкуствата, така че те да намерят своята професионална реализация в съответната културна институция, която се занимава със съответния вид професионална структура. Разбира се, тук са разделени много общо, тоест клъстерите, които са разбираеми области на политики в нашата система на културата в Република България.

Когато това нещо приключи, идват други пет програми, които имат за цел да интегрират резултата от творчеството, изразено в професионална форма, в професионален артист или съответно специалист, ако говорим за културното наследство, за което той трябва да получи подобаваща оценка под формата на Критика, която пресича хоризонтално и петте стълба, Мобилност, възможността да интегрира своята изява извън контекста на кръга, в който живее – вътрешна мобилност в рамките на България или външна мобилност извън територията на България, и да се опита да надгради това нещо през разбиране и рефлексия върху това, което е формирал като професионални качества и работа в една група "Изкуства", която е много сложна за разбиране и дори се спори дали трябва да бъде представена в единствено или в множествено число – "Съвременни изкуства" или "Съвременно изкуство". С идеята, че повечето от теоретиците и концептуалистите на съвременното изкуство разчитат на това, че основа на това изкуство е концептуалното и ангажираността с определена форма на изразяване, което е вариант при вертикалните програми и "класическите" изкуства – така да ги нарека, в кавички, не е приемливо за съвременното изкуство. Разбира се, по това нещо има дебат и спор, но има обединение и отношение на това, че съвременното изкуство пресича всички тези форми и дори заличава следите от някаква свързаност, примерно с Визуалното

изкуство, примерно под формата на инсталация, хепънинг, флашмоб. Това се брои към вертикалните изкуства, а не към съвременното изкуство, което не трябва да се ангажира с конкретна форма на изразяване, за да скъса връзката с тези вертикални изкуства и програми. В този смисъл това е надграждане хоризонтално пресичащо и правещо “бидейки интердисциплинарно и мулти арт активно” интеграция и синергия между различни форми, които са във вертикалните стълбове.

Оттам нататък програмата “Намеса в обществена среда”, за която може да говори повече госпожа Саватева, показва на обществото резултата от цялата тази надградена вертикална структура от пет програми и това е така да се каже темата за достъпа до култура и възможността изкуството в най-съвременната му форма да получи видимост и обществена ползност, представено в, ако питате мен, по-добре е “Градска среда”, но предложението на госпожа Саватева беше обществена среда.

Разбира се, няма да говоря за „Творческа Европа“ като друго надграждане на наднационално равнище на всичко, което е постигнато.

Това е структурата и класификацията като в нея, като се направи разчет, се вижда, че има практически две и още една за преосмисляне програми, които са нови и изискват допълнителна работа на концептуално ниво, след което може да се мине на оперативно равнище към концепциите и съответно разпределянето на балансите дори вътре в клъстера “Сценични изкуства”, като си давам сметка, че сценичните изкуства е най-разплъстения клъстер, с най-много гроздове в него и е нормално дори да се мисли за по-висок процент, който да бъде разпределен през различни квоти, които отчитат спецификата на различните сценични изкуства като живо изпълнение на сцената, като тук е включен и циркът като живо изпълнение на сцена, в случая на арена или на манеж. И това решава въпроса, с който се сблъскахме като Управителен съвет миналата година, а именно пет проекти, от които одобрихме два, от другата страна са 750 проекта. Дисбаланс.

Този структура е мислена именно да обере и да калибрира балансите в системата на културата, но това да бъде система, която да поддържа целостта на културата и тази цялост да бъде представена по линия на разбирането, което задава възможност за всяка една от визираните форми и съответно програми да развива съответния сегмент

от културата, който е важен за системата на културата и бъдещето на културата.

Това достатъчно ли е концептуално?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Благодаря на проф. Кабаков.

Колеги, въпроси, коментари към така представената от професора концепция?

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: Може ли де чуем и другата тогава, за да може да се сравнят.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Бих искала да взема отношение по това, което предлага проф. Кабаков.

Когато той представи своята концептуална идея писмено, изчетох, разгледах и честно да ви кажа, че логиката, която той представя, може би е правилната логика, за да има стратегическо развитие в програмите като политика на Фонда, защото е обърнал специално внимание именно на базата на основата, върху която започва градежа на професионалното изкуство, на професионализма, а именно Национален фонд „Култура“ да разработва своите програми, които да дават принадена стойност, доколкото да се финансират проекти с професионална насоченост.

Това, което аз разбрах и това, което смятам, че е логически правилно, първо, че тук концепцията следва наистина логиката на възникване на култура, потребност от култура и тя започва от основата, от най-ниското ниво чрез любителското творчество, Вие сте прав, но тъй като няма гласуван такъв законов термин, аз ще продължа да използвам Любителско изкуство, като тези, които стъпват и се обучават, и имат допир, желаят да продължат своето образование в сферата на професионализма в изкуството, продължават да го правят чрез училищата, висшите учебни заведения и държавното училище по изкуства, съответно тези, които са млади кадри и които вече завършват и искат да направят първите крачки, Фондът ги подпомага с програма Дебюти, защото на тях им е наистина трудно да направят тази първа крачка. Минава се през пет основни колони, които градят сферата на културата – Визуални, Сценични, Екранни, Превод, Културно наследство. И се преминава нагоре към пряката реализация в професионално отношение.

Аз така го разбрах и в момента това, което проф. Кабаков обясни, ми помогна наистина да вникна всъщност, като тук обаче допълвам бележка, че наистина "Сценични изкуства" е много важно да бъде

разработена и обогатена и тази колона няма как да бъде съпоставима на всички останали, защото "Сценични изкуства" са най-богатото направление, най-богатата колона. Не визирам само Музика, Театър, Танц и пърформанс, Цирк, а визирам Опера, Оперета, Мюзикъл, тъй като това са специфични видове изкуства и според мен именно на "Сценични изкуства" трябва да бъде поставен малко по-сериозен акцент.

Благодаря на проф. Кабаков. Ако той има готовност да предложи чисто рамково структуриране как да изглежда Индикативната програма чисто продуктивно отгук насетне и разписано като условия, това би било полезен ход за Национален фонд „Култура“ да има логическо надграждане и стратегическа форма за развитие в програмната си идея.

По другото предложение също имам бележки, коментари и предложения и ще ви ги представя по-късно.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Имам ли право да отговоря?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Имате, разбира се.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Абсолютно вярно и точно е, д-р Налбантова, с едно изключение, което аз пропуснах да представя, но си дадох сметка, че тук има известно неразбиране. Всяка една от трите групи програми, те са в различен порядък – едните са подгрупи, другите са групи, въпрос на система и теория, не искам да занимавам с това аудиторията, за да не губим време, има функция и те са функционално обособени. Първата група от тези три хоризонтални програми е свързана с предаване на социален опит и социално включване. Вертикалните програми са свързани с функцията по създаване, представяне и разпространение на високите образци и културните ценности в сферата на културата. И третата група пак хоризонтални програми, но петте, които така да се каже пресичат и надграждат вертикалните, се отличават именно с тази способност да бъдат с висока степен на интегративност и интердисциплинарност. Много пъти сме констатирали в хода на заседание на Управителния съвет, че отсъстват интердисциплинарни проекти, които да прокарат връзки и да осъществяват контакти, защото една система е съвкупност от елементи и връзки, ако ѝ махнете връзките, тя не е система. А ние точно в системата махаме връзките. Това е опит да се прокарат връзки както вътре в страната така на наднационално равнище към Европейския съюз, за да може той да бъде наистина съюз, свързаност, а не просто обединение или отделеност, която функционира по свой си странен начин. Благодаря ви.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Други коментари или въпроси по концепцията на проф. Кабаков?

В такъв случай, госпожо Неделчева, заповядайте да представите концепцията на администрацията.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Ще бъде кратка. Препотвърждаваме това, което говорихме на предното заседание – програмите да се структурират като форми на изкуства.

ЕЛИНА КРЪСТЕВА: Идеята на тази презентация е създадем една визуална връзка между това, което говорихме на предното заседание, да се представи визуално каква е идеята за Индикативната програма на Национален фонд „Култура“. Логиката, върху която е изградено предложението на Фонда, което ви беше представено, дели условно програмите на три групи. До голяма ще видите след представянето на господин Кабаков това, което предния път споменахме, че до голяма степен идеята за разпределението на програмите в момента е сходно с това, което той предлага. Представено може би с по-различен език, но до голяма степен идеята е сходна.

В начина, по който ние структурираме индикативните програми, начина, по който обмисляхме програмите, условно делим на три групи, така наречените фокусирани програми. Вътрешно ги наричаме фокусирани програми, но това не е лош начин да се обясни какво означава това. Това са програми, които имат някаква определена ясно дефинирана цел. Те ни дават абсолютна свобода какво да се прави, те имат някаква насоченост било то към определени кандидати или към определен тип аудитории, както например в Любителско изкуство. Там това, което се цели, е тези програми да стигнат до някакъв определен предварително зададен резултат, а не толкова каква е формата на изпълнение до достигане до този резултат.

Другата голяма група програми са така наречените безфокусни програми, които за простота ще ги наречем секторно ориентирани. Безфокусни – какво имаме предвид? Това не е деградивен термин. Секторно ориентирани са, защото те дават свободата на организациите, които са част и от независимия сектор, и като цяло в последните години допустимостта на кандидатите върви към това те да са фокусът на тези програми. Това са по-широкообхватни програми, които не се стремят толкова много да зададат какво да се прави със средствата, които се дават, а дава една по-голяма свобода, една по-широка рамка за работа,

включително не само като допустимост на кандидатите, но и допустимост на разходите и самите критерии, които се задават, защото в крайна сметка това нещо, което задава свободата и ограниченията, а не какво е написано като свободно действие в целите. Това са неща, които изграждат предложенията на кандидатите фактически.

И третата група, която в последните години е така наречената целева подкрепа, конкретна целева подкрепа, творческа подкрепа. Цедката е сключения договор с Европейската комисия по голямата програма „Творческа Европа“.

Така визуално си ги представяме и това са двата големи, да ги наречем клъстера програми, които бяха предложени в предходното заседание и те до голяма степен следват и логиката, в която върви Индикативната програма на проф. Кабаков, може би с различни думи, както казах, но логиката е доста сходна.

За секторно ориентирани програми каква е голямата промяна, защото реално в нея е голямата промяна. Това са програмите, наследници на досегашните Създаване и Разпространение и различните форми на Създаване и Разпространение.

Първите програми, която е с две програми Създаване реално, които са най-разпространени, започват през 2023 г. като наследници на така наречените ковид програми, едногодишен гранд, насочени към една много широкообхватна подкрепа на частните организации, която покрива огромен набор от разходи, като дава огромна свобода за проектните предложения. От 2023 г. насам в различни форми програмите Създаване и Разпространение са прекроявани и съединявани отново, като 2024 г. програма Създаване е една, програма Разпространение е една, има допълнителна програма Фестивали. След това в 2025 г. ги съединяваме, вие си спомняте, това е програма, която вие сте гласували, няма да влизам в детайли за нея, тъй като програмите са правени в още две програми, които са и Създаване, и Разпространение. Създава се обръкване за кандидатите защо трябва да има две програми. И тази година отново се очаква по същия начин да текат две програми, като в тях има два големи компонента – Създаването и Разпространението, комбинирани по различни начини.

Тук ще отворя една скоба конкретно за Разпространение, тъй като тя е малко по-фокусирана от концепцията на създаване, както е заложена към 2023-2024 г. Разпространение не си поставя никаква цел, която е

единствено за тези кандидати, това е огромната цел на програмата. И това е едно от малкото изследване на резултатите, които имаме за последните години, къде са реализирани, къде са изпълнени проектите, за които са кандидатствали. Голяма тема е това, че всички кандидатстващи организации са в Пловдив, Варна, може би някъде в Бургас и около тези големи центрове няма справедливо разпределение. Но всъщност програма Разпространение не гледа в кой център се намира самата организация, къде е реализирала дейностите си. И това са именно тези точки докъде е достигнала програмата реално.

Както ви казах, 2023-а, 2024-а, 2025-а и 2026 г. Създаване и Разпространение са прекроявани по различни начини. Това, което не се променя значително и създава огромна част от тежестта на тези програми, вярваме и за...

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: През годините са ви дадени за тези програми колко оценителни комисии са сформирани – 10-12. Тази година аз съм принудена да сформирам 12. При варианта, който предлагаме, с програмите по Изкуства, следва една оценителна комисия с трима секретари. Една оценителна комисия с много членове, разбира се.

ЕЛИНА КРЪСТЕВА: В общи линии това е следващата точка защо всъщност имаме толкова много комисии, имаме толкова много направления и каква е тежестта, която това създава. Защо ги имаме направленията? Те в голяма степен съществуват не, за да се делегират организациите по някакви условни показатели. Тези направления съществуват, за да направят оценителната среда отговаряща на нуждите и спецификите на определените сектори. И тук въпросът не е кои типове изкуства, кои видове изкуства, кой тип културен продукт отпада в кое направление, а защо има направление и каква е целта, която те изпълняват.

Тук е много важно да се отбележи, че работата на нас като администратори не е да казваме кой тип проект към кое направление и към кое изкуство трябва да се насочи или да търсим какъв е резултата от него, за да му кажем къде да кандидатства. Идеята е тези направления да ги има, за да се създаде една среда, в която може да се направи оценка дали има някаква предвидимост, да се следва принципът на прозрачност при оценителния процес, някаква предвидимост и самите кандидати да не бъдат изненадани защо, примерно, Филм се оценява от експерт от

сферата на литературата. Това е много груб пример, но такава е идеята на разделението на направленията.

В този ред на мисли идеята да разбием програмите Създаване и Разпространение на петте им направления и тяхното направление да стане собствена програма, до голяма това създава условия за много по-добра оперативност, от 12 или 15 комисии ще имаме пет или четири в зависимост от това какви ще бъдат направления. Всяко направление ще си има изискуеми документи, ще си има собствени критерии, които отговарят на спецификите на определеното направление, защото Разпространение в сферата на Литературата и в сферата на Сценичните изкуства е значително по-различно. И едновременно с това като един добавен бонус ще се намалят и разходите за провеждането на самите комисии, защото един проект, вместо да кандидатства в две програми и да си вземе малко парички и от двете програми, ще си кандидатства в една програма и ще си вземе купчинката наведнъж.

В тези консолидирани направления, програми, идеята е програмите Създаване и Разпространение да влязат, а в самото направление да има процентно съотношение от сумата, която се дава за един проект, се дава само за създаване, само за разпространение, като тук един от нюансите, който може да бъде допълнително доизкусурено е дали в тези направления да има допълнителни програмни оси, които да дават допълнително предимство да кажем от типа на Критика в проектните предложения за даване на някакви елементи на "Културно наследство", тъй като, както видяхте, в това предложение "Културно наследство" не фигурира, дали "Дигиталните изкуства" да бъдат по някакъв начин заложили като нещо, което дава допълнителни точки. Тук има и варианти за доизкусуряване, което в крайна сметка се случва, когато се доизпипат критериите, доизпипат допустимите разходи и се определят конкретни цели.

Другата програма, която е нова като предложение и досега не е била реализирана, е така наречената Многогодишна програма за международни и национални културни събития. Идеята е тя да поеме събития, които имат необходимостта от по-дълго време за реализация или са такива, които са повтарящи се, като например фестивалите, като идеята е тези повтарящи се събития да имат по-дълъг хоризонт на финансирането и да могат да допълват допълнителни събития, които да

обогатяват програмите ѝ, а не да се появяват всяка година отново и отново за същото финансиране.

Другото нововъведение в тази програма е идеята тя да бъде изпълнявана в режим на финансиране по общия регламент, така нареченото ОРГО. Това е текстът, цитиран директно от Регламента. Тук сме определили културни прояви и представления, фестивали и други подобни културни дейности. Изредено е изключително изчерпателно всичко, което е позволено да бъде кредитирано по този режим, тоест то да не бъде при режим на минимални помощи и по този начин да може да му се позволи малко по-висок таван на финансиране, защото иначе в рамките на тези две години би си изгърмiał, така да се каже, каквото е имал.

Много бързо минавам през така наречените фокусирани програми. Повечето от тях са добре познатите ни програми от предходните години. До голяма степен не предлагаме никаква значителна промяна. Може би единственото голямо нововъведение, то е всъщност завръщане към тази програма, която някога е съществувала, за Социално ангажирани изкуства. За Любителско изкуство няма да влизам в повече детайли, защото в голяма степен си я познаваме. Ще кажа няколко думи за Социално ангажираните изкуства. Това е програма, която е съществувала във Фонда между 2018 и 2023 г., като тя традиционно има две опции на фокус. Едната е така наречената Работа с групи. Много бързо ще кажа, че това са двете единствени програми, които са фокусирани върху така наречените ползватели на културния продукт. Тоест тук целите, които са заложили за изпълнение и покриване, са насочени изцяло към това какво получават ползвателите на този културен продукт, който се създава с проекта, да бъде ориентиран към тях и по този начин да се стремим към по-голямо включване, включително и на групи, които традиционно не участват в културните процеси.

Програмите Дебют, Мобилност и Превод и адаптация – в тях не предлагаме никакви значителни промени и затова няма да се спирам прекалено много на тях. В Дебют единственото нещо, което ще спомена, е, че в предишни години някои от вас знаят, че се е изпълнявала в два кръга, продължаваме да я предлагаме да се изпълнява в един кръг отново с цел по-голяма оперативност. В програма Мобилност единствената промяна, която би ни се искало да се случи, е допълнително да се олекоти програмата, защото въпреки че е една от програмите с най-ниски тавани,

е една от най-сложната за администриране чисто технически програми. И в Превод и адаптация не се предвиждат значителни промени. Отново се предвижда да бъдат допустими чуждестранни и български кандидати. Тя и без друго няма твърде много изисквания, не предвиждаме допълнителни промени.

Последно за програма Целева подкрепа „Творческа Европа“ отново я предлагаме във формата, в който е за 2025-а и 2026 г., програмата да е едногодишна, а не с многогодишно финансиране, тоест срокът, който е от Европейската комисия.

С това почти влязох в десетте минути.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Прескочихте ги. Благодаря Ви.

Колеги, коментари и въпроси по така предложената рамка на Интегрирана програма 2027 г. от страна на екипа на Фонд „Култура“?

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Аз имам два коментара и един въпрос, обаче спазвам принципа, борейки се за приза Джентълмен на годината?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Заповядайте, проф. Кабаков.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: След другите.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Аз ще се изкажа този път последна. Заповядайте.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Двата въпроса са следните.

Има противоречие в наименоването на фокусирани програми. Това противоречие вътре в себе си както се нарича като елемент от логиката. Всяка програма по дефиниция трябва да бъде фокусирана и това се разбира от дейностите, които са допустими в програмата. Така че подобно наименование не е добро. Това го казвам като коментар.

Второто нещо, това, което е представено, по принцип предвидимостта, има такива принципи, можете да ги видите в Закона за администрацията, те са общи за всички действащи държавни служители – прозрачност, публичност и така нататък, включително и предвидимост. Обаче според мен тук не става въпрос, това е вторият коментар, за предвидимост, а става въпрос за принципа на експертността, който определено е важен при определянето на направленията в съответните програми. Това, което се изисква, е оценителят да има експертиза именно по съответното изкуство, по възможност да стигне до най-малкия от компонентите в рамките на съответния клъстер, което е трудно, като се има предвид наличното състояние на експертите в списъка, който поддържа, и подготовката, която има от различните висши училища.

Но така или иначе според мен тук трябва да се следва принципът за експертност, който в случая при предложението, което направих, е да се направят две основни разграничения в направления за вертикални програми и направления за хоризонтални програми и там да се види какъв е експертният капацитет на Фонда, за да обезпечи действително подготвени хора, които разбират какво оценяват, а не просто да са попаднали там, за да легитимират определени избори и определени средства, които да отидат при определени хора. Това е вторият коментар.

Що се отнася до въпроса. За мен е учудваща липсата, дефицита, да използвам чуждица. Искам да попитам изпълняващия длъжността директор на Фонда защо премахна програмата “Образование и развитие в областта на изкуствата и културата”, която присъществаше в предходните варианти на проекта и след заседанието на 8 юли 2026 г. изчезна без обосновка и аргументация? Освен всичко, което е отбелязано по тази програма, от разговорите, които сме имали, за качествата на програмата, трябва да се има предвид, че програмата осигурява така търсените интердисциплинарни и междуведомствени връзки между Министерство на културата и Министерството на образованието и науката. И аз именно в тази връзка съм запознал със случая както министъра на образованието и науката, така и неговият представител в Управителния съвет на Фонд „Култура“ господин Коста Костов, като съм им изпратил съответните материали. Ако е необходимо, в случая ще бъде запознат и министър-председателя господин Радев, и Комисията по културата и медиите, но това просто е фрапантно и нелогично намесване в принципите, по които работи Фондът и системата, която се опитваме да изградим. Това е въпросът ми засега.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Тоест единственият въпрос, който имаме...

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Засега. Трябва да се слуша внимателно.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Госпожа Неделчева.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Аз така и не разбрах тази програма какво е доброто, което дава на учениците от училищата по изкуства и на самите им преподаватели, при условие че Министерството на образованието и науката има програми, които финансират таланти, има Изпълнителна агенция „Програма за образование“, която не се занимава само със STEM-ове, но има подкрепа за ученици с таланти. И това са многогодишни програми, които предлагат финансиране с голям

диапазон. Говорим за милиони евро. Така че имаме дублиране на дейности.

Фонд „Култура“ е с твърде лимитиран бюджет, за да финансираме едни и същи дейности – и Фонд „Култура“ да финансира, и респективно Министерството на образованието и науката или Изпълнителната агенция към Министерството на образованието и науката да финансира.

Моят въпрос е: кое е доброто, което тази програма дава на учениците, например от Професионалното училище за дърворезба в Трявна и на техните преподаватели? Защото, ако е извънкласни дейности, това го има в Любителско изкуство. Тоест имаме препокриване на дейности и на разходи, които вече са установени.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Професор Кабаков.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Не съм удовлетворен от отговора на въпроса. Повърхностен, несериозен и както винаги некоректен. Аз съм предоставил на Вашия въпрос отговор и обосновка, която е консултирана с експерт в Министерството на образованието и науката, което твърди, че няма такова дублиране нито на средства, нито на програми и твърди точно обратното на това, което твърдите. Той го твърди на базата на това, че работи с Министерството на образованието и науката и му е ясно, че професионалните гимназии са само един вид занимание, свързани с държавните културни институти и училища по изкуствата. Основно като професионална подготовка те са свързани и подведомствени на Министерството на културата и това изключва каквото и да било дублиране. Този отговор Ви е предоставен. Вие не сте си дали труда нито да го прочетете, нито да се вникнете в него. Тук има всички тези програми, които са коментирани и от въпросния експерт, който може да заяви своята позиция. И той казва, че няма принципна възможност да има подобни засичания.

Що се отнася за ползата на учениците, когато бъде апробирана програмата, ще мога да дам конкретни отговори и резултати. Тук, разбира се, при положение че предстои тя да бъде апробирана през 2026 г., такъв конкретен отговор не може да се даде. Но нейната цел не е да дублира, както е разписано, но Вие и това не го познавате, като програма и като компоненти, които изразих, а тя има за задача да апробира иновации в професионалната подготовка на училищата по изкуствата, които не са включени в учебния план, но дават възможност на колегите от тези училища, когато тази апробация и реновация се окаже успешна, да

помислят как да бъде включена в учебния план. Те подпомагат работата на професионалната гимназия за развитие на съответното изкуство.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Благодаря Ви.

Обобщавам казаното до момента.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Може ли да отговоря?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Не.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Не е вярно това, което каза.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Програмата не дублира други програми в обхвата на Министерството на образованието и науката. Така че оттук нататък е въпрос на решение на Управителния съвет дали тази програма ще остане като инструмент. Тоест въпросът не е дублира или не дублира. Въпросът е искаме ли да има такава програма или не искаме да има такава програма. Няма как да се проследи ефектът на действие от тази програма, тъй като тя ще е пилотна в рамките на Индикативна програма 2026 г.

Десетте минути, които отделихме, се синтезираха в една.

Господин Граматиков.

ПРОФ. ИЛИЯ ГРАМАТИКОВ: Професор Стоева вдигна ръка преди мен. Нека се изкаже преди мен. Да спазваме реда.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Прощавайте, проф. Стоева. Вие сте.

ПРОФ. ЕМИЛИЯ СТОЕВА: Представянето на двете програми в последователност неминуемо води до някакъв сравнителен анализ. И в програмата, представена от Национален фонд „Култура“ прави впечатление, че всичко, което е свързано с промени и с идеи, е надграждане над това, което досега във всички програми е създавано, кандидатствано, подпомагано и прието. Докато при проф. Кабаков има една революционност, която много трудно може да бъде приложена внезапно в една година, което предполага някакви обвинения в наукообразност, нужда от преводимост на езика на бенефициентите. Но това, за което искам да го подкрепя, е в програмата Образование, което наистина трябва да съществува и тя ще бъде на едно много по-високо ниво, няма да бъде водена от хора, които са най-често от независимия културен сектор, така се наричат, а ще бъде при бакалаври и ученици с ползи от това, много задълбочени ползи от това.

Всичко останало в този начин на програмата мисля, че тя трудно може да бъде преведена на езика на бенефициентите и ще имаме

обвинения за сложността и сериозните промени, които той предлага. Благодаря и.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Благодаря Ви и аз.

Господин Граматиков, готов ли сте да се включите?

ПРОФ. ИЛИЯ ГРАМАТИКОВ: Да, благодаря Ви.

Първо бих искал да поздравя административния екип и да благодаря за стегнатото представяне. Сега станаха много по-ясни нещата, особено с тази презентация. И най-вече адмираiram това, че са се опитали да интегрират натрупан статистически опит въз основа на последните години, пропуски, недостатъци или добри страни и практики от съществуващите програми. Така че най-сърдечни адмирации, благодаря за представянето.

Само няколко бележки, за неща, които ме притесняват и може би са повод на дискусия. Доколкото разбирам, макар и не експлицитно обявено от така разписаната презентация, означава ли, че Културното наследство влиза отново, както предния път се изрази госпожа Неделчева, като вертикален аспект на различните програми, както са разположени Критика и всички други досега съществуващи направления в тези клъстери по различните изкуства? Означава ли, че, да речем в направление Музика или във Визуални изкуства ще има приоритет "Културно наследство"?

Също така не знам дали не трябва да дискутираме процентното разпределение на средствата, които са допустими за Създаване и за Разпространение. Струва ми се, че може би балансът трябва да бъде повече проценти по отношение на Създаване и по-малко на разпространение, но може би не съм прав. Това е дискуссионно.

И последна кратка бележка и въпрос, по-скоро бележка – Изпълнителски изкуства са част от Сценичните. Така изредени звучат като лисици и бозайници. Нека остане "Сценични изкуства", защото това е метапонятието, което обхваща в себе си изпълнителството. Предполагам, че грешката идва и от неправилното превеждане на понятия както от немски на Darstellende Künste, които са всъщност представящи изкуства - много повече от само изпълнителство.

Това са към момента ремарките. Ако има нужда след това да се върнем и да коментираме при евентуално гласуване на първата програма, бих добавил също малко бележки към програмата на проф. Кабаков.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Благодаря Ви.

Госпожа Налбантова.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Здравейте, колеги, отново.

Благодаря на екипа за това, което са ни изпратили. Постарах се да прегледам подробно описанието на предложените програми. Присъединявам се към проф. Граматиков като считам, че Изпълнителски изкуства не е коректно да бъде оформено названието на програмата, трябва да бъде "Сценични изкуства". Но ако имаме отделена програма Музика, то тогава аз категорично настоявам да бъдат отделени останалите сценични изкуства самостоятелно и това да бъдат "Танц и перформанс" и "Театър". Казвам го с ясното съзнание, защото това отделяне има особено отношение при конкурентоспособността и при справедливото разпределение на бюджетните средства. В крайна сметка аз отговарям за направление Танц и следва да защитя сектора и колегите, които работят за сферата на танца. Това е чувствително голям сектор в България, така че, за да сме коректни, в "Сценични изкуства" или обединяваме всички в едно и евентуално отделяме звукозаписната индустрия, която малко странно ще бъде финансирана с държавни средства, защото все пак тя генерира и печалба, или отделяме всички. Аз лично предлагам, ако съществува такъв вид рамка на програма, то Сценичните изкуства да бъдат разделени. Това е първата ми основна бележка.

Тук виждам в описанието на обосновката, че има включени коментари по отношение на това тези програми да облекчават кандидатите при премиерни продукции, подпомагат турнета, фестивални участия, адаптации към различни сцени, което, прощавайте, на мен ми звучи малко химерно и по-скоро го приближава до програма Мобилност, особено когато представят някакъв проект на фестивал.

Другото, което искам да добавя, е, че за мен не е особено логично разделянето на направления и оси, както е представено в момента – Създаване, Разпространение и Критика 10% на фона на това, че критиката в България все още не е толкова развита. Аз знам, че ние трябва да я развиваме, но не е ли по-правилно Критика да си бъде оставена като отделна програма, защото това е именно мястото, в което професионалисти, качествени критици могат да дават критика по конкретните програми и изкуства.

Другото, което ми прави впечатление в така изброените и предложени програми, има програма Литература и отделно има програма

Превод и адаптация. И в таблицата, която е представена пред нас, има някакво примерно разпределение на средства. Уважаеми колеги, при цялото ми уважение към целия сектор Литература и към госпожа Караханова, която го представлява, бих искала да ви кажа, че си направих труда да прегледам докладите за дейността, анализите, да прегледам всички кандидатури и постъпили проекти по отделните направления през минали години, където, за съжаление, литературата е най-слабо представена. Тоест аз нямам против да се дават средства и да има обогатяване на такъв вид програма, но тя да бъде съобразена със самата таргетна група, като предложението ми е, ако остане в този вид тази програма, в Литература да има две направления – едното да бъде художествена литература от български автори, и второто направление да бъде превод и адаптация. Тоест да бъде разделено на две. Тук обаче възниква въпросът как ще се справим с дублирането на финансиране и на дейности от програмата, която подпомага българските автори към Министерството на културата. Това е сериозен въпрос, тъй като Вие коментирате за дублирането към МОН, което всъщност се оказа, че няма такова.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Има.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Друго, което ми прави особено голямо впечатление и държа да го подчертая – за четвърти или за пети път съм направила своите бележки, не знам колко пъти трябва да напиша, че тази програма, за която толкова много се пледира, за международни и национални културни събития, в скоби разбираме фестивали и прояви и са такива събития, защо толкова много се държи тя да бъде двугодишна, многогодишна и не знам колко годишна. Колеги, разберете, че по чл. 27 от ЗЗРК Индикативната програма се гледа и решава на годишен бюджет. Ние не можем да планираме за бъдещи периоди, не е коректно, защото това ще постави в риск самия бюджет на Фонда, ще затрудни административен контрол и отчетността към администрацията, ще оцети бюджета и за останалите. И особено голямо впечатление ми прави примерното разпределение на средствата по програмата.

Не на последно място, госпожо Неделчева, ще Ви подчертая – визирайки Наредба № 3 на Министерството на културата за кандидатстване към Националния културен календар, в който се разпределят между 30 до 100 хил. лв., защото е със задна дата, което

означава, че е възможно да има дублиране отново на финансиране. И ние всъщност какво се опитваме да направим...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: 250 хил. лв. беше таванът на програмата.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Това е официалната информация, публикувана в интернет. Оттам съм я взела.

На мен ми се струва, че тази програма, поднасяйки ни я всеки път по лъжичка по лъжичка, струва ми се, че искаме да угодим на някой конкретно отвън. Искам да ви кажа, че това личи вече. И ще ми се да говорим конструктивно и да говорим изключително градивно и наистина да се съсредоточим върху това къде де факто трябва да бъдат разпределени и как да бъдат разпределяни средствата. Всеки организатор на събитие има нужда от подкрепа. Аз също организирам събития и съм наясно колко е трудно това. Как изчислихме 50 хил. евро минимум и 150 хил. евро максимум, а не 100 хиляди например, или 200 хиляди? Как го сметнахме това? Как го изчислихме? Много въпросителни.

За мен тази програма, ако съществува, тя не трябва да бъде подпомагана за повече от една година и да бъде редуциран бюджетът. Например мога да предложа 25 хиляди като минимален до 70 хиляди като максимален праг.

Другото, което искам да допълня и с това да се ориентирам към приключване, в бележките, които съм предоставила на имейл на госпожа Василева, които ще изпратя и на вас, съм дала малко по-подробни и коректни предложения как да бъде описана програма Любителско изкуство. И тук следва да обърна внимание, че разпределянето, равнозначното разпределяне на примерните суми по отделните програми изкуства не е релевантно, то не отговаря. В "Сценични изкуства" са концентрирани повече изкуства, в Литература са малко по-малко като обхват. Тоест навсякъде има заложено 900 хил. евро, но това е някаква индикативност, която е по-скоро фантазия за мен. Благодаря ви. Това исках да кажа.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: И честно казано не са толкова скъпо струващи изкуства.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Процедурен въпрос може ли?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Слушаме Ви.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Как отговаряме на въпросите, които са поставени, защото към моята концепция има само един въпрос. След като зададат всички въпроси, или...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Колегите поискаха, след като приключим с концепциите, тогава да задават въпроси. Към момента по Вашата имаше един въпрос. Повечето въпроси са по програмата на Фонда.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Защото не съм отговорил на проф. Стоева.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Когато има въпроси, ще отговорите.

Господин Почекански.

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: Уважаеми колеги, като по-късно изказващ се, присъединявам се към всички досега преждеговоривши колеги, особено към това, което д-р Налбантова каза по отношение на програма Критика да бъде отделна програма, което адмирам горещо. Просто казвам мнението си.

Тя спомена за Наредба № Н-3 от 3 октомври 2024 г., но аз имам по-скоро въпрос – означава ли това, че фестивалите, които досега поради дублиране, точно това беше мотивът, ние го помним, отидоха към финансиране от Министерството на културата, означава ли, че те отново се връщат във Фонда и получават възможността за двойно финансиране? Това е едното.

Второто е по отношение на комисиите. Всички ние видяхме и теглихме месеци наред от схващането на предишния изпълнителен директор г-жа София Щерева как тя смяташе, че комисията е една, тоест една мегакомисия с много подразделения. Това е нещо, срещу което аз се борих много активно, всички вие си спомняте това. Сега връщаме това положение, вече регламентирано, като има много по-малко комисии с много голям състав и макар и двама, трима, пет или колкото секретари. Технически за мен това е много по-трудно, отколкото разделни. При това си позволявам да предположа, че това ще бъдат специалисти в конкретната област или поне от конкретното направление, което ще даде възможност за по-обективно оценяване. Там всички ние казваме, че има какво да се направи.

Това е по отношение на комисиите. Изразявам резерва към една голяма или няколко големи комисии, отколкото много по-малко, но фокусирани и наистина експертни комисии. Благодаря ви.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Благодаря.

Заповядайте.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Колеги, ще предоставя така, както аз разбирам това, което получихме като проект, ще ви предоставя по една скица, евентуално мое предложение – това, което току-що коментирах. И към господин Почекански също се присъединявам към това, което той каза. Поставен е въпросът за програмата за фестивалите. Наистина ми се иска да вярвам, че програмите подкрепят проекти и културни продукти с принадена стойност, а не просто събиране на група хора или просто като обмен, където няма никакъв краен продукт и принадена стойност. Това е много важно да го кажа. Защото, ако финансираме да кажем конференции, дори не визирам само фестивали, събират се хората да си говорят и какъв е финалният културен продукт от това?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Не може да е произведен продукт всеки път. Не обезсилвайте тези изкуства, моля Ви.

Севар Иванов.

СЕВАР ИВАНОВ: Здравейте и от мен!

Първо, искам да благодаря и на двете страни, които представиха своите концепции за Индикативна програма, като виждам положителни страни, разбира се, и в двата варианта.

Искам да благодаря на д-р Налбантова за изказването, което потвърди многократното повторение на миналото заседание във връзка с разпределението да се избере някаква единна система за разпределение на дали ще са само сценични изкуства, без никак си разграничаване на музиката, или ще бъде разделение по направления. Много благодаря за това, че намирам съмишленици. Дано Вие също да не получите въпрос къде сте завършили магистратурата си, след като предложихте това нещо. Не го казах като нещо негативно във Ваша страна.

Миналия път, на предходното заседание се говореше, че Национален фонд „Култура“ е сключвал много договори и това беше един от мотивите за обединяване на програми и на направления. Мисля, че не би трябвало да е проблем на Национален фонд „Култура“ да

сключва много договори. Не би трябвало целта на Фонд „Култура“ да е да сключва малко договори. Тогава да не обявяваме сесии.

Предполагам, че разпределението в сумите е примерно, затова не знам дали трябва да го дискутираме сега, тъй като в момента е на англо-някак си поравно разпределено.

Също се присъединявам за необходимостта за отделяне на връщането на програма Критика, като може би е добре да се помисли и за връщане на "Културно наследство", да не е само отделен приоритет, който мисля, че дори не беше остойностен, а беше оставен просто като приоритетна област на отделните програми.

И последното нещо. И в двете концепции, вярно в устното им представяне, може да се струва някакъв ненужен детайл, но мисля, че би ни подходило да спазваме формата – училища, а не училища! Благодаря за което, това е от мен.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Госпожа Караханова.

АЛИНА КАРАХАНОВА: Първо, да кажа, че аз съм също за връщането на програма Критика като отделна програма. "Културно наследство" – също.

Относно Литературата съм съгласна, че преводът трябва да влезе в Литература, защото превеждаме литература. Пак казвам, че бих искала да бъде само Превод, без адаптация, защото се измества фокусът, ако е адаптация.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Мисля, че сега е моментът, когато се обсъжда това, да промените заглавието.

АЛИНА КАРАХАНОВА: Това го казвам, защото адаптация не е превод.

Другото, което искам да предложа, при положение че се гласува Превод да влезе в литература, да има наистина финансиране на български автори. Знаем, че програма Творческа подкрепа в Министерството на културата подкрепя българските автори. Предлагам да има и финансиране за българските издателства, които да се подпомагат за издаване на литературни произведения от български автори.

И да добавя нещо за комисиите. За комисиите реално пак ще трябва толкова хора.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Даже и повече. За изкуствата ще трябва да са много по-широки, за да може да обхвата всички изкуства, ако искаме да има наистина експерти, които да познават изкуствата.

АЛИНА КАРАХАНОВА: Точно толкова хора ще ви трябват, колкото и в Създаване и Разпространение. Просто предполагам, че смятате, че няма да ви се струпат на куп всичките проекти. Да, но това не може да се избегне. Може програмата “Създаване и разпространение” да се пусне по-рано, може да помислите за по-дълъг срок за кандидатстване, но наистина тези експерти ще ви трябват и в двата случая. Аз не знам досега да се е случвало примерно някой експерт от "Театър" да е оценявал Музика или нещо друго. Това е моето мнение.

Благодаря на целия екип на НФК. Наистина голям труд сте положили. Проф. Кабаков, наистина и Вашата програма много ми харесва.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Госпожа Саватева.

ДИАНА САВАТЕВА: Здравейте!

Севар имаше някакъв коментар, но той вече се изказа, затова нека и аз да се включа с мои коментари. Няколко неща съм си отбелязала, изчаках да чуя колегите, защото всеки в своята сфера има бележки.

Аз бих искала да направя едно уточнение относно спорната програма Намеса в обществена среда. Тя не е иницирана от мен или от Националното сдружение на общините. По-скоро тя беше предложение в предния състав на Управителния съвет за програма през 2025 г., доколкото си спомням. Но тогава я припознахме като полезна по няколко линии. Първо е свързана с един от приоритетите – децентрализация и деконцентрация, защото не във всички места в страната има оформени културни пространства и сцени и възможността за представяне на културно съдържание на необичайни места помага преодоляването на тази концентрация в по-големи населени места.

Другият важен момент в тази програма, която присъства в една от концепциите, в другата я няма, е това, че провокира необичайни публики и действително би работила върху разширяване на публиките не просто като постулат, който ние много често използваме, а като реално действие. И когато говорим, ако тя остане под някаква форма и присъства в следващия проект за индикативна програма, е добре да бъде уточнено, че тя не засяга само сценични изкуства, а също и визуални, защото, примерно, една инсталация, която е на мястото на мавзолея, също представлява, приемам тази формулировка, художествена намеса в публична среда или в обществена среда. Толкова по отношение на това.

Според мен не е добър знак и към обществото, и въобще към културните среди липсата на програма "Културно наследство". Дори комуникативно не би се възприело добре. От тази гледна точка аз също подкрепям оформянето и присъствието на културно наследство като отделна програма. Защото вие сами можете да си представите, в момента, в който обявим Индикативната програма за 2027 г., колко спорове ще възникнат, колко допълнителни предложения и критики. Никой не се бои от това. Нека да ги има и аз се радвам на дискусията, която е днес. Но все пак ние трябва да защитим липсата на "Културно наследство", а мисля, че това ще ни е трудно.

И третото, на което исках да обърна внимание. Няколко пъти се чу за Национален културен календар. Много моля, ако е възможно, на следващото заседание да имаме информация като Управителен съвет дали Министерството на културата ще защити идеята на предшествениците си да има Национален културен календар. И ако това е така, дали ще отстои бюджета, който ще предложи да бъде заложен и реализиран, защото мисля, че тази година Националният културен календар е ако не голям провал, това е малък провал. Беше одобрен един списък с над 200...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Госпожо Саватева, минаха Ви двете минути. Нека да се върнем по същество към Фонда., а който когато иска през свободното си време, можем да коментираме теми, които са публични.

ИАНА САВАТЕВА: Добре. Молбата ми е да имаме адекватна информация за Национален културен календар, защото...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Госпожо Саватева, публични са решенията на редовното правителство от декември 2025 г. Публично е решението на служебното правителство от май 2026 г.

ИАНА САВАТЕВА: Да, извинявайте много, обаче списъкът, който беше редуциран... Спирам. Просто искам информация. Нищо повече.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Публична е информацията, госпожо Саватева.

ИАНА САВАТЕВА: Аз питам за следващата година. Не за тази.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: За следващата година ще получите информация, разбира се.

Севар Иванов искаше да се включи.

СЕВАР ИВАНОВ: Само с кратко уточнение във връзка с наименованието на програмата Превод и адаптация. Адаптация беше добавена заради позицията на България във връзка с езика, ползван в Република Северна Македония, когато беше останало само Превод, а бяха одобрени проекти, които да са за адаптиране на език, който се използва там. Във връзка с тази позиция беше добавена думата адаптация.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Има нота от Външно министерство. Аз също съм против адаптация. Казах Ви го. Но те го върнаха, защото имаме писмо от Външно министерство.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Професор Кабаков.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Аз пак имам процедурно питане. Да отговоря ли на проф. Соева? Един въпрос има към мен.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Разбира се, отговорете на проф. Соева.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: И след това бих могъл да кажа моето мнение по другата програма, в която не съм участвал в нейното разработване.

Претенцията на проф. Соева, независимо че разбира и подкрепя програмата Образование и развитие, беше за концепцията, че е многообразна. Няма такова понятие нито в хуманитарните, нито в социалните, нито в природните науки. Това е същото като да питате икономист дали прави икономии, когато извършва една или друга дейност и колко е икономисал от нея. Това са неща, които са от разговорния език и нека да не ги привнасяме в един доста строг научен език и тя много добре го познава.

Що се отнася до втория елемент на въпроса, независимо че подкрепя и концепцията и програмата, да, разбира се, че тя с този език не може да бъде адресирана към бенефициентите. Тя трябва да бъде преработена. Аз именно затова си позволявам да говоря в рамките на правомощията, които имам и по закон – да предлагаме стратегически насоки, защото този научен език може да определи ред тогава, когато се говори за концепции, стратегии и системи. Естествено, че това нещо няма как да бъде разбрано от обикновения бенефициент на програма във Фонда. И това не е като някаква критика към неговия бекграунд, а просто това са различни сфери. Но идеята е да се разбере по-добре как се структурират отделните програми и именно в този ред на мисли си

позволявам да използвам научен понятиен апарат на заседанието на Управителния съвет.

Това е по отношение на отговора на проф. Стоева.

Ще оставя без коментар отговора на Севар Иванов, защото видяхте, че припомнянето за магистърска програма въдвори ред и всички вече сме на едно и също мнение, че езиковият термин, а то е важно да се поддържа като езикова политика, е "Сценични изкуства". Той е и с по-големия обхват, както говори и проф. Граматиков, и позволява наистина да се наименува по коректен начин и във връзка с езиковата употреба клъстера, който наистина е най-богат и разпластен. Той, разбира се, е "Сценични изкуства".

С това нещо аз приключих с отговорите. Ако съм изпуснал въпрос на някой от колегите към моята концепция, моля да ми го припомни.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Нямахте въпроси, ако правилно си спомням, към Вашата концепция. Може би вероятно, защото не е разработена във вид на оперативно готова за прилагане програма.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Не ми го позволява законът. Ние можем да даваме само стратегически насоки и аз нямам такъв екип.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Продължавате да говорите заедно с мен, Професоре. Аз не си позволих да Ви прекъсна нито веднъж досега.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Извинявам се.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Станимир Бояджиев иска да коментира и да зададе въпрос.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Благодаря.

Това, което аз бих казал и както всички членове изразиха някакво становище по двата предложени документа, благодаря и за двата. Наистина на професора е по-стратегически вариант, визия за това как трябва да работи Фонд „Култура“. На администрацията е вече конкретно предложение как те го виждат на база техния опит.

Държа да изчистя въпроса с програма Образование, защото Вие настоявате, че сте права. Присъединявам се към колегите, че не сте права.¹ Лично направих една справка сега. Отворих документа, наречен:

¹ Бележка от Нели Неделчева, изпълнителен директор на НФК: В Програма Образование 2021-2027 - програмнен документ на [ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ „ПРОГРАМА ЗА ОБРАЗОВАНИЕ“](#). допустими кандидати по процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по смисъла на чл. 25, ал. 1, т. 2 и чл.43, ал.1 от Закона за управление на средствата от Европейските

версия 3, т. 1 на Програма „Образование 2021 – 2027“, приета на 13 февруари тази година на основание параграф еди-кой си от Регламента на Европейския съюз еди-кой си, тоест стратегическия документ на програмата. И желая само, колеги, да уточня, че думата таланти не се конкретизира върху културни таланти, а конкретизира ученици с дарби. Като първата дейност на програмата по тази процедура е дейности за подготовка на ученици таланти за участие на регионални кръгове на конкурси, олимпиади и състезания, а втората дейност е подпомагане на ученици с таланти за участие в национални кръгове на конкурси, олимпиади и състезания в областта на културата, спорт, STEM и чужди езици чрез предоставяне на стипендии и провеждане на тренировъчни лагери и летни академии. Така че аз лично не виждам проблем НФК да си има отделна програма, както е заложена. Дано тази година да има много кандидати, да е успешна и тогава вече може има по-адекватно догодина административен план за по догодина.

Второто нещо, което желая да кажа, е това, че абсолютно подкрепям, че трябва да има програма за "Културно наследство". Това е изключително важна част от българската култура. Всички знаем нашата държава колко голям принос има към културното наследство в света, така че апелирам да се помисли по този вариант.

Лично за мен не се поставят коментари по програмата Социално ангажирани изкуства, тъй като аз считам, че по някакъв начин тази програма препокрива останалите, защото социално ангажиран елемент може да има всеки един проект, кандидатстващ по програма "Театър", програма "Сценични изкуства", както са кръстени. Така че за мен лично тази програма просто е излишно.

фондове при споделено управление (ЗУСЕФСУ) и чл. 2, т. 2 от ПМС № 23 от 13 февруари 2023 г. са ВСИЧКИ УЧИЛИЩА съгласно регистъра по чл. 345 от Закона за предучилищното и училищното образование и Наредба №2 от 24.01.2017 г. за регистъра на институциите в системата на предучилищното и училищното образование - <https://ri.mon.bg/home> в съответствие/по реда на чл. 2517 и чл. 3618 от същия закон., включително и училищата по култура и изкуства

Например в момента има отворена Процедура BG05SFPR001-1.009 „Създаване на условия за достъп до образование чрез преодоляване на демографски, социални и културни бариери (допълващо финансиране на подхода ВОМР)“ по Програма „Образование“ 2021-2027 г.

[Изменени Насоки за кандидатстване и удължен първи срок по процедура BG05SFPR001-1.009 „Създаване на условия за достъп до образование чрез преодоляване на демографски, социални и културни бариери \(допълващо финансиране на подхода ВОМР\)“ по Програма „Образование“ 2021-2027 г. | ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ „ПРОГРАМА ЗА ОБРАЗОВАНИЕ“](#). Виж Допустими кандидати – стр. 11

Харесва ми файлът на д-р Налбантова, защото тук диалог не може да бъде взет от днес за утре, от сряда за петък за едно заседание чисто философски и стратегически този фонд как да оперира през следващата година.

Окрупняването е добре, но пък има специфики, както беше изразено, за музика, за литература, за театър, за останалите изкуства. Така че на мен това, което ми липсва, честно казано е информация за сесиите, които ще бъдат предвидени за година, тоест подробно една ли ще е, две ли ще са. И най-важното – периодите на тези процедури. Защото, ако гледаме предложението на д-р Налбантова, и се заложи и се одобри да има програма "Театър", "Танц и перформанс", отделно Музика, отделна програма "Екранни изкуства", за мен тези програми следва да бъдат в сходен, да не казвам едновременно период на кандидатстване, което по някакъв начин ще успокои сектора, че НФК няма приоритет, защото е обявил първо да кажем програма Музика, а пък след три месеца ще обяви програма "Театър". Разбирам, че досега сте работили в ситуация...

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Аз работя от два месеца тук.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Говоря генерално. ...ситуация на удължени бюджети, неприети бюджети, кога ще има бюджет, кога няма да има бюджет и така нататък. Надяваме се всички, че предвид новата обстановка в държавата 2027 г. ще бъде една година, в която от януари до декември ще се случат всички процеси както е редно. Но за мен в тази ваша таблица липсва наистина много от съществената част за тези програми, които вие предлагате. Дали ще са те, дали ние ще предложим други, това е детайл, но е важно да имаме хоризонт във времето на тези 12 месеца. То е ясно, че кандидатстването е редно да бъде в началото, да не кажа, че за мен е закъсняло. Да се кандидатства януари, февруари, март, ако важи изпълнение до края на годината, но бюджетната ситуация е такава.

Хващам се за Вашия коментар за многогодишната програма. Аз не подкрепям. Изразих го и на предишното заседание. За мен Фондът ще се вкара в излишни гимнастики при поемане на дългосрочни ангажменти, първо, от гледна точка на това, че имаме в момента редовно правителство, но никой не знае след три месеца ще го имаме ли, тоест ще имаме ли последователност в държавата в политиката за публичните финанси. Също така не считам, че Фонд „Култура“ следва да дава такава възможност на определени хора да развиват своята дейност. По-скоро

считам, че Фонд „Култура“ трябва да е механизъм, който да подпомага бенефициентите и хората, които кандидатстват, да стартират своите инициативи и оттам нататък да ги надграждат и да ги продължават. Защото, ако те кандидатстват за нещо, което е в рамките на две години, както предлагате, те трябва да имат ясна визия за тези две години как ще се случва първото издание, второто издание, може да има по две издания на година и така нататък. Така че аз също съм с големи резерви за такава многогодишна програма, поне на този етап в година, в която се мъчим да преформатираме по някакъв начин програмите на Фонда.

И последното нещо, защото мисля, че говоря повече от две минути.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Ние решихме три.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Всъщност май казах всичко.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Колеги, искам да бъде коректна и да поставя нещата така.

Така предложената Индикативна програма от Фонда цели наистина да има промяна в осъвременяване, но в същото време на мен ми се струва, че вместо да синтезираме програмите ние ги увеличаваме и това по никакъв начин няма тук да намали комисиите, тоест административната тежест даже ми се струва, че ще бъде доста по-голяма. В същото време не виждам и се присъединявам към коментарите на господин Бояджиев и на преждеговорившите, не виждам Културното наследство, което е основен стълб на културата. И за съжаление, не виждам Образование и развитие в областта на културата, което, извинете, но е наистина важна и съществена програма. Тя все пак дава насоките за бъдещо развитие на млади професионалисти. И ми се струва, че е правилно да мислим по отношение на запазване на това, което работи добре, и да го дообогатим, да го доусъвършенстваме, вместо да се мъчим да обръщаме програмите с хастара на обратно само и само, за да сме модерни и в крак със съвремението. Извинявайте, че използвам такъв уличен израз.

За социално ангажирани изкуства разбирам, че това е наистина много важен и интересен аспект във Фонда да подкрепя всички социални групи, включително тук чета затворници, жертви на домашно насилие и така нататък. Знаете, че в затворите има специфичен режим на работа. Лично на мен, понеже тази програма не съм я засичала в работата на Фонда, не ми става ясно дали неправителствена организация или културна организация прави културен продукт, който да представи пред такава публика, или конкретно се ангажират тези хора от уязвимите

групи, включително и затворници. И това няма ли по някакъв начин малко да ни притисне имиджово. Тук ще направя скобата, по финансиране на проект, който ние сме убедени, че би трябвало експертите да са проверили, че всичко е законно по отношение на този филм с ЛГБТ общността. Такива хора има, съществуват – факт, но ние сме гласували и сме приели, защото вярваме, че е спазен законът.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Законът е спазен, но от гледна точка на Фонда...

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Точно така, но тук това няма ли...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Всъщност не. В смисъла, в който влизат в конфликт със специализиран закон, не е спазен, но с това ще продължа, след като проф. Кабаков си каже коментара.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Това ми бяха коментарите, че по отношение на социално ангажираните вероятно това е наистина много ценна програма, но имаме ли възможност да я включим към някоя от другите програми?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Всички имат такъв елемент. Извинявам се за прекъсването, но изкуствата сами по себе си са социално ангажирани и ориентирани. Това не може да е отделна програма.

АЛИНА КАРАХАНОВА: Аз също смятам, че Социално ангажирани изкуства по принцип има предимство във всички програми и не трябва да бъде отделна програма. Също смятам, че "Културно наследство" е важна програма, тя си има своето огромно значение. Относно Обучителната програма на проф. Кабаков, която както решихме ще бъде на три етапа и още не знаем как ще тръгне, предлагам да не ѝ подрязваме още отсега крилата и да ѝ дадем възможност за да разберем.

За двугодишните програми също смятам, че е много опасно и че не трябва да ги има. Виждате колко е крехко положението, догодина и Управителният съвет ще се смени, не знаем кой, къде и какво ще бъде. Не знаем какво ще стане. Да не оставяме тежко наследство на хората след нас. Това е.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Заповядайте, Професоре.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Колеги, аз накрая оставих моите становища, за да улесня и съм ги разчел до две минути, имам три по принцип. Ще ги изчета и ще ги оставя после на госпожа Иванова, за да я

улесня в работата ѝ като стенограф. Коментарите, разбира се, са към другата програма, а не към концепцията, която предлагам.

За съжаление, колеги, това е програма, която е обърната към миналото, при декларирани намерения от правителството, че през 2027 г. ще бъдат предложени и реализирани вече негови политики и промени. Проектът за Индикативна програма 2027 г. не предлага стратегическа визия за развитие на културата като в преобладаващата си част предлаганата програма е разфокусирана и небалансирана както в частта на отделните програми, така и при техните компоненти. Проектът включва стари програми като тази – като цяло ангажирани изкуства, с доказани проблеми, като същевременно изключва такива като "Културно наследство" и Образование и развитие в областта на културата (това вече се каза, но аз съм го писал преди да се каже), които са основни за системата на културата и които трябва да подпомагат областите на политики, налични на сайта на Министерството на културата, каквито ви показвах предния път. Такива области са "Културно наследство" и "Художествено образование" – ангажиментът е в чл. 27, ал. 1, т. 2 от ЗЗРК на Управителния съвет. На останалите също френолно и нелогично изключени програми не им е даден „шанс“ да бъдат апробирани и след това подобрени, каквато възможност съществуваше за програмите Създаване и Разпространение, в Мобилност се показаха годините, в които това се е случило.

С оглед избягването на двойното финансиране в условия на бюджетни ограничения притеснително е, че сектор Музика се разполага в две програми – "Изпълнителски изкуства", колебливо допълнена с наименованието "Сценични изкуства", каквато е установената езикова употреба в България, и новата програма Музика, която, ако е коректно наименована, трябва да се нарича "Музикални индустрии" или "Звукозаписни индустрии". Проблемът е, индустриите по принцип се самофинансират и осигуряват заетост, а не са субсидирани.

Излишно е да се коментира наличието на многогодишна програма за Международни и национални културни дейности в условията на годишно бюджетиране, наличието на Национален културен календар на Министерството на културата и изискване за представяне на Годишен доклад за дейността на Фонда, съгласно чл. 27, ал. 1, т. 4 от ЗЗРК, независимо че неговите изводи и препоръки обикновено не се вземат

предвид, какъвто е случаят с предлагания проект за Индикативна програма 2027 г.

В този си вид предлаганият проект за Индикативна програма 2027 г. не би могъл да бъде подкрепен и поради посочените причини ще гласувам против неговото приемане.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Аз ще си позволя да Ви отговоря, защото имам право на отговор.

Вероятно ще Ви изненадам, но аз също не съм се изказала все още. Тъй като проф. Модева е изключена, аз съм единственият представител на правителството, както го нарекохте, тоест не можете да знаете каква е концепцията и стратегията, след като аз не съм се изказала.

Също така не смятам, че имате право да се изказвате от името на целия Управителен съвет и да твърдите, че по този начин програмата няма да бъде приета. Още в сряда ви казах, че най-вероятно ще стигнем до някакъв синтез между двете и точно това се случва според мен в дискусиата за последния час и половина, защото както при Вас има слабости, така и при екипа има слабости. Аз вярвам, че с експертизата на всички тук присъстващи и в тази дискусия рамката някак си изкристализира.

Вие сте бил готов да се изкажете последен и за съжаление Ви изненадах. Моля да не генерализирате и да не драматизирате.

Господин Граматиков искаше да каже нещо преди аз да ви разкажа концепцията на правителството.

ПРОФ. ИЛИЯ ГРАМАТИКОВ: Извинявайте, колеги, но много от темите, които повдигнахме, изискват много по-задълбочен и сериозен коментар. Плюс това не изчакахме да чуем нито един отговор от страна на госпожа Неделчева. Просто се чувствам длъжен да изкажа коментар по много от споменатите въпроси, защото продължаваме да жонглираме с едни понятия, в които – убеден съм – не всички от нас влагаме еднакво съдържание.

Не спирам да повтарям, че музиката не може да бъде сведена до само изпълнителско изкуство. Давам Ви само два примера. Когато имаме композиране на творба, това не означава, че тя задължително трябва да бъде изпълнена. Изпълнителската част в музикалните изкуства е само един от аспектите. Съществува съвременна музика, която не се нуждае също така от изпълнители, но няма да влизам в лекционен режим, защото

твърде много хора искат да провеждат лекции по време на заседанията на Управителния съвет. Можем да се самообразоваме в тази насока.

Също така талант и дарба е едно и също нещо. Просто дарба е българската дума за талант, която е международна.

По отношение на комисиите – как мислите, предишната форма на създаване на комисии в програми като Създаване и Разпространение, където имаше по двама представители от едно изкуство, дали е подобрият начин да се сформира комисия? В случая много от нас сме били и участници като оценители и председатели на комисии и знаем колко пъти сме стигали до ситуации, при които експерт от сферата на театъра поради недостиг на експерти или поради броя проекти трябва да оценява проекти от Музика или от Изобразителни изкуства.

Мисля, че това обединяване на програмите по сектори, както е назовано понятиено в концепцията на административния екип, позволява да се сформират по-големи комисии, но комисии от експерти, които са с експертиза в съответната област. Така че тук не става въпрос за една гигантска комисия, която се гласува ангро, а се говори за едно профилиране на различните комисии, които в своя многобройност могат да бъдат много повече покриващи различните аспекти и различните детайли на една конкретна област.

Също така чисто методологически, ако вървим по посока на това да предлагаме програми, които са секторни, изключването на определени направления и обособяването им в отделни програми е противоречиво. Представете си каква комисия сформираме за една програма Критика, ако я изключим от секторните програми, където отново трябва да създадем комисия, в която има художник, има музикант, има архитект, има специалист от сферата на театъра, на киното и тъй нататък. Ами ако не постъпят достатъчно проекти? Не е ли по-адекватно Критика да бъде именно аспект към отделните програми по изкуства и ако проектното предложение е за критика в сферата на музиката, да го оценяват експерти от сферата на музиката?

Мога да продължа по тази тема да говоря много, но ще се огранича.

Нещо много важно – противно на широко разпространеното мнение, че не трябва да има програма, която е многогодишна и която да финансира огромни събития като фестивали и други, само тези от вас, които не са имали опит с правенето на голям и значим фестивал, където не се работи само с две, а с много повече години напред, знаят какъв ужас

е за хората, които организират значими фестивали, кандидатстването за субсидия от държавни институции като Фонд „Култура“. Ние обричаме тези организации, тези много значими проекти по мащаб и по публика на абсолютно negliжиране за финансиране от програмите, защото, когато няма финансова стабилност, това може да обрече фестивала. Има некомерсиални фестивали, фестивали със свободен достъп, които са на изключително високо професионално и художествено ниво, много от които спират да съществуват или са принудени да прибегнат към някакви комерсиални трикове, за да оцеляват, което снижава качеството.

Мисля, че една пречка при едногодишно бюджетиране или предвиждане на бюджет за една от програмите в бъдеще не е неразрешим проблем. Мисля, че трябва да мислим, както неведнъж се каза, стратегически, а не спрямо това какви ограничения днес срещаме.

Нещо, което пропускаме в секторното разпределение и което може да създаде проблем – какво правим с проектните предложения, когато са интердисциплинарни и когато не могат да бъдат определени само през фокуса на едно изкуство, ако те включват и музика, и театър, и литература. Това е проблем, който също така не обсъдихме.

Бих могъл да коментирам и много повече проблеми, но наистина всички от повдигнатите въпроси изискват дискусия и не знам дали ще можем днес да вземем конструктивно решение и да приемем една от двете програми. Благодаря ви за вниманието.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Има ли още някой коментари.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Йордан имаше коментар отдавна.

ЙОРДАН НИКОЛОВ: Относно програма Социално ангажирани изкуства, от страна на Фонда тази програма беше включена в Индикативната програма. Както казахме, тя не е нова, тя е съществувала в периода 2018 – 2023 г. Главната причина тя да бъде включена като отделна програма, а не да се смесва като приоритет в другите програми, е, че тя има незапазен фокус. Разбира се, че Национален фонд „Култура“ трябва да предоставя възможност за професионалното развитие на професионалните артисти и да създава предпоставки за устойчивостта на културно-творческите индустрии в България, но как може един социално ангажиран проект, незапазен, некомерсиален да бъде оценен равнопоставено с такива, които са комерсиални, професионално ориентирани, ако тази програма бъде изключена и тези проекти трябва да се конкурират с професионалисти по останалите програми!?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Професор Кабаков.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Да отговоря на проф. Граматиков.

Благодаря, проф. Граматиков, за въпроса. Това е важен въпрос. В моята концепция той се разполага в групата, чието функционално предназначение е да осигури интердисциплинарност и интегративност на различните вертикални стълбове или програми. И това са пет хоризонтални програми, които са определени в подгрупа. Мисля, че на базата на това разположение би могло да се търси към всяка една от програмите дейности, които осигуряват точно това, за което Вие говорите, и пресичат всички вертикални програми, за да ги надградят и им дадат друга стойност по линия на интеграцията и интердисциплинарността, което е бъдещето и на науката, но и на културата.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Някой друг нещо да каже?

Може ли аз да си кажа, Професоре, от името на правителството?

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Аз не съм председателстващ. Съжалявам.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Вие обикновено обобщавате и обяснявате какво ще се приеме и какво няма да се приеме.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Не. Аз казах за мен.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Аз слушах много внимателно коментарите на всички, запознах се с двете предложения.

Категорично се съгласявам, че "Културно наследство" трябва да се върне в обхвата на Фонд „Култура“.

Категорично се съгласявам, че Критика трябва да си остане като отделна програма. Всички изкуства страдат от липсата на критично съдържание, така че това е инструмент, от който не би следвало да се лишава Фондът.

Образование и развитие в областта на културата е програма с потенциал. Към момента не мога да кажа какъв ще е ефектът от нейното въздействие, тъй като, както стана ясно, поради финансови ограничения обхватът на програмата за 2026 г. ще е само в едно тематично направление. Ние така или иначе и догодина няма да имаме реален поглед дали и как работи тази програма. Надявам се да е успешна, защото искрено вярвам, че кадровата криза в сферата на изкуствата, не говоря дори само за изпълнителските, говоря и за периферните професии около

изкуствата, имат нужда от всеки възможен инструмент за подкрепа. Така че не бих си позволила да коментирам отпадането на подобна програма.

За мен включването на социално ангажирани изкуства е излишно, още повече в рамките на настоящата финансова прогноза за бюджета на Фонд „Култура“. Неведнъж през годините в качеството си на експерт и на председател на комисия, и на член на Управителен съвет, представляващ Министерството съм твърдяла, че тази програма е пиарския инструмент на Национален фонд „Култура“. През какво не минахме? В началото бяха ромските общности, след това бяха украинците, след това не помня какво беше. Истината е, че всеки един журирал и чел проекти по социално ангажирани изкуства ще види, че вашата идеална цел и една прекрасна концепция, която вие имате, аз я разбирам, всъщност не води доникъде, води до една пълна катастрофа, защото секторите и бенефициентите успяват през социалните послания и цели, които вие сте заложили, всъщност да реализират всичко останало, което те искат. Дали ще създават, дали ще разпространяват, дали ще превеждат, танцуват или рисуват истината е една – социално ангажирани изкуства никога за тези години не успя да се превърне в работещ инструмент, какъвто всички вие мечтателно си представяте.

В този смисъл, ако не се измисли адекватна рамка, концепция, инструментариум, по който да се работи тази програма, в заявения вид тази програма е неработеща според мен.

Ще се върна отново на много болната за мен тема, която продължава да жонглира тук във всички програми – "Екранни изкуства". Скъпи колеги, с наличието на толкова юристи тук ще се позовавам на закони. Филмовата индустрия, филмовото изкуство си има специален закон. Нарича се Закон за филмовата индустрия, където изключително подробно са разписани всички схеми, по които може да бъде финансирано създаването, кеш рибейта, разпространението, дебютите, сериалите. Искам да знам как вие си представяте, че Национален фонд „Култура“ продължава да финансира под шапката на общия закон, какъвто е ЗЗРК, с оправданието на този общ закон да заобикаля разпоредби в специализиран закон и да финансира "Екранни изкуства", при условие че схемите тук не са нотифицирани, не са по регламента, който е за груповия режим, така нареченото ОРГО (Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията), или по *de minimis*. Първо.

Второ, кой ще следи интензитета на тази помощ? Как вие избягвате двойно финансиране искам да разбера, колеги? Втора или трета година продължава практиката да се работят "Екранни изкуства", при условие че отварям закона, пише изрично как се финансира. „Държавно подпомагане за филмовата индустрия се представя като схема за държавна помощ за производство на филми“ – Регламент № 651. Въпросното ОРГО, което спрягате и за фестивалите. Схема за държавна помощ за възстановяване на разходи, схема за държавна помощ за разпространение на филми, схема за държавна помощ за фестивали и културни прояви, схема за минимална помощ (тук е вече по *de minimis*) за промоция и показ на филми, схема за държавна помощ за производство на сериали. Какво плащате вие, какво финансирате през програмите на Национален фонд „Култура“, извън обхвата на всички тези точки, описани в специалния Закон за филмовата индустрия? И как продължава да се промъква във всички програми? Давате ли си сметка колко е уязвим Фондът, защото вие не следите интензитета на държавната помощ?

Не е проблемът, че е финансиран, госпожо Налбантова, филмът за ЛГБТ общността. Проблемът е, че е финансиран с пари от Фонд „Култура“ не в режим, който е нотифициран и регламентиран нито от държавата, нито от Европейския съюз. Това е единственият проблем за мен в момента на тази маса.

За мен "Екранни изкуства" не могат да присъстват в нито една от програмите за Създаване, Разпространение, Дебюти, ако ще е създаване, защото дебюти също имат във Филмовия център, имат и за сериали схема. Прочетете, има си специализиран закон и вие в момента се опитвате да прескочите специализиран закон през общия. И това за мен е най-големият проблем.

Продължавам нататък с останалите схеми. "Екранни изкуства" могат да присъстват като обект, като направление само и единствено в програми Критика и Мобилност, ако ще спазваме закона, а няма да си измисляме никакви фантасмагории и да творим. Има доста юристи тук, не би следвало да се стига изобщо до подобни хипотези смятам аз.

Адмирам идеята програма Литература да бъде разделена на две части – Художествена литература от български автори и Преводи.

Аз мисля, че най-добрият вариант е да се направи една голяма програма Създаване и разпространение. Това да е програмата, а не осите. В нея да си останат направленията по изкуства разделени, защото има

специфика и не мога да не се съглася с проф. Граматиков – не може театрал да оценява музика, или писател да оценява театър. "Театър", "Танц и перформанс", Музика, Визуални изкуства, Любителски изкуства – може би даже трябва да е отделно, да не влиза в обхвата. Тези четири изкуства да останат в обхвата на Създаване и разпространение. Отделно програма Литература, която да е с двете оси – Художествена литература от български автори и Превод.

Отделно Любителско изкуство, защото там повечето са микс, интердисциплинарни най-често, и се припокриват. Дебюти е може би единствената програма, която няма нужда изобщо да се коментира, въпреки че имам контра аргумент за вашето предложение да се намали административната тежест, като двата етапа на Дебюти се слеят в едно. Това е концепцията на тази програма, обучителният модул в средата. Тези младежи не би следвало да знаят как да напишат аргументирано и да защитят проектна документация с бюджет и обосновка на този бюджет. Нали това е логиката – на първия етап да кандидатстват с концепция, експертите оценяват концепцията и след това вие, които водите това обучение, ги учите как да развият тази концепция и след това на втория етап те показват какво са научили, как са си развили проектното предложение и могат ли те да го изпълнят, менижират, администратират, няма значение.

Така погледнато аз си представям, че ние имаме девет програми може би. Една програма Създаване и разпространение с четирите основни групи изкуства. Една Литература, за да не влиза в обхвата на създаване и разпространение, да си е с двете си направления, които коментирахме. Отделно Любителско изкуство. Отделно Дебюти, Мобилност, Критика, Образование и развитие в областта на културата, "Културно наследство" и целевата програма „Творческа Европа“, която така или иначе е извън всякакви условности, регламенти и забележки.

Някой има ли някакви коментари и предложения?

Професор Стоева, заповядайте.

ПРОФ. ЕМИЛИЯ СТОЕВА: За нас е ново това, че "Екранни изкуства" някак си няма място тук. Разбира се, това, което е разписано в закона, касае Националния филмов център основно. Четири вида в киното се подкрепят там, те имат и Правилник. Но шансът в Национален фонд „Култура“ е не да се подкрепят бюджети с милион и 300 хиляди, а да се подкрепят малки филми, които след това имат и своето

разпространение, така че в "Екранни изкуства" се включва и създаване, както е вписано, това означава развитие, създаване и разпространение. И аз мисля, че не е единственото изкуство, което има държавно подпомагане от закона. Музиката, театърът имат своето държавно подпомагане, така че ние лишаваме...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Няма нито едно изкуство, което да има собствен закон, проф. Стоева, и изпълнителна агенция. Извинявам се много.

ПРОФ. ЕМИЛИЯ СТОЕВА: Този закон беше създаден, това беше борбата на цялата кино общност, на Съюза на филмовите дейци, този закон да мине през комисия и да се гласува, но наистина тези проекти, които се одобряват от Национален фонд „Култура“ нямат никаква сравнимост с това, което Националният филмов център подкрепя. НФЦ имат друг вид разпространение, имат други ангажименти към телевизията. Телевизията е копродуцент. В "Екранни изкуства" тук не се търсят копродуценти.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Не е задължително. Има копродукции, има и собствени продукции.

ПРОФ. ЕМИЛИЯ СТОЕВА: Копродукцията не е решаваща. Решаващи са новаторски неща, които подкрепяме. Решаващо е участието на групи хора, които нямат още право да кандидатстват. Това е този преход. Те още нямат право да кандидатстват по правилника на НФЦ. И те тук правят първите си стъпки.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Тоест Вие говорите за програма Дебюти, не говорите за програма Създаване и разпространение да има "Екранни изкуства". И ние не си противоречим. Оставаме на ниво малки дебютиращи инициативи, прохождащи таланти. Не говорим за Създаване и разпространение на кино, което, пак да кажа — искам някой да ми отговори кой и как следи интензитета на държавната помощ? И в какъв режим са били финансирани до момента всички проекти на "Екранни изкуства"?

ПРОФ. ЕМИЛИЯ СТОЕВА: В проектите на "Екранни изкуства", може би могат да Ви отговоря, в НФЦ какъв е интензитетът и в какъв режим...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Не могат, защото те не следят схемите на Фонд „Култура“.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Не е вярно. Регистърът е на национално ниво и това е от Закона за държавната помощ. Има регистър. В момента поправяме регистъра с *de minimis*...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: „Сега в момента поправяме регистъра“, госпожо Неделчева, не е „Има регистър и всичко е вписано там“.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Мога ли да отговоря?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Отговорете.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Защото това е част от Закона за държавната помощ. Има национален регистър, който е длъжно да се попълва от всички институции. Единствената институция, която не го попълва, е Министерството на културата по данни на Министерството на финансите. *(Оживление.)* Филмовият център също го попълват.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Аз нямам проблем да продължавате всеки път да прехвърляте топка към Министерството на културата, госпожо Неделчева, обаче Вие сте от два месеца тук. Искам да върнете архива назад и да видите колко проекта за "Екранни изкуства" и какви проекти са финансирани и дали тяхната стойност е вписана в Регистъра за държавна помощ, защото гарантирам, че не е.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Добре.

Ако ще тръгнем от "Екранни изкуства" мога да Ви кажа какво съм проверила набързо, за да не Ви губя времето. Понеже обърнахте внимание на миналото заседание, аз го приех като някаква традиционна програма на Фонда, обадих се в Националния филмов център и казах: „Ние по "Екранни изкуства" имаме това, това и това, по какъв начин се дублира с вашите програми?“ Още след като свърши заседанието. Оказа се, че няма дублиране на програми между Фонд „Култура“ и Националния филмов център.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Защото сте ги кръстили по различен начин, естествено.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Затова остана.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Вижте, няма да се задълбаем в тази тема. Всички знаем защо влязоха "Екранни изкуства" в този фонд, кога влязоха, при влизането на кой конкретен член на Управителния съвет започна да се финансира. Това е излишно дълга беседа. Как сте си кръстили програмите, за да не се дублират като имена, не означава, че обхватът им не е същият, госпожо Неделчева.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: А може ли да ми дадете думата на всички неща да отговоря?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Вие като директор на Фонд „Култура“ сте длъжна приоритет първи да Ви е да спазвате законите.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: До този момент искам да отговоря на всички въпроси, които бяха повдигнати.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Ако Вие председателствате кажете, но и аз бих могъл да взема отношение, ако желаете, по този въпрос.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Относно "Културно наследство" тези, които ме познават, знаят колко съм пристрастена към тази тема. Ако предложението на многоуважаемия Управителен съвет е да не бъде приоритетна ос, а да бъде отделна програма, ще бъде модифицирана програмата, приемам го. В смисъл програма или приоритетна ос, защото "Културно наследство" не е изключено от това предложение, но може да остане в отделна програма, ако искате, ако смятате, че е целесъобразно за развитието на Фонда.

Аз си записвах по бележките. Следващото е процентното разпределение за създаване и разпространение. Това на последващ етап ще се дооправя, това са някакви примерни предложения.

Въобщо за Сценични и изпълнителни изкуства – без коментар дали ще е сценични или изпълнителни.

Мисля, че трябва многоуважаемия Управителен съвет да вземе решение дали Музика да е част от Сценичните/Изпълнителски изкуства. Просто ми кажете какво е вашето решение и веднага ще го отразим.

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: Отделно, разбира се. Ние за отделно говорихме.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Аз мисля, че всички през цялото време са обединени около това да са отделно.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: То е предложено отделно.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Отделно "Танц и перформанс", отделно "Театър", отделно Музика. Само Вие продължавате да ги събирате.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Не, аз отговарям на въпросите.

Критика не е изключена от нашето предложение. Даже напротив – парите ѝ по този начин са увеличени, както сме предложили това процентно съотношение, но като искате ще е отделна програма, въпреки че предложението, мисля, че на д-р Налбантова, някъде оттам дойде, е да

има модул Издателски дейности, което да включва издаване на български автор, втори сегмент Преводи, и третият сегмент ние го наричаме Критика. Тоест да бъде като форма Издателски дейности.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Не каза това. Каза писане: създаване на художествена литература, превод, и третото направление е подкрепа за издателства. Критиката си остава отделна програма.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Това е шанс да могат да се обединят и това е по-лесно, по-структурирано. Тук показвах румънския фонд „Култура“, които имат точно такова нещо, наричат го Издателски дейности. Говорим, че то кореспондира с това предложение, което направихте двете преди малко и това, което ние преди срещата си говорихме за литература, преводи, критика. Така че в тази посока може да има някакво окрупняване, което според мен ще е по-функционално.

И да, права сте, предложенията по този модул ще бъдат много по-малко, отколкото примерно за театър и за другите. Така че ние сме го коментирали това.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Госпожа Василева, нали три минути?

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Аз ви слушах. Толкова хора се изказахте върху това.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Искахте по отношение на "Екранни изкуства" да говорим, или в друга посока?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Не отиваме в друга посока, тя отговаря на всички зададени въпроси.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Аз въпросите от началото на дискусията си записвах и мълчах.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Пет минути почивка, колеги.

(След почивката.)

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Колеги, подновявам заседанието.

Имам предложение да се спрем на обхвата на програмата: "Театър", "Танц и перформанс", Музика, Визуални изкуства. Като в първите четири споменати програми да влезе в обхвата им всичко, което можеш да правиш с тези изкуства – създаваш, продуцираш, разпространяваш...

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Представяш.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Представяш влиза в разпространяваш.

Пета програма: Литература с три направления – художествена литература, превод и подкрепа за издателства. Тук специалистите ще си измислят по-привлекателно име.

Шеста програма – Дебюти, седма – Мобилност, осма – Образование, девета – "Културно наследство", разписана така, че да не влиза в колизия със Закона за културното наследство. И десетата – Творческа Европа, целево финансиране.

Ако се спрем на този обхват, да възложим на екипа да разпише подробно програмите, ако може този път да не е в екселска табличка, а за всяка програма подробно обхвата ѝ. В табличен вид да представят процентните отношения с финансиране по програмите, размерите на отделните грантове.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Мобилност имаше ли?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Има.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: А Дебюти?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Има я.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Любителско изкуство?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Изпуснах ли я?

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Десет програми и единадесетата – Творческа Европа.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Да. Десет програми и една целева.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Целевата е „Творческа Европа“.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Периоди, условия, допустими кандидати, проценти от общия бюджет, тавани на всяка една от програмите. Да ги разпишат в някакъв порядък, примерно в рамките на следващата седмица.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Поне десет дни.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Ние в рамките на една седмица да пращаме бележки, коментари. Ако може да я гласуваме и да я приемем в онлайн режим по имейл, за да си спазим законовия срок и да я пуснем на обществено обсъждане, където пък от сектора вероятно ще дойдат и други предложения, които не е казано, че сме видели цялата картина, може би изпускаме нещо. Дотогава ще са финализирани между другото и коловете за оценители, нали правилно си спомням.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Те текат в момента.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Казах, че дотогава ще са приключили, тоест ще имаме и поглед.

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: А не можем ли да направим едно заседание на Управителния съвет и да се чуят всичките тези неща, да не е само писмено?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Не, не може. Може, обаче ние два дни по четири часа си говорим и доникъде не стигаме, така че единственият вариант оттук нататък е в писмен вид да се процедират нещата.

Професор Стоева.

ПРОФ. ЕМИЛИЯ СТОЕВА: Отпадането на "Екранни изкуства" противоречи на това, че всички изкуства са равнопоставени, то е най-масовото и както госпожа Неделчева Ви каза – няма противоречие с това, което се субсидира от НФЦ и от НФК. Сценични имат също знаете, може би и другите колеги знаят, публичното финансиране е 143 милиона.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Финансиране на държавни културни институти.

ПРОФ. ЕМИЛИЯ СТОЕВА: Финансирането на НФЦ, което невинаги се усвоява заради дела, е 32 милиона, а Национален фонд „Култура“ не подкрепя типа проекти, които са в НФЦ. Тук се подкрепят малки проекти, документални филми, проследява се и разпространението, и всичко, което е свързано с отчетите. Вие нямате досега забележки за това как са отчитани тези проекти, разпространявани ли са или не. Общността ще реагира. Аз не мисля, че ще го приемат само за сведение, а ще има реакция от цялата кино общност. Това е едно от основните изкуства и то винаги е съществувало в тази програма. Не можем да го махнем с лека ръка.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Те са в обхвата на Дебют, Критика и Мобилност. Изключваме ги от обхвата на Създаване и разпространение, където влизат в конфликт със закона.

ПРОФ. ЕМИЛИЯ СТОЕВА: А в обхвата на Критика знаете, че ефектът ще бъде нищожен. В обхвата на Дебюти също е недостатъчно, защото Дебюти, както знаете, съществуват и в НФЦ, даже там и втори дебют, тук в НФК няма втори дебют. Но неприсъствието като отделно направление е проблем. Те са и професионални проекти. Ние с апломб приемаме всичко, което в Любителско изкуство се прави, знаейки, че

невинаги там е изкуство, много често е направено с лош вкус и повтаря това, което е съществувало преди. Докато едно изкуство, каквото е киното, да не присъства, мисля, че е против идеята за равнопоставеност на изкуствата в нашата програма.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Някой друг има ли коментари?

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Не искам да вземам думата. Ще предложа вариант и ще подкрепя госпожа Соева за това да удовлетворим и нейното очакване.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Аз предложих нещо за гласуване.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Може ли да Ви помоля да изброите още веднъж.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Веднага.

Професор Граматиков.

ПРОФ. ИЛИЯ ГРАМАТИКОВ: Извинявайте, преди да изброите, само не стана ясно. Мога ли да Ви прекъсна? Не стана ясно като казвате „да има всичко“ в тези ориентирани програми, означава ли, че Критика и "Културно наследство" към програма Музика, "Театър", "Танц и перформанс" и така нататък остават като приоритетна ос? Това не разбрах от изказването Ви. Извинявайте.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Сега ще ги изброя всичките:

"Театър", Музика, "Танц и перформанс", Визуални изкуства са първите четири програми. По всяка една от тях може да се създава, разпространява, представя. Любителско изкуство обхваща пък всички изкуства, включително и екранни, проф. Соева. Там влизат Музика, "Танц и перформанс", "Театър", Визуални, Екранни, Литература – всичко, което е свързано с любителските изкуства. След това имаме програма "Културно наследство". Програма Литература с трите оси – художествена литература, превод и подкрепа на издателства. Програма Дебюти, която отново по примера на Любителски изкуства обхваща всички изкуства – Музика, "Танц и перформанс", "Театър", Визуални, Екранни, Литература. Програма Мобилност, програма Образование и целева подкрепа „Творческа Европа“.

ПРОФ. ИЛИЯ ГРАМАТИКОВ: Само не казахте Критика дали остава като отделна програма или?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Хайде пак:

"Театър"

Музика
 "Танц и перформанс"
 Визуални
 Любителски
 "Културно наследство"
 Литература
 Дебюти
 Критика
 Мобилност
 Образование
 „Творческа Европа“.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: 12, нали?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Да.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: За да не утежняваме обстановката, може да помислим върху това, което предлага проф. Стоева и да предложим вариант. Да вървим нататък.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Аз го предлагам за гласуване това.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Да, но въпросът е това, което поставя тя – би ли могло да бъде включено "Екранни изкуства" в Създаване и разпространение, така че да не се дублират?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Пак?

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Би ли могло да бъдат включени Екранните изкуства в Създаването и разпространението, без да се дублира Изпълнителната агенция към Националния филмов център? Да пробваме ли като разсъждения, пък накрая ще решим. Защото това е нейното предложение. Да опитаме. Може да не се съгласим после.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Добре, предлагам двата варианта на гласуване.

Предлагам на гласуване вариант с 12-те програми, след това ще поставя на гласуване предложението на 13-те програми с включени "Екранни изкуства".

Който е за обхвата на програмата в този ѝ вид – 12 програми, моля да гласува.

Проф. Модева, господин Костов, чувате ли ни?

ПРОФ. МАРИЕЛА МОДЕВА: Да, госпожо Василева.

Аз не съм се изключила. Полагам големи усилия, замествайки министъра и заместник-министъра и участвайки в онлайн заседанието да проследя дискусията. Аз също подкрепям Вашето предложение и гласувам „за“.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Господин Костов?

КОСТА КОСТОВ: Току-що влязох и не мога директно да реагирам.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Искате ли още веднъж да изброя обхвата на програмите?

КОСТА КОСТОВ: Добре.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Четири големи програми по четирите основни изкуства: "Театър", "Танц и перформанс", Музика и Визуални изкуства, в които бенефициентите могат да създават, да разпространяват или каквото преценят в обхвата на това изкуство. Петата програма е Литература с три оси – художествена литература, превод и подкрепа на издателства. Следващата програма е "Културно наследство". След това имаме Любителско изкуство с обхват всички гореспоменати – "Театър", Музика, "Танц и перформанс", Литература, Екранни, Визуални изкуства. Дебюти със същия обхват – Музика, "Танц и перформанс", Литература, Екранни и Визуални изкуства. Програма Критика със същия обхват – "Театър", Музика, "Танц и перформанс", Литература, Екранни, Визуални изкуства. Програма Критика, програма Мобилност, програма Образование и целева подкрепа „Творческа Европа“ е моето предложението.

Предложението на проф. Стоева е да има отделна голяма програма за "Екранни изкуства" отново за създаване и разпространение, извън обхвата на програми Дебюти, Мобилност, Критика и Любителско изкуство.

Моят аргумент против това е, че има специализиран Закон за филмовата индустрия и ако се финансират извън обхвата на Изпълнителската агенция Национален филмов център, не може да бъде проследен интензитетът на държавната помощ и рискуваме да се получи двойно финансиране.

КОСТА КОСТОВ: Разбрах, да.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Подлагам на гласуване първо предложението за програма без отделна програма за "Екранни изкуства" за гласуване.

Моля, който е за, да гласува.

Гласували **13 членове** на УС: **за – 11, против – няма, въздържали се – 2** (*проф. Емилия Стоева и Диана Саватева*).

Предложението е прието.

ДИАНА САВАТЕВА: Аз подкрепям предложението на госпожа Стоева, защото мисля, че има резон в него и проявявам солидарност, макар че е безсмислено при това съотношение. Благодаря.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Моля за гласуване предложението на проф. Стоева – същият обхват плюс "Екранни изкуства": създаване и разпространение.

Който е за, моля да гласува.

Гласували **11 членове** на УС: **за – 2** (*Диана Саватева и проф. Емилия Стоева*), **против – 1** (*Коста Костов*), **въздържали се – 8.**

Предложението не е прието.

ДИАНА САВАТЕВА: Може ли да кажа две изречения?

Мисля, че наистина "Екранни изкуства" във вида, в който е в програмата на Национален фонд „Култура“, не дублира това, което е в Националния филмов център и става въпрос за съвсем различни кинопродукти. Аз го казвам на базата, която имам като представител на Националното сдружение на общините, работейки с филмови екипи по места. Това е аргументът ми.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Проф. Кабаков.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Мотивация на „въздържал се“, това го имаме като ангажимент – да мотивираме.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: В такъв случай проф. Стоева, първо, мотивация за „въздържал се“ първото предложение.

ПРОФ. ЕМИЛИЯ СТОЕВА: Неучастието на "Екранни изкуства" изважда на преден план една несъществена програма, каквато е Визуални изкуства. В Теорията на киното в десетки разработки Визуални изкуства се определя като начин да прикриеш липсата на талант с участието на други технологии, с участието на концепта, с който ви занимава проф. Кабаков. Докато в "Екранни изкуства" нещата са по-откровени – не можеш да прикриеш талант, то е колективно изкуство, в което всички компоненти работят в хармония. Така че ние да извадим Визуални изкуства в основни направления и да не присъства "Екранни изкуства" мисля, че кино общността ще реагира доста остро и ще бъде справедливо. И другият аргумент, който ви казах, за това, че нарушаваме

равнопоставеността на изкуството. Киното е най-масовото, както знаем, участват всички останали, също имат своята подкрепа с публично финансиране. Публичното финансиране на киното като кино професионално е... Изключването, базирайки се на Закон за киното, създаден преди 15 години, не се дублират.

Национален филмов център и Национален фонд „Култура“ не дублира проектите, които се създават, госпожо Василева.

ИАНА СААТЕА: Бих ли могла да допълня още едно изречение?

Общинските фондове също имат програма Кино.

ПРЕДС. МАРИНА АСИЛЕА: Значи вие сте законово уязвими, госпожо Саватева, във вашите общински фондове.

ИАНА СААТЕА: Казвам това само като факт и може да се провери в общинските програми. Въпросът е дали се спазва и дали се проследява регистърът.

ПРЕДС. МАРИНА АСИЛЕА: Не. Никой не проследява интензитета на помощта и това е проблем. Вие следите ли интензитета на помощта за екранни изкуства във вашия общински съвет?

ИАНА СААТЕА: Не бих могла да коментирам в този случай и да отговоря както и да е на този въпрос, защото аз не представлявам определена община в момента. Просто Ви казвам, че има такава практика и всички знаят, че община Пловдив също подпомага определени кинопродукции. За община София не знам.

ПРЕДС. МАРИНА АСИЛЕА: Разбрахме. Представителят на Сдружението за общините, за протокола, твърди, че всички общини нарушават Закона за филмовата индустрия.

ИАНА СААТЕА: Вие го правите, моля Ви. Аз не мога да кажа такова нещо. Това е извод. Аз не съм казала такова нещо. Този извод е Ваш.

ПРЕДС. МАРИНА АСИЛЕА: Останалите колеги по второто предложение мотиви защо са се въздържали?

СТАНИМИР БОАДЖИЕВ: Има ли разписана процедура в работата на Управителния съвет на Фонда, по която за всяко едно гласуване всеки трябва да си мотивира гласа?

ПРОФ. ИАН КАБАКОВ: Въздържание и против задължително, другите ако искат.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Имате ли процедура за това? Къде е?

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Написано не е.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Значи нямате процедура.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Трябва да се види по протокола дали сме ги вписали.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Просто ми е интересно дали имате разписана процедура.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Гласували сме го на заседание. Дали е влязло в протокола имаме едно наум.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Повдигам този въпрос, защото предвид практиката, която е установена на колективни органи и лично мое мнение е, че считам, че е необходимо да бъде мотивирано гласуването на решение, което е прието. А евентуално при алтернативно гласуване не виждам смисъл защо трябва да се мотивира обратното?

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Това е така, но ние по Устройствен правилник сме задължени решенията да имат мотиви, иначе са невалидни. И допълнително към него, за да се изяснят позициите на хората и това да бъде чисто, сме решили... Иначе това си е по Правилник. Някой път си спомням защо съм се въздържал и затова, за да изчистим тези неща, решихме.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Искам да вземем решение кога писмено Фондът...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Ще вземем. Нека да приключим първо с мотивите. Не сме приключили.

Мотиви за „въздържал се“ по предложението на проф. Стоева.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Спазване на закона, съблюдаване на закона.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Същото е и от мен.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Професоре, имате ли коментар?

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Освен проблемите за това дали действително има нарушение на закона, и то чисто формално като термини, да се види възможността да се предложи в интерес на това, което предложи проф. Стоева и госпожа Саватева, дали не може Фондът по един или друг начин да не попада в дублиране на дейности и двойно финансиране, като предложи вид или жанр Кино, което попада извън обхвата, за което е необходимо време. По тази причина съм се въздържал.

То може да се случи, може да не се случи, но трябва да се провери и изисква време и работа. По тази причина съм се въздържал. Аз лично ще говоря и ще предложа. Дали ще решите и какво е вече въпрос на следващо обсъждане и решение.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Разбрах.

Господин Митев?

ПЕТЪР МИТЕВ: Само искам да вметна следното. Тук влиза и големият въпрос за влизащия все още театъра. Не закон за сценичните изкуства, а за театъра. Това означава ли, че ако се приеме такъв закон, пак влизаме в някакво нарушение? Очевидно трябва да се внесе яснота, за да няма недоразумение.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Зависи какво ще влезне в обхвата на този закон и дали ще има Правилник за прилагане на този закон, дали ще бъдат конкретно в законовата процедура разписани инструментите и типа на държавни помощи и субсидии, регламенти, по които ще бъде финансирано това изкуство, за да не влиза в конфликт с други такива. И как може да бъде следен интензитетът на тази дали ще е субсидия, държавна помощ или финансиране. Ако и когато има такъв закон...

ПЕТЪР МИТЕВ: Трябва да има по-голяма яснота, очевидно, за да няма противоречие със Закона за киното.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Той е за филмовата индустрия.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНЕВА: Само един уточняващ въпрос – цирковото изкуство къде попада в така формулираната програма?

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: За мен в Сценичните.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Нямаме сценични.

ПЕТЪР МИТЕВ: И за съжаление, няма над 20 години. И всичките ни опити това да се случи удрят на камък. И те удрят на камък най-вече в Министерството на културата.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Тук историята е такава – прави се опит по времето на Вежди Рашидов да се предложи Законопроект за сценичните изкуства, който беше инспириран от унгарския Закон за сценичните изкуства. Обаче в момента, в който се предложи, срещна такава съпротива, че... И оттам нататък опит не е правен за сценични изкуства. Дори делегираните бюджети са уредени в Закона за закрила и развитие на културата.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Да, в общия закон са.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Не им е там мястото, но...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: За съжаление, има много такива.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Ако позволите, реплика към господин Бояджиев.

По повод мотивите на Управителния съвет ние сме длъжни да разясним нашите мотиви. Това е упоменато в чл. 7, ал. 2 на Устройствения правилник: Всички решения на Управителния съвет задължително съдържат мотиви.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Уточнихме го това нещо.

Професор Граматиков.

ПРОФ. ИЛИЯ ГРАМАТИКОВ: По повод на цирка, може би ще прозвучи абсурдно предложението ми, но с оглед на това, че в "Танц и пърформанс" постъпват сравнително малко проекти, знам, че звучи смешно, но "Танц и пърформанс", и Цирк в една програма, ако се обедини, как ви се струва?

И за да не взимам отново думата по повод аргументите, освен изказания аргумент от Закона, аз разбирам също така аргументите на проф. Стоева, но ние нямаме национален литературен или музикален център, както имаме Филмов център. Това е пък и реплика към нейното изказване, че всички изкуства имат своите центрове и държавна подкрепа. Това съвсем не е така, за съжаление.

И също мисля, че в програма Визуални изкуства не се срещат само съвременни дигитални форми и използване на технологии, мисля, че в програмата бяха изброени живопис, графика и всички останали изкуства. Може би това се има предвид под понятието "Визуални изкуства".

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Към проф. Граматиков относно коментара за "Танц и пърформанс" и евентуално Цирк, това е много забавно, наистина звучи малко шеговито, но трябва да поставим същия въпрос, аз ще се върна в началото на днешния ден, къде са Операта, Оперетата и Мюзикъла, които също са съвкупност от изпълнение на живо.

Цирковото изкуство, за съжаление, през последните две години, когато съществува програмата, наистина е показало, поне като резултат и като анализ, че няма много голяма усвояемост и интерес, което за мен лично е притеснително. Аз съм склонна да предложа на аудиторията да върнем програма Цирк към Индикативната програма, стига самите циркови компании действително да кандидатстват и да усвоят средствата

по тази програма, а не просто тя да съществува като спасителен пояс, ако евентуално има.

В този ред на мисли следва да си зададем въпроса: редно ли е да я запазим, както беше като отделна програма, или да търсим спасителен пояс и да я вмъкнем в някоя друг, която, простете ми, но "Танц и пърформанс" и Цирк никак не ми изглеждат окей. Тогава какво се случва с вариететното изкуство, което пък е много близо до цирка? Така че да не навлизаме в тези детайли. Става много дълбоко и много опасно като територия.

ПРОФ. ИЛИЯ ГРАМАТИКОВ: Категорично съм съгласен, но ако имаме отделно програма Музика, отделно "Театър" и отделно "Танц и пърформанс", естествено че оперета, опера, всичко това отива в програма Музика. Спор няма.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Абсолютно съм съгласен с вашите опасения. Може би секторът ще реагира малко странно, но ако се обединим във финансирането да се предвиди, че тази категория ще поеме и цирковото изкуство, аз бих го формулирал като Танц, пърформанс и цирково изкуство. Да не е просто Цирк.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: И да не си представят всички животните и манежа, защото това си представят. И затова беше създадена тази програма, ако трябва да сме честни.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Тук се скандализираме с другата част от над 2 милиона и половина хора, които се занимават с танцово изкуство.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Защо не оставите "Сценични изкуства" и всичко това да влезе там?

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Вече сме го решили това. Да не се връщаме назад.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Аз питам защо.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Възможно ли е тогава да прикрепим цирковото изкуство към някоя от вече гласуваните програми, просто в наименованието да не фигурира цирк. В критериите и допустимите участници да бъде.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Имам друг конструктивен въпрос – има ли вариант през Министерството на културата, тъй като обхватът е много малък за цирковите компании, има

ли вариант да се създаде опция за финансиране на цирково изкуство през Министерството на културата?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Не мога да Ви кажа в момента. Каквото и да кажа, ще е пълна импровизация. С настоящата бюджетна рамка не мога да поема никакъв ангажимент.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Това би било наистина полезен ход.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: За бъдещ период може да се обмисли, но към момента каквото и да ви кажа, ще е импровизация. Не мога да поема такъв риск.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Ако мога да взема думата? Очевидно напредна времето. Мисля, че свършихме немалко работа. Дайте да го оставим това и да го помислим малко на спокойствие.

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: Те трябва да го разпишат.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Професор Кабаков, две заседания, в които не решихме нищо. Същевременно всички казахте, че нямате кворум. Сега искате трето заседание, за да продължим да водим тези разговори.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Не, може да не е сега.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Моето предложение беше да гласуваме обхват, за да може те да разпишат програмите и след това в писмен вид ние да нанесем корекции по програмите и да си стиснем ръцете онлайн, за да се публикуват за обществено обсъждане. Имаме 11 гласа „за“ и 2 „въздържал се“, с което приемаме, че предложението ми е прието.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Процедурно предложение.

Да остане така разписана рамката на Индикативна програма 2027 г., да се пусне на обществено обсъждане и ако там има предложения за цирково изкуство, ние бихме могли да разгледаме преди гласуването и с това да затворим тази точка, тъй като считам, че на фона на всички дебати, които градивно днес поставихме на масата, стигнахме до единодушие в по-голямата си част и ви предлагам с това да изчерпим първа точка.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Имате моето уверение. Разбирам страховете ви за предходното обществено обсъждане. Имате моето уверение, че постъпилите на портала за обществено обсъждане

предложения, ако екипът няма капацитет и в този момент е твърде ангажиран с други процедури...

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Има, има. Всичко ще изкараме.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Ако трябва, Правна дирекция в Министерството ще ги обобщи, но вие ще получите достъп до всички коментари, за да можете да вземете информирано решение след това при гласуване на готовата Индикативна програма.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Моето предложение беше, за да имаме време да обмислим и обменим мнение.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Разбирам, обаче твърде много време мислим вече.

Трябва да гласуваме срок, в който екипът да ни разпише и изпрати в писмен вид програмата с допустими кандидати.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Днес е 10-и. С оглед на факта, че трябва до 31 юли да сме приключили, тоест това, което сме написали, вие да сте видяли и да го коментирате, как ви се вижда до 21-22 юли на електронните пощи да получите целия пакет?

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: Стига вие да имате време.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Десет дни. На 22-ри на имейлите си да получите целия пакет с това решение, което взехте за тези програми, за да може след това да се реагира с бележки и респективно на 31-ви да спазим законовата рамка. Така че след 31 месец може едномесечно обсъждане.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: 22 юли 2026 г. за изпращане в писмен вид на програмата от екипа към Управителния съвет. До 29 юли коментари и бележки от Управителния съвет, за да има все пак технологично време колегите да ги пакетират и да ги пуснат за обществено обсъждане. Съгласни ли сте така?

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: Така няма да е прието до 31-ви.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Трябва да е прието.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: От 29-и до 31-ви имат два дена да ги нанесат.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Ние се разбрахме, че в онлайн среда ще го решим. Разглеждат, приемат и казват окей. Няма да има нарочно заседание на Управителния съвет допълнително до края на месеца.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: До 29-и да дадем бележките, за да могат те до 31-ви да са готови с финалния вариант, който ще се пусне на обществено обсъждане?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Виждаш ли динамиката на протокола? Променя се по 43 пъти. По същия начин ще е с програмата – всеки ще дава бележки, ще има коментари. То ще е динамична история.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: 21-ви е вторник, 29-и е сряда.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Малко повече от седмица.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Бих искала да ви напомня, колеги, че в разписания пакет и това, което получаваме, там ще има все пак разписани критерии, разпределение на минимум, максимум суми...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Нали го казах вече това – допустими кандидати, допустими разходи, дейности, тавани, обхват на програмите.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Друго исках да допълня. В това, което днес дискутирахме и разгледахме, аз например имам конкретни питання и опровержения.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Ще си изпратите забележките, когато колегите Ви изпратят пакетирания файл.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: И това как ще бъде гласувано, ако нямаме заседания и ако други имат бележки? Това ми е питането.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Гласуваме сега обхвата на програмата и те започват да работят по документа. Имаме една седмица след изпращането на пакета документи, за да нанасяме корекции. Гласуваме онлайн след 28 юли, когато ще сме... Ако искате сега да го фиксираме като ден.

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: След бележките.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Но казахме онлайн гласуване. Тоест по имейла казвате: нямам повече забележки, аз съм за така предложената програма.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: А имаме ли вариант да направим онлайн заседание?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Не. Няма да има ново заседание по тази програма. Няма да има кога. Разбирате ли?

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Аз Ви разбирам, но идва важният въпрос именно с разпределянето на средствата.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Те ще го изпратят и ние ще имаме една седмица, за да спорим и всеки да отлюспва парче от разпределението към своя си сектор.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Не за парче, не говоря за парче. Просто исках да ви посоча пример. В Дебюти например максималният праг е 25 хил. евро. Там, където главно участват физически самоосигуряващи се лица. А там, където има организации, които респективно би следвало да имат по-голяма сила да направят по-голям проект, на тях им е пък по-малък максималният праг. Това на мен ми направи лично впечатление.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Може би са имали предвид мащаба на програмата и дейностите, които могат да бъдат реализирани с тези проекти. Аз мога много да споря с Вас доколко капацитет има самоосигуряващите се лица да изпълняват тези проекти, защото познавам четирицифрен брой самоосигуряващи лица, които са много по-икономически силно действащи единици, отколкото организации. Излишен е този разговор. Когато колегите подготвят пакета документи, ще го гласуваме.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Все пак да сложим 30-и и 31-ви.

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: Четвъртък и петък.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: До 28 юли изпращане на коментари по предложената програма. На 30 юли гласуване онлайн в писмен вид в имейл.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: За да гласувате, трябва да имате финална версия, за да знаете какво гласувате. Затова колко дена имаме да реагираме? Това ми е мисълта.

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: И да е работен ден.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Имам чувството, че тук никой не слуша какво се говори. Пет пъти се повтори едно и също нещо, че сега се взима решение за общата рамка, която вече сме приели. Следователно от днес до 22 юли, което се пада сряда, администрацията имате време да напишете големия документ, който е разбивка на програмата – кои са ѝ направленията, кои са допустими кандидати, минимален размер на финансиране, максимален размер на финансиране, de minimis дали има, бюджетът на програмата какъв ще бъде, проектите, обосновка, срокове и

сесии. След това, ние като УС получим на 22-ри този документ, имаме срок до 28-и – седем дни, да предоставим нашите становища и предложения. През това време ние ще си комуникираме явно помежду си, може би ще се наложи. И на 28-и, вие като получите нашите становища, следователно трябва да ги нанесете...

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Техническо време колко ни давате да ги нанесем?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: До 22 юли имате право.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Това го разбрахме.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Не. На 28-и приключва нашият срок, макар че аз съм за това да е петдневен.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Има логика.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Да кажем до 27-и.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: До края на деня на 27-и ние да си изпратим бележките. Тоест до 17,30 ч., ако не получите от даден член бележки, следователно се приема, че той няма бележки по въпроса. Вие имате 28 и 29 юли до края на деня да предоставите на Управителния съвет нанесени бележките, за да може принципалът да инициира гласуване в електронна среда на 30-и и на 31-ви да имаме официализиран...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Качен за обществено обсъждане документ.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: И наистина да не е последният ден – 31-ви, а да има един ден резерв. Защото ние до 30-и трябва да го финализираме, има да се прецизира, някой път работата не тръгва и други подобни.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Ние де допипваме. Ние сме приключили с пипането до 27 юли.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Говорих за тях. Някакви технически неща, които трябва да се изчистят.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Може да има противоречиви бележки.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Това е вашата задача да го направите. Ако примерно има две предложения за минимален размер на финансиране по програма "Танц и пърформанс", вашата задача е да маркирате алтернативно двата варианта, които са предложени, за да можем ние писмено да си вземем решението. И което събере повече.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Ако е за суми е лесно, но може да има и други неща.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Госпожа Неделчева, понеже за трети път повтаря, че два дена няма да бъдат достатъчни, за да се направи консенсус между нас, тогава, госпожо Неделчева, предлагам аз да съкратим периода, който вие имате от 12 дни до 22-ри да подготвите драфта, за да може да има по-голям период за след това. Защото реално тази програма вие я направихте за два дни.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: За една нощ, ако трябва да сме честни.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: По тази логика, не исках да го казвам, но Вие ме провокирате сега, че 12 дена...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Супер! Значи 20 юли за екипа, до 27 юли до 11,00 ч. ние да изпратим коментари и бележки, а ние се прицелваме в 30 юли за онлайн задължително заседание, ако трябва.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Ние изпращаме до 11,00 ч. на 27-и бележки, нали така?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Да.

Искате ли да изчетем и гласуваме?

До 20 юли – административният екип изпраща подробно разписан проект на Индикативна програма 2027 г. по програми с допустими кандидати, допустими разходи, обхват на допустимите дейности, режими, ако има такива, на държавна помощ, индикативни срокове за програмите, индикативни тавани на финансирането, както и размер на самата програма.

До 11,00 ч. на 27 юли членовете на Управителния съвет представят своите бележки и коментари по така представената програма.

На 29 юли до 14,00 ч. да ни изпратят програма с нанесени корекции.

На 30 юли кога ви е удобно за едно онлайн заседание?

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: 11,00 ч.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Молбата ми е обаче да е в оперативен порядък, защото имаме Комисия по културата следобед. Тоест ако има някакви, както каза проф. Кабаков, фини корекции. Не започваме да обсъждаме програмата от А.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Госпожо Василева, моето предложение за това заседание на 30-и ще бъде директно да пристъпим към кратка мотивировка на даденото предложение на човека, контра предложението, което има към драфта и директно гласуване, защото ще

имаме предостатъчно време всеки да си направи мнение. Изпаднем ли в такива дебати, ние няма как да успеем.

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: Няма гласуване на дневен ред, няма други предложения.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Може ли в порядъка, в който Вие коментирате, да помолим да ни изпратят и документите, само че да не бъдат в pdf формат, доста е по-трудно да се нанасят бележките, нека да бъде в Word. И предлагам, колеги, да пишем или в Track Changes, или който първи направи да се разпространи същия файл.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Не може ли в Google Drive всички да пишат и да пишат коментари, което ще е проследимо – ако някой напише коментар, друг от вас може да му отговори, да има и дискусия.

Ако сте съгласни документите да са в Google Drive кажете, защото предния път имахте съпротива.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Ние в WeTransfer имахме съпротива.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: В WeTransfer имаме, защото линковете след три дни са невалидни.

Колеги, много ви моля да минем към гласуване на графика, защото ние трябва спешно да се връщаме в Министерството.

Преминаваме към **втора точка** от дневния ред:

РАЗГЛЕЖДАНЕ И ОДОБРЯВАНЕ НА ОЦЕНИТЕЛНИЯ ДОКЛАД НА ЕКСПЕРТНАТА КОМИСИЯ ПО ПРОГРАМА „ТВОРЧЕСКА ЕВРОПА“ 2026 Г., СЕСИЯ ПЪРВА.

„С решение на Управителния съвет на НФК от 26.06.2026 г. програма "Целева подкрепа Творческа Европа" 2026 - първа сесия беше отворена за кандидатстване на 29.06.2026 г. Срокът за кандидатстване беше 29.06.2026 (16:07) - 06.07.2026 (16:07).

В определения за кандидатстване срок постъпиха 11 кандидатури.

Техническа комисия, назначена със заповед № 3-303-2 от 06.07.2026 г. на Изпълнителния директор на Националния фонд „Култура“ и на основание чл. 11 от Наредба № 6 от 21 ноември 2024 г. за общите условия за провеждане на конкурси за предоставяне на средства от Национален фонд „Култура“, за допустимост на разходите, за оценка на проектите и за тяхното изпълнение разгледа и оценени кандидатурите за допустимост и съответствие с условията на програмата, като

становищата на всеки експерт и резултатите от работата на комисията бяха отразени в Таблица за административна допустимост.

След приключване на техническата проверка, първоначално комисията допусна 8 (осем) проекта със следното финално становище: Кандидатът е представил необходимите документи. Документите са подписани с валиден КЕП. Времевият обхват за реализация съвпада с периода, за който е сключен договорът с програма „Творческа Европа“ и с условията на програма "Целева подкрепа Творческа Европа" на НФК. Исканите средства от НФК отговарят на условията. Кандидатурата отговаря на условията на програмата. Проектът се предлага за финансиране.

По три кандидатури бяха идентифицирани пропуски. На съответните организации беше изпратен имейл с указания за коректно представяне на допълнителни документи.

Комисията направи повторна проверка на допълнително изпратени документи и отрази проверката в становището си.

Комисията потвърждава следните резултати от работата си:

Подадени кандидатури общ брой – 11;

Кандидатът се отказва – 0;

Кандидатури с изрядни документи – 8;

Кандидатури с изискани допълнителни документи – 3;

Допустими кандидатури – 11;

Недопустими кандидатури – 0.“

Предлагам за гласуване по **точка 2** от дневния ред на днешното заседание – Протокол от работата на оценителна комисия по програма Целева подкрепа „Творческа Европа“ 2026 г., сесия първа.

Който е за, моля да гласува.

Гласували **13 членове** на УС: **за – 10, против – няма, въздържали се – 3** (*Станислав Почекански, Милена Налбантова-Божилова, проф. Иван Кабаков.*)

Приема се.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Аз със същите мотиви, които изразих при подобно представяне на дневния ред.

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: Не съм могъл да се запозная, предвид че вчера го изпратиха.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: И аз не съм.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Мотивите на въздържалите са, че не са имали време да се запознаят с документа.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Мога ли да задам въпрос? Към администрацията е конкретно въпроса ми. Съвсем по диагонал рано сутринта прегледах файла с таблицата и грубо направих справка – около 240-250 хил. евро са в тази първа сесия. Колко е общият бюджет „Творческа Европа“, предвид че има изменение в сумата, която разпределя фондът и предвид това, че трябва да се изплащат сумите по подписани, но неизплатени проекти. И ако правилно съм се ориентирала, ми се струва, че първата сесия е изразходила по-голямата част от половината на бюджета на „Творческа Европа“.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Колко е бюджетът на „Творческа Европа“?

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Пет процента от общия бюджет, който не го знаем към момента. Пет процента от бюджета, който сте одобрили за 2026 г., който още не го знаем официално.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: При настоящата бюджетна прогноза 5 милиона е 255 хил. евро. Ако гледаме бюджетната рамка са 255 хил. евро. От първа сесия са колко?

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: 240-250 хиляди евро. Какво правим с втора сесия ми е въпросът?

Разбрахте ли защо гласувах „въздържал се“?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Да, много добре.

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: Трябва да има време да се гледат нещата.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Те отговарят на условията на програмата.

АЛИНА КАРАХАНОВА: Те са от миналата година.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Има и три нови. От миналата година са осем, има три нови организации, които сега...

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Тоест ако ние сега имаме постъпили във втора сесия проекти, реално няма да можем да ги финансираме, защото няма бюджет. Това ли да разбирам? Така ли се оказва?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: И ще останат за следващата година.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Вие взимате решение за преразпределение на средствата.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Решението по точка 2 е прието с 10 гласа „за“ и 3 „въздържал се“.

Преминаваме към **точка 3: РАЗНИ.**

Някой има ли коментари по тази точка? Предложения, идеи?

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Аз имам един коментар, той е в лично качество, но касае и госпожа Саватева. Искам да поставя въпроса дали Национален фонд „Култура“ ще оправдае разходите ми за гориво, когато идвам да работя на място присъствено? Това е едното, което исках да кажа.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Какъв е административният път? Решение на изпълнителния директор ли е или на Управителния съвет?

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: На министъра на културата. *(Оживление.)*

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: При предишни представители, когато е имало от Варна, случвало се е Национален фонд „Култура“ да го е покривал.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: В рамките на една година аз съм присъствала може би два или три пъти само онлайн, както виждате присъствено е съвсем различен ефектът. Приела съм тази работа присърце, смятам, че всеки един от нас го прави така. Предвид че физически съм на друга локация и върша държавна работа, смятам, че е правилно да бъде обезпечена. Не само аз, а който и да е колега, защото в моята хипотеза може да изпадне и някой друг колега.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Разбира се.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Другото, което исках да попитам – след като приемем до 31 юли, чисто рамково кога се предвижда да има следващи заседания?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Предвид факта, че е едномесечен срокът на общественото обсъждане, което означава 31 август, може би поне две седмици ще се наложи...

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Аз се учудвам на това, което е било миналата година. Практиката е такава: коментарите се вземат и слагат в една таблица. Коментарът копи/пейс какъвто даден и се отбелязва адресата. Оставят се две графи – коментар на администрацията към

коментара, и трета графа – коментар на Управителния съвет. Тоест администрацията казва: този коментар се приема или не се приема поради тези и тези причини. Съответно това се дава на Управителния съвет.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Надявам се да е така.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Госпожо Неделчева, благодаря Ви за отговора, но ние сме наясно.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Тази таблица се дава, преди заседание се запознавате и реагирате.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Влезе ли в протокола това, че Управителният съвет ще има право да отразява коментари по коментарите?

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Това е задължително.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Процедура е.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Аз знам, че е процедура, обаче колегата от административния екип се хвана за главата, защото не е съгласна с това и защото миналата година не е спазена тази процедура.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Тук ще се вмъкна аз, защото лично аз правих таблицата миналата година. Процедурата е спазена. Бяха ви представени всички коментари. Имаше един пропуск, мисля, че Вие го коментирахте. Просто ви беше представено от страна на изпълнителния директор конкретни неща да гласувате. Иначе всичко ви беше представено. Аз съм правила таблицата със съответните графи и съм я изпращала на имейлите. Така че включват се всички коментари.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Аз знам за проф. Александър Донеv, за други не знам. Не е в лично качество.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Вие се водехте по това, което се представя за гласуване.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Моят коментар е по отношение на бъдещите заседания, не включва само общественото обсъждане и приемане на коментари, становища и бележки, а по принцип. Вие в момента правите набор на оценители, които на нас ни е вменено да ги одобрим. В момента текат процедури по Програма 2026 г. Тоест ние сега сме се фокусирали, втренчили върху 2027 г. и слава богу почти сме вече към финалната права, но междувременно вървят и други неща.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Мога ли да предложа да ни изпратите индикативен календар, понеже оставихме на вас да прецените

кога и как ще се пускат отделните програми. Искам индикативна програма, ако можете да ни изпратите, кога ще бъдат публикувани всички програми, какъв е времевия им обхват, кога индикативно си представяте, че ще се наложи свикване на комисии, за да можем съобразно това да преценим. Ако в рамките на заседанието на 30 юли имаме готовност поне за оценителите да разгледаме, защото ще е приключило...

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Трябва да минат комисия. По наредба задължително минават комисия.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Вътрешна ваша?

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Да.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Така или иначе без индикативна програма ние много трудно можем да се ориентираме кога ще имаме по-сериозна динамика на работа. Още повече след някакъв момент от септември нататък всички, които са преподаватели, влизат и в по-активно работен режим, така че не могат да са изцяло на разположение.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Единственият проблем в случая да не ви го предоставим, това е новата система, защото се надяваме да тръгне и да пуснем там програмите. Не знам колко ще отнеме, но ще дадем някакъв срок.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Ще дадем срок, ако не стане с новата, ги пускаме в старата.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Дайте ни срок. Аз имам спомен в сряда, че казахте седмица – две. Сега коментираме 15 септември и вие казвате, че няма да сте готови.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Не, не съм казала подобно нещо. Аз говорех за съвсем друго.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: За новата платформа говорим.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: В момента сме пуснали заявка до ДХЧО, оттам не знам кога ще ни отговорят, кога ще пуснат достъпа, кога нашите IT...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Детайли са, само че в сряда Вие казахте около седмица.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Да, това ми отговориха IT специалистите.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Сега госпожа Неделчева твърди, че...

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: 15 септември беше по повод нещо друго.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Стараем се да е до две седмици.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Разбирам, но е добре да съобразявате сроковете, които подавате, за да могат колегите, съобразно тяхната заетост...

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: 15 септември визирах за нещо друго. Визирах след общественото обсъждане да се съберете.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Но след общественото обсъждане ние трябва да гласуваме оценителите.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Не. Оценителите още този месец трябва да ги гласувате.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Току-що колежката Ви каза, че това е невъзможно да се случи. Искате ли да се разберете помежду си административния екип и да ни кажете на нас какво можете и какво не можете да направите.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Ще се разберем и ще ви напишем тайминга.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Ще опрем отново до проблема с одобряване на кандидатите за експерт оценителите. Аз бих искала да Ви помоля като наш ресорен заместник-министър и човек, който пряко се занимава с нашата работа, много Ви моля да предприемем мерки и крачки по отстраняване на дефектите на Устройствения правилник и Наредба № Н-6, където ние имаме противоречие със ЗЗРК. И Управителният съвет е поставен единствено и само в хипотезата да одобрява. Ние в момента ще се въртим отново в този омагьосан кръг. Аз лично Ви моля.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Изпълнителният директор предлага, вие одобрявате. Разбрах.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Искаме да Ви помолим да ни съдействате с министър Милошев, да направим заедно с Вас тази среща, за да се запознае той. Ще Ви изпратим актуализирано становището, което сме подготвили.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Аз имам изпратено становище от проф. Кабаков.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Не зная дали е актуализираното или не.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: То е единственото.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Точно така.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Но е към другия министър.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Аз исках да го изпратим с адресат министър Милошев с копие до Вас, тоест да си влезе в системата.

И тук е моментът да допълня, че аз няма да направя компромис с това, което миналата година бяхме принуждавани, въпреки че и миналата година не съм правила компромиси, да гласувам нещо, с което не съм се запознала с претекста, че няма време и хората чакат. Много моля това нещо...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Тази практика да се преустанови.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Виждам, че Вие имате абсолютната воля да спазвате и законовата рамка, за което благодаря, но аз също спазвам законовата рамка. Това е нашата работа. И Ви благодаря за конструктивния ден.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Закривам заседанието.

(Заседанието е прекъснато в 14,45 ч., с решение да бъде продължено на 30.07.2026 г. от 11.00 ч.)

30.07.2026 г.

На 30 юли 2026 г. в София, сградата на НФК, намираща се на адрес: гр. София, ул. „Лъчезар Станчев“ № 7, ет. 3 се проведе заседание на Управителния съвет на Национален фонд „Култура“ с предоставена възможност за включване на присъстващи и от дистанция чрез електронната платформа ZOOM, който беше отворен в 11,00 ч.

На заседанието присъстваха: Станислав Почекански, Алина Караханова и Милена Налбантова-Божилова.

Онлайн присъстващи чрез Zoom: Станимир Бояджиев, Иван Кабаков, Емилия Стоева, Севар Иванов, Илия Граматиков, Диана Саватева, Мариела Модева и Петър Митев.

Отсъстваха: Ния Табакова, Мира Йосифова, Коста Костов и Георги Керезов.

На основание Заповед № 3-300-13 от 08.07.2026 г. присъстваха и: Цветелина Стойнева – директор на дирекция „Програми и проекти“ и Елина Кръстева – главен експерт „Проекти и програми“.

Заседанието е продължение на заседанието от 10 юли 2026 г. и се проведе при следния

ДНЕВЕН РЕД:

1. Дискусия и одобряване на Индикативната програма на Национален фонд „Култура“ за 2027 г.
2. Други.

Заседанието беше открито в 11,05 ч. и ръководено от госпожа Марина Василева – заместник-министър на културата с пълномощно ПЛМ-75/07.07.2026 г. Пълномощното се прилага към протокола.

* * *

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Имаме кворум. В момента присъстват 10 членовете на Управителния съвет.

Преди да започнем работа, моля да гласуваме присъствието на заседанието на Цветелина Драганова Стойнова, която има заповед № Д-300-15 от 23 юли 2026 г. за заместване на изпълняващия длъжността Нели Неделчева, Елина Кръстева – главен експерт „Проекти и програми“ и на Нина Иванова – стенограф, съгласно Договор № ДЛ-23/08.07.2026 г. Който е съгласен, моля да гласува.

Гласували 10 членове на УС на НФК: за – 10, против и въздържали се – няма.

Предложението е прието.

Предлагам госпожа Стойнева да представи програмата. Предполагам, че всички сте видели как изглежда проекта за Индикативна програма 2027 г.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Ние изпълнихме това, което взехте като решение да предложим програмите, които гласувахте. Виждате, че добавихме за всеки случай и Екранни изкуства, предвид становищата на някои членове на Управителния съвет. Споделени са с вас и голяма част

от вас направиха коментари, които сме взели предвид. Както написахме в имейла, отразено е всичко, което е свързано със стилистични и други забележки. Направили сме една таблица, ако желаете да я споделим, в която сме изнесли коментарите, които смятаме, че би трябвало да се гласуват и да се обсъдят и от други членове на Управителния съвет, защото са предложени, но не знаем колко ще са съгласни, а засягат основни параметри в програмите. Ако искате да работим програма по програма.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Колеги, имате ли против да работим програма по програма?

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Така е по-добре.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: По-чисто е. Добре.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Прегледахте ли папка „Редактирани“, защото там написах, че съм приела всички коментари, които могат да бъдат приети. Някой, ако има бележки по приетите коментари, или ако нещо не е отразено там и не е включено в таблицата?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Има грешка във файла „Бележки Индикативна програма 2027 г.“. При мен се чупи и виждам само три реда от колоната.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Има ли някой друг с такъв проблем? Нещо да не сме нанесли във файла?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Ще помоля за малко по-голяма оперативност, защото с господин Бояджиев имаме много сериозен ангажимент в ранния следобед и не можем да си позволим още четири часа заседание.

ЕЛИНА КРЪСТЕВА: Да започна с Визуални изкуства. Така или иначе двете предложения от госпожа Налбантова са валидни и за още няколко програми, така че с тази програма ще ги отметнем и надолу. Едното предложение е да са допустими физически или самоосигуряващи се лица по програмите, свързани с Визуални изкуства и Танц и перформанс, Театър и Музика.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Може ли да взема думата?

Бих искала да бъдат включени самоосигуряващите лица, написала съм физически, защото в програма Литература бяха допълнени физическите лица. Според мен много трудно може да бъде извършен контролът на разходване на публичен ресурс, когато се кандидатства просто от

физическо лице. Ако става въпрос за самоосигуряващо се лице, каквото е и физическото лице, разбира се, то това лице, всички ние знаем, че е регистрирано, то плаща своите осигуровки, данъци и така нататък и има възможност да бъде проследявано и контролирано. Тоест тук въпросът дали да са физически или самоосигуряващи се, аз видоизменям предложението само на самоосигуряващи се лица, тъй като считам, че има достатъчно компетентни професионалисти и хора, които биха могли да се справят с реализацията на качествен проект. Такива могат да бъдат актьори, могат да бъдат хореографи, сценографи, оператори, художници и така нататък.

Само е спорен въпросът при писателите, защото всички ние знаем, че не съществува такова професионално образование, но за там госпожа Алина Караханова може да каже своята бележка. Според мен най-чисто е да добавим самоосигуряващите се лица като допустими кандидати, и то не само във Визуални изкуства, но и в Танц и перформанс, в Театър. Това е основният ми довод, тъй като познаваме достатъчно компетентни лица доказани професионалисти, които биха могли да се справят. Ако се притесняваме, че максималният праг на финансиране към една програма е доста висок, визирам 40 или 50 хил. евро, може би е добър вариант да се изисква банкова гаранция, от която да е видно, че това лице има капацитетът да извърши проекта качествено, тоест няма да бъде в риск, ако имаме съмнения дали финансово има възможността да обезпечи съответно банкова гаранция или договор с друг контрагент, с фирма спонсор, откъдето успява да извлече остатъка от необходимите средства за реализация на проекта.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Позволявам си да допълня това, което казвате, и да не се съглася с частта за банкова гаранция, защото в последните три години, особено покрай ПВУ процедурата стана ясно, че няма банка в България, която да признава дори много големи културни организации със сериозни бюджети, управляващи милиони средства. Не ги признава, защото културните оператори попадат в един много специфичен сегмент, който се води високорисков. Банките не дават гаранция на културни организации. Единствено на финалната права на Проект 42, Българската банка за развитие даде банкова гаранция на двама бенефициенти от всичките 512 срещу изумително тежки процедури и условия. Тоест, вкарвайки банковата гаранция като условие, вие изключвате самоосигуряващите се лица от обсега на програмата.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Ако ми позволите, ще перифразирам, ще го видоизменя – не банкова гаранция, а удостоверение от банка за наличността в банковата сметка, която да удостоверява наличието на средства, които да покрият евентуалната разлика. Самоучастие.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Искате ли такова удостоверение от културните организации? Защо третирате самоосигуряващите се лица по различен начин от културните организации в такъв случай? Предвид факта, че преди две години, ако не се лъжа, последните справки бяха за около 5000 регистрирани в сферата на Сценичните изкуства, над 2000 от тях с регистрация по ДДС. Тоест те са по-сериозни икономически единици от 90% от културните организации, бенефициенти в този фонд. А Вие ги изключвате в момента като икономически единици. Искам да попитам защо слагате толкова сложни рестриктивни условия?

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Само за самоучастието става въпрос.

ЕЛИНА КРЪСТЕВА: За самоучастието, когато декларират, сме искали доказателства през някои години.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: А сега каква е процедурата? Искате ли? Това, което се опитвам да кажа, е: или за всички, или за никой. Спрете да мерите с различен аршин различните кандидати.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Аз съм съгласна с Вас или за всички, или за никой, ако го приемем за едните да го приемем и за другите. Съгласна съм с Вас. Но понеже тук касаеше въпроса за самоосигуряващо се лице, което е и физическо лице, за да няма допълнителен риск, просто предлагам такова решение. Ако приемем и колегите са съгласни такова изискване да поставим към всички – добре. Ако приемем да го няма – пак съм съгласна. Просто нека да си кажат мнението и другите.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Има ли коментари някой по темата, колеги?

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Просто ми идва на прима виста – един Виктор Калев, който е актьор...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Не е само той. Стотици са тези. Трябва ли да гласуваме отделните предложения?

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: Аз имам редакционна забележка. Там е „Национални училища по изкуствата“. Там трябва само да са държавни. Националните са държавни. Няма общинско национално.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Просто ги напишете „Училищата по изкуства“. По чл. 13 ли беше, проф. Кабаков?

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Точно така. И аз точно тук бях коментирал, че „държавни национални“ е излишно.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Напишете ги „училища по чл. 13 от ЗЗРК“ и да се приключи с тези словесни еквилибристики.

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: Точно така.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Допустими кандидати: самоосигуряващи се лица по Индикативна програма 2027. Който е за, моля да гласува.

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: По коя програма?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Защо да не е по всички програми? Нали за всички или за никой.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Не. Тук ставаше въпрос за банковите условия дали за всички или за никой. Например в Любителско изкуство не сме допуснали самоосигуряващи се лица в условията.

АЛИНА КАРАХАНОВА: Или в преводи.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Защо не допускате, госпожо Налбантова, в Любителски изкуства?

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Защото там поставяме отново професионализма на първо ниво. Нали така?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Това, че са самоосигуряващи се, прави ли ги непрофесионалисти, ако имат подходящото образование?

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Не ги прави, но в крайна сметка аз съм се застраховала по един или друг начин в Танц да не поставям такова изискване. Ако сметнете, че това е резонно, съгласна съм и за Танц.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Аз мисля, че трябва да оставим в крайна сметка експертните комисии да преценяват професионализма и капацитета както на организациите, така и на самоосигуряващите се лица. И предвид ниските тавани на финансиране на всички програми, вместо да обсъждаме по всички, ви предлагам да са допустими кандидати самоосигуряващи се лица навсякъде. Културните организации –

навсякъде. Училищата по изкуства съответно са културни организации по смисъла на Закона, така че няма защо да ги коментираме.

Искате ли анблок да се гласува, или ще продължаваме програмата по програмата да водим разговора за самоосигуряващите се лица?

Професор Кабаков?

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Не знам дали ме чувате, в Бургас съм, условията са прекрасни – само да споделя и да разведрия обстановката. Искам да кажа, че това, което започнахме преди заседанието да коментираме – за книгата, точно така остана без взето решение и сега виждате, че го прегласуваме и го вземаме отново на обществено обсъждане – това да могат да кандидатстват чужди издателства за преводи. Миналата година по същото време спорихме по това нещо, но не взехме решение. Да не стана пак като миналата година.

Затова ви предлагам да гласуваме предложение по предложение, за да не пропуснем нещо, или да остане...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Добре. Приемам аргументите Ви. Абсолютно резонно е.

Програма Визуални изкуства – допустими самоосигуряващи се лица.

Който е за, моля да гласува.

Гласували 10 членове на УС на НФК: за – 10, против и въздържаха се – няма.

Приема се.

Програма Визуални изкуства. Доказване на самоучастие от допустимите кандидати.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Чие предложение е?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Госпожа Налбантова иска самоосигуряващите се лица да доказват, че имат пари за самоучастието си. И се разбрахме, че няма да мерим с различен аршин и затова или всички ще доказват, че имат пари в сметките си, или никой няма да доказва.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Може ли да взема отношение, за да уточним? Може ли от Фонда, госпожа Стойнова например да даде най-ясна представа около картината това необходимо ли е или не е необходимо. Тоест самият риск при отчитане на проектите и при реализация на проектите го знаят най-добре от екипа.

ЕЛИНА КРЪСТЕВА: Една бележка към госпожа Стойнова, че всъщност, при 30% авансово плащане останалите 30% на практика може

да ги изчисляваме почти като собствен принос по време на изпълнението на проекта, защото те така или иначе трябва да бъдат показани от кандидата предварително. Тоест те може да им бъдат възстановени, но тук се изпълняват, когато ги няма.

Ако приемете, че ще се доказва собствен авансов принос, дали да бъдат включени тези 30%, защото те са също критично важни за изпълнението.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Аз тук ще Ви апострофирам, защото тези 30% са всъщност от стотен процента на одобрената сума от Фонда, а не по принцип за целия проект, за който е кандидатствал. Ако сте кандидатствали за 50 хиляди, а са одобрени 30 хиляди, 70-те процента на тези 30 хиляди са 21 хиляди. Тест самоучастието до 50 хиляди не означава 30%, а много повече. Тази сметка не е правилна, ако смея да Ви дам тук бележка.

ЕЛИНА КРЪСТЕВА: Това, което имам предвид за наличието на тези 30% от проекта за финансиране евентуално ще се включи в редукцията. Ако има редукция от 50 нотифицирани, съответно се слага размера на собствения принос и кандидатите могат...

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Не, Вие не ме разбрахте. Самият проект може да струва 50 хиляди, а Фондът да одобрява, тоест да изплаща 30 хиляди. При това положение разликата от тези 20 хиляди, за да реализира проекта, по който той кандидатства, как ще го направи? Това е самоучастието. Разбирате ли?

ЕЛИНА КРЪСТЕВА: Затова имам предвид да обмислите дали да бъде само това, което им е бранд от собствен принос, или да бъде принос 30%.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Дали в моментната снимка ги има тези пари, или ще ги осигури в процеса на работа нас всъщност какво ни интересува?

Господин Бояджиев.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Колеги, понеже влизаме в много съществени детайли, хубаво е да има въвеждане на финансова дисциплина в бенефициентите на нашите програми, но аз считам, че при момента на кандидатстване такова удостоверение или някакъв документ за налични средства е абсолютно безпредметен, тъй като знаем, че от момента на кандидатстване до момента на реално сключване на договора има един доста съществен период от време, който ги разделя. Ти в момента на кандидатстване можеш да декларираш, че имаш тези средства

с банково извлечение или с някакъв друг официален документ, но реално ако вървим в посока да има такъв удостоверителен режим, според мен трябва да бъде на етап сключване на самия договор и това да бъде като изискване да се сключи договорът.

Това, което аз бих предложил е в момента на кандидатстване, да бъде чисто една декларация от даденото лице, което кандидатства, че има налични средства и да приключим дотам.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Има такава.

Господин Почекански.

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: След като има такава декларация и досега не е стоял този въпрос с кардинална тежест и необходимост досега от предходната практика, за мен това е излишно утежняване на процедурата по кандидатстване. И без това процедурата не е никак лека и много от коментарите от години са в посока за облекчаване на процедурата, мисля, че това според мен ненужно ще утежни процедурата. Затова предлагам да остане както досега с декларациите, както и господин Бояджиев и Цвети казаха, и да вървим напред.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Аз съм съгласна с това предложение.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Продължаваме нататък в такъв случай.

ДИАНА САВАТЕВА: Ако ми позволите една реплика от Бургас, само едно изречение. Защо говорим само за средства? Нали самоучастието може да бъде под форма на труд? Защо трябва да се доказва въобще наличие на средства в такъв случай?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Защото имам някакъв спомен, че по последните промени и правила самоучастието трябва да е финансово или само някакъв много малък процент от него можеше да е собствен труд или някакви бартери. Цвети, поправи ме, моля!

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Не съм сигурна, че е заложено някъде в нормативната уредба. По-скоро в условия на програми в конкретни години.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Някой беше творил може би по условията на програмите, защото някъде беше влязла тази рестрикция, че трябва да е само финансово, което е абсурдно, при условие че всички знаем особено в динамиката на независим сектор, че се случват много бартерни и безвъзмездни договори, ползват спонсорства във вид дали на

техника, дали на настаняване, дали на някакъв тип услуга. Наистина и за мен логиката се загуби защо задължително трябва да са пари, но си спомням, че съм ги чела из условията.

ДИАНА САВАТЕВА: Аз поне не помня някъде да съм попадала на този текст. Той е силно ограничаващ точно от гледна точка на условията, при които твори независимият сектор.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: И затруднява администрирането.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Ако искате можем изрично да го гласуваме, за да влезе като текст, че се осигурява собствен принос, като този собствен принос може да е във вид на...

СЕВАР ИВАНОВ: Нефинансов.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Нефинансов, да. Благодаря.

ДИАНА САВАТЕВА: Аз съм за. Не знам колегите какво мислят, но да го прецизираме.

ПРОФ. ИЛИЯ ГРАМАТИКОВ: Добре е да се поясни, че може да е собствен финансов или нефинансов принос. Да не се изключва едното или другото.

И също подкрепям твърдението, че ако направим изискването приносът да бъде само финансов, много малки културни организации или самоосигуряващи се лица ще бъдат абсолютно изключени от класацията.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Абсолютно съм съгласна.

В такъв случай да включим по всички програми условие, че собственият принос може да бъде както финансов, така и нефинансов.

Предлагам точката за гласуване.

Гласували 10 членове на УС на НФК: за – 10, против и въздържали се – няма.

Приема се.

Следващото предложение на госпожа Налбантова е закупуване на дълготрайни материални активи.

Аз имам тук принципна позиция, че по смисъла на ЗЗРК... Ако може само да се изкажа, след това Вие ще кажете защо го предлагате, защото виждам, че и надолу върви по почти всички програми. Затова исках да го коментираме.

ЗЗРК е инструмент за насърчаване на създаване, на разпространение и достъп до културни продукти. Купуването на дълготрайни материални активи малко променя всъщност характера на помощта и вместо да финансираме културния продукт, някак си започваме да го превръщаме

в капиталова инвестиция. Лично за мен усещането е, че не е окей публични средства, които идват по смисъла на ЗЗРК, да изграждат дълготрайна имуществена база.

Давам си сметка, че по програмите за възстановяване по ковид имаше отворени няколко такива схеми и те бяха точно с тази цел – да подсилят организациите в този момент да могат да обезпечат дейността си с необходимата им техника, инструментариум или каквото им се е налагало да ползват, но вече не сме в хипотеза на ковид и би следвало, особено с оглед на факта, че бюджетът на Фонд „Култура“ е 5, а не 30 милиона, тези крайно ограничени средства да се насочат в посока създаване и разпространение на културни продукти, а не да продължаваме да наливаме в капиталови инвестиции. Не е това смисълът на Национален фонд „Култура“.

Към настоящия момент, вече 10, 12, 15 години вървят куп оперативни програми, които са за капиталови инвестиции. За мен публичният ресурс тук следва да създава културно съдържание, а не активи. Още повече че за смисъла на проектите имат право да наемат всичко.

Професор Граматиков.

ПРОФ. ИЛИЯ ГРАМАТИКОВ: Напълно съм съгласен с това, което казвате, и е важен този проблем, който отбелязахте в края на изказването си, че изтичат огромно количество средства именно за наеми на инструментариум или наеми на техника за лайв стрийм, или подобни неща. Много е деликатен въпросът каква част от бюджетите на проектите отиват за наеми, от което печелят всъщност фирми, които имат тази техника, и наистина какъв е процентът, който отива на практика за създаване на културно съдържание. Може би трябва да помислим по-задълбочено по този въпрос, или за някакво ограничение за ДМА. Не знам.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Това, което ме притеснява, и това е огромният проблем на Национален фонд „Култура“ може би от самото му създаване, включително от личен опит ще говоря, защото съм била в десетки комисии, 90% от експертите не пипат бюджет. Не пипат в смисъл не го отварят, за да видят какво пише вътре. И как вие ще защитите съответно тази позиция?

Отделно си давам сметка, че през наеми много често има замаскирано закупуване на ДМА, което е огромен проблем.

Измислете как да се спасим от тази ситуация.

Госпожа Налбантова.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Благодаря Ви.

Като вносител на предложението ще се опитам да внеса малко яснота защо съм предложила това. В никакъв случай не бих искала да стимулираме капиталовите разходи и едва ли не обновяване на цяла база, ремонт и закупуване на скъпи апаратури, техники и така нататък. По-скоро моето предложение, свързано със закупуване и право за закупуване на ДМА е свързано конкретно с целите на проекта и реализацията на проекта. Ще ви дам конкретни примери.

По отношение например на танцово изкуство, една народна носия или една балетна пачка струват доста скъпо, от порядъка на 300 до 500-600 евро за бройка. Виждам, че е гласуван минимален праг на допустими ДМА и това е 500 евро, което е влезнало в сила от 1 януари 2026 г. Ако ние приемем допустимост на ДМА да не надвишава минималния праг, то това оправдава донякъде реализацията на проекта, защото ако разхвърляме сумите за наем и всеки път плащаме за наем, а един от основните ни критерии в проектите е да има устойчивост, тоест не бъде представяне еднократно и дотам да се приключва. Ако трябва да правя този проект – спектакъл ли ще бъде, презентация ли ще бъде няма значение – и трябва да го прави многократно, защо да наемам мултимедиен екран, когато аз мога да си го закупя, или защо да наемам костюми, когато аз мога да ги закупя? Това нещо поражда именно устойчивостта в проекта.

Тоест в никакъв случай не казвам да се правят никакви кардинални покупки, които да изместят фокуса на реализацията на дейността и създаването на качествен културен продукт. По-скоро да се помага за качеството на този проект, без да се наливат излишни средства в трети страни, защото понякога дори наемът може да излезе по-скъп, отколкото да си го закупиш.

Тук благодаря на проф. Граматиков за това, което каза. Той сподели това, което имам предвид.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Разбрах Ви.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Тоест предлагам да има таван. Таванът да бъде минималният праг за ДДС, приет на 1 януари 2026 г.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Професор Кабаков.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Това, което исках да кажа, е, че монетата има две страни и двете имат своите валидни аргументи. Мисля, че ги чухте. Да не се използват парите на Фонда за капиталови разходи, а да бъдат използвани за дейност, каквато е целта, е едната страна. От друга страна обаче, наистина има дълготрайни материални активи, които е по-добре да се закупят, отколкото да се наемат. Това също трябва да се отчете. Според мен решението е в намирането на баланс до какъв процент или до каква сума биха могли да бъдат използвани средствата по проект на Фонд „Култура“ за дълготрайни материални активи.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Формулирайте конкретно предложение, което да гласуваме.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Да обсъждаме процента или сумата, до която може да се закупува ДМА.

ДИАНА САВАТЕВА: По-логично е процент от общата сума.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Разбрах.

Цвети?

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Аз искам да се включа от гледна точка на административните процедури. Залагайки ДМА, ние всъщност трябва да обмислим как се прави проверката на този разход и след това мониторинга, защото сме задължени да правим мониторинг. Имаме препоръки от Сметната палата за необходимостта от укрепване на системите за управление и контрол. Залагайки ДМА, ние трябва да правим и проверка на място – наличност на актива, местонахождение, използва ли се по предназначение. Тази проверка, знаете много добре, че е невъзможно да се извършва от Фонда с такъв капацитет. Така че залагайки един разход, вие трябва да го обмислите и от гледна точка на неговата проверка.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Отварям скоба тогава и допълвам и се хващам за последната реплика на госпожа Налбантова – да се включат за целите на проекта закупуване на материали, костюми, реквизити. Формулирайте го така, че да не е ДМА и да не е попадане в обхвата на заплахата на Сметната палата и този мониторинг, който е ясно, че вие с този административен капацитет не можете да осигурите. И второ, да не превръщаме програмите в капиталови. Господин Бояджиев, искате ли още да се включите, или сте съгласен с това, което се каза?

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Аз принципно съм съгласен. Абсолютно съм съгласен и с аргументите на госпожа Налбантова, но както са написани в момента критериите в документите, които разглеждаме имаме раздел „Допустими разходи“, за мен абсолютно трябва да бъдат изброени възможни такива разходи – било то оборудване, костюми и така нататък, според спецификите на всяка програма те са различни. Абсолютно подкрепям, че трябва да има таван, тоест какъв процент от общата стойност трябва да бъде заложен. И съм съгласен, щях да кажа и аз това, което даматата, изпълняваща длъжността каза – наистина това ще създаде последващо доста административни затруднения, защото трябва в изискването да е записано, че се забранява препродажбата на тези активи за някакъв определен минимален срок. И автоматично Фондът трябва да има механизъм, по който да проверява дали тези активи са все още налични, което не знам как ще бъде организирано, тъй като ще създаде повече административна бюрокрация. Идеята е хубава, но трябва да бъде лимитирана и доста конкретизирана според спецификата на всяка програма.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Колеги, едно допълнение от Закона за корпоративното подоходно облагане: когато стойността на определен актив е под минималния праг на същественост, той де факто не попада под определението, че е ДМА. Тоест ние, ако приемем минималния праг за 500 евро, както е гласуван, и ДМА до 500 евро, съгласно Закона за корпоративното подоходно облагане, ние даваме възможност да бъдат закупувани такива материали и активи, в същото време да не се водят ДМА и по този начин успяваме да избегнем конфликта и с проверките от Сметната палата и евентуално попадането под риск да имаме неприятности. Така че аз предлагам да направим уговорката да се допускат разходи за материали и активи, които могат да бъдат краткотрайни активи, материали и активи, които имат веществена стойност, но стойността им е под минималния праг на остойностяване, в случая 500 евро. Това проверих, че е гласувано.

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: Не е изрично изключено, че не са ДМА.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Те са материални активи, но не са дълготрайни, а са краткотрайни.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Под минималния праг не са дълготрайни активи. Въпросът е да няма думата ДМА.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Добре, заобиколете в изписването на условията в крайна сметка. Изреждате всичко, за което се сетите – костюми, реквизити, материали, декори и всичко останало за целите на проекта. Оттам нататък почнете пък да правите по-сериозни обучения на тези експерти, дето ги каните да четат, за да се приключи веднъж завинаги тази сага.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: В това отношение и техниката може да бъде, защото има достатъчно качествена техника. Да кажем за един писател да си вземе един лаптоп, който след два месеца вече е морално остарял, но за 300-400 евро спокойно може да си вземе такава техника. Той без това не може да пише, за да осъществи проекта. Или принтер, или нещо друго.

Това е и моята цел на предложението, а не да правим разходи за ДМА, които са от порядъка на 20 хиляди евро.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Формулирайте го да го гласуваме, защото отне адски много време. На втория ред сме от 400.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Доколкото разбирам идеята се промени – да се изброи с опит за изчерпателно изброяване на това, което може да се закупува до 500 евро. Моето предложение е да не се изброява, защото ще са много различни и списъкът пак няма да бъде изчерпателен, да се изброят типове като например – инструменти, материали и съоръжения, което да е приложимо към всички програми и да даде гъвкавост при закупуването, при положение че има лимит от 500 евро.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Предлагам предложението на проф. Кабаков за гласуване.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Може ли едно процедурно предложение? Понеже това е предложение на госпожа Налбантова за всички програми, ако не се лъжа, с едно гласуване да го одобрим.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Да, анблок за всички програми.

ПРОФ. ИЛИЯ ГРАМАТИКОВ: Колеги, извинявайте, само едно уточнение, защото понякога говорят и колеги без изключен микрофон и не се разбира всичко, което се казва в залата. Последно, има ли ограничение до 500 евро за тези материали или няма за закупуването на подобни материали? Това не разбрахме тези, които сме онлайн. Защото 500 евро, ако искате да закупите музикален инструмент, за да осъществите целите на проекта, няма да намерите инструмент за такива пари.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Да, но тогава става ДМА.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Идеята е да не се използва като капиталов разход и затова е поставен лимит. А предложението да бъде едно и също определението, макар и непряко определено за всички програми, е мое, а не на Налбантова. В бележките се вижда това нещо. Аз го предлагам на базата на ДМА-то, което беше дадено като предложение от администрацията, да го приложим към всички програми. И сега това продължава, само че през общи формулировки – съоръжения, материали и други, защото иначе не можем да изчерпим всичко. Няма как.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Съгласни ли сте така да го гласуваме?

ПРОФ. ИЛИЯ ГРАМАТИКОВ: Нямаме избор в такъв случай.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Предлагам точката за гласуване. Който е за, моля да гласува.

Гласували 10 членове на УС на НФК: за – 10, против и въздържали се – няма.

Приема се. Важи за всички програми.

ПРОФ. МАРИЕЛА МОДЕВА: Само да уточня, че имам много текущи срещи, затова се включих по-късно. Може да се наложи и да изляза, но където е възможно, ще подкрепя работата. Извинявам се още веднъж, просто е по служебни причини. Благодаря Ви.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Благодаря Ви, че се включихте, проф. Модева.

Следващата точка вече я коментирахме. Просто искам да се формулира правилно: училищата по изкуства и култура по чл. 13 от ЗЗРК, за да няма свободни съчинения държавни, национални и така нататък.

Нали ще коригирате това, както и на предишната точка „физически лица“ пада и остават само „самоосигуряващи се лица“.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Ще се оправи това, да.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Може в движение, докато ги коментираме, да ги коригирате, защото се забравят тези неща и след това ги пускате в този вид и стават излишни скандали.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Всичко се записва и се отразява. В момента водя бележки по всяка точка и отбелязвам.

Може ли Ели все пак да го напишеш, за да се вижда от всички?

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Госпожа Василева, искам думата от пет минути.

За да имаме информирано решение, позволете ми само да изчета текста на чл. 13: „Държавни културни институти са и училищата по изкуствата и училищата по културата. Те осигуряват професионалната подготовка и обучението в областта на изкуствата и културата и са под прякото управление и методическо ръководство на министъра на културата, като се финансират от бюджета на Министерството на културата.“

Просто, за да имаме информирано решение, това е текстът на чл. 13 в ЗЗРК.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Добре.

Може ли някой да прочете следващото предложение, защото не го виждам?

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Да се доуточни дали едно лице, ненавършило 18 години, особено, когато няма завършено държавно или национално училище по изкуствата, има право въобще да бъде бенефициент по тази програма, тъй като то не е завършило образованието си, все още не притежава диплома и реално не е професионалист. Това, че учи в такова учебно заведение, не означава автоматично професионалист, докато не се дипломира. Предлагам два изхода:

1. Точката да отпадне.
2. Да се промени на „когато дебютантът е навършил 18 години и учи в национално или държавно училище по изкуствата, но все още не е дипломиран, в кандидатстването проектното предложение се подава задължително от допустим кандидат по т. 1.4 от условията, при положение че остане моята редакция – добавяне на т. 1.4.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Адски сложно е.

Госпожо Налбантова, искате ли да прецизирате този текст? Под 18 г. няма как да кандидатства така или иначе. Прецизирайте частта с 18-годишен професионалист от професионално училище, за да го предложи за гласуване.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Първо, този коментар има отношение към допустимостта на училищата по изкуства и култура, доколкото разбрах, проф. Кабаков искаше да добави.

Мисълта ми тук е следната. По принцип дебютант може да бъде лице под 18 години, но няма право да бъде допустим кандидат. Когато едно лице под 18 години е дебютант, то някой трябва да кандидатства за него. В случая съответно училището би могло да бъде допустимият кандидат, съответно родителят да даде пълномощно, чисто законово да даде

възможността на училището да представлява един или група от дебютанти. Нали така? Правилно ли съм разбрала?

В случая, когато говорим за първи професионален опит и конкретно това лице е под 18 години, то е непълнолетно лице, няма диплома, реално какъв професионален опит има едно непълнолетно лице. В тази връзка е написана тази точка. Дали следва да бъдат допускани лица под 18 години? Такива биха могли да бъдат дори и в пети клас деца от училища по изкуства.

Този казус бих искала с вас да го изговорим и да го изчистим, защото за мен...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Господин Почекански.

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: Проф. Кабаков беше преди мен.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Проф. Кабаков, Вие сте.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: За да бъде по-кратко: дебютанти могат да бъдат лица, завършили гимназиален етап на училищата по изкуства и култура по чл. 13 и висшите училища и университетите по изкуства и култура.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Вие не решавате, не давате отговор на въпроса, който госпожа Налбантова зададе. Ако детето няма 18 години, кой го представлява?

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Давам. Настояникът го представлява, това нещо е ясно, но това е много тежка административна процедура. Ако говорим за училищата по изкуства, шансът да има дете, навършило 18 години, е само в 12-и клас, и то за някои от възпитаниците. Така че няма смисъл това нещо да се “играе” на 18 години, а да се търси документа, който има от гимназията като диплома, който е от официален орган и стъпва на нещо, което е лесно проверимо и от администрацията, когато се приложи копие. Същото важи за висши училища по изкуствата или университети, където се предава изкуство или култура – Академия, НАТФИЗ, Софийският университет има Факултет по науки за образованието и изкуствата, и така нататък.

Документ от съответното училище, като са възможни два дебюта – един след средното образование, гимназиален етап, и още един след висшето училище, ако продължи да се развива на следващ етап от своята артистична кариера.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Господин Почекански.

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: Благодаря Ви.

Ето малко по-различен ъгъл на мисъл. Първо, как след 15-годишна възраст по Постановлението за закрила на деца с особени дарби, получават стипендии? Лично ги получават след 15 години, това е осми клас. В Наредбата пише осми клас.

И второ, Кодексът на труда, който е основополагащ за полагане на труд нормативен акт в България, няма долна граница за работа и за сключване на трудов договор в областта на изкуството и културата. Реално и бебе, ако го снимат и сключат договор, може да получи. Разбира се, с кого сключва – това е законният, ако е под 14 години, или настойникът между 15 и 18 години.

Така че това е решено.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Ама настойникът не е самоосигуряващо се лице и той не е допустим по...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Дали да има изобщо непълнолетни лица? Предлагам точката за гласуване. Допустими ли са непълнолетни лица?

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: Аз съм за. Дебютът е точно това.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Който е за непълнолетни да са допустими в програма Дебюти, моля да гласува.

Гласували 10 членове на УС на НФК: за – 2 (Станислав Почекански и Севар Иванов), против – 5 (Иван Кабаков, Емилия Стоева, Станислав Бояджиев, Илия Граматиков и Петър Митев), въздържали се – 3 (Диана Саватева, Алина Караханова и Милена Налбантова-Божилова).

Предложението не се приема.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Мотиви искате ли?

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Искаме по принцип. Ние сме го взели като решение на заседание на Управителния съвет. Ако искате с едни мотиви.

За „въздържал се“ някой друг, но за „против“ това, че се улеснява административната процедура и се стъпва върху легален официален документ, издаден от официален орган, каквито са училищата по изкуствата и висшите училища по изкуства. Това е лесно проследимо и не предполага административна тежест за Фонда.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Моят мотив като гласувал „въздържал се“ е това, че разбираме, че учениците, които са в професионалните училища, са бъдещите големи професионалисти живот и здраве, и това е целта – да подпомагаме именно младите кадри, младите

професионалисти. От тази гледна точка считам, че е редно да има някакъв вид стимул. Но от друга страна, непълнолетно лице, което няма все още диплома за професионалист, трудно би могло да бъде определено като дебютант – човек, който да реализира сам своя проект, пък дори да било с подкрепата на организацията. Тогава в тази хипотеза трябва да попадне и в Любителско изкуство, нищо че е професионално училище.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Разбрах Ви аргумента.

Имам въпрос, понеже не виждам на екрана, допустими са културни организации по тази програма, винаги могат тези деца да минават през културна организация, ако имат качествен проект.

Моля всички за закупуване на ДМА да се маркират в зелено.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Само момент, извинявайте, че Ви прекъсвам – допустими дебютанти, или допустими кандидати гласуваме. Ако гласувате дебютантите да са над 18 години, трябва да го включим, защото има две допустимости, ако сте забелязали, в условията за 2027 г. – един път са допустими кандидатите, които представляват дебютантите, и веднъж допустими изискванията към самите дебютанти, за да бъдат допустими по съответната програма?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: За допустими кандидати говорим. Дебютантът може да е и на 16 години. Юридическото лице ще го представлява.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Не, не гласувахме това.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Взехме решение, в което ограничихме кандидати да не могат да бъдат лица под 18 години, било то чрез настойник или чрез друг представител. Остана хипотезата частни културни организации да кандидатстват от името на група.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Не частни, а културни организации. По смисъла на ЗЗРК културни организации може да кандидатстват. Ако ще и да е на 13 години това дете, ако е бъдещият Моцарт, защо да не кандидатства през Съюза на музикалните дейци. Съюзът не може, защото е в конфликт на интереси, но през някоя асоциация.

Професор Кабаков.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Извинявайте, но това, което предложих, е по-различно от това, което предлага господин Бояджиев. Аз нарочно смених гледната точка и поставям акцента върху дипломата –

завършили гимназиален етап на училища по изкуствата и културата и висше училище по изкуство и култура. Без значение на колко години е. Очевидно тези, които имат диплома, са след 18 години, като същевременно са пълнолетни и правоспособни да сключват договори.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Те могат да са кандидати. В момента говорим дали могат да са дебютанти по смисъла на програмата и да бъдат представявани от някой друг.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: За дебютанти говорим.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Тоест Вие искате да изключите 15-16-годишните, които Министерството ги признава по Наредбата за даровити деца и таланти, вие им казвате, че не са дебютанти.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Това е третата хипотеза. Те могат само през училищата по изкуствата, но тук госпожа Налбантова имаше друг аргумент – как ще се установи техният принос към дебюта, когато са част от група?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Точно така.

Предлагам за гласуване първо предложението на проф. Кабаков – да бъдат изключени от обхвата на дебютанти лица под 18-годишна възраст, които не притежават диплома от училище по изкуствата и културата.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Не. Без диплома.

СЕВАР ИВАНОВ: Аз имам въпрос във връзка с дипломата. Когато говорим за литература, как ще подходим?

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Древни езици и култура са тези училища по културата – Италианския лицей, които попадат в хипотезата за държавните институти по чл. 13 в ЗЗРК. Само тези, които са подведомствени са дебютанти, само тези, които са в училища, подведомствени на министъра на културата. Ние имаме ангажимент към министъра на културата и към политиките, които реализира Министерство на културата. Другите училища са към министъра на образованието и науката и там е друга подведомствеността.

АЛИНА КАРАХАНОВА: Аз не съм съвсем съгласна с това.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Подлагам на гласуване предложението на проф. Кабаков.

След това ще гласуваме следващото предложение – третата хипотеза.

ПРОФ. ИЛИЯ ГРАМАТИКОВ: Станаха много предложения. Кое точно подлагаме на гласуване в момента? Може ли да го формулирате?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Той предлага да минава само през училища по изкуства и през академия по изкуства.

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: А през други културни организации не може ли?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Той не предлага. Това е неговото предложение.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Това е третата хипотеза.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: След това ще предложите другото. Сега гласуваме само през училища по изкуства и през академии по изкуства.

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: Училищата само това трябва да правят.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Може ли уточняващ въпрос?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Може.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Ако приемем, че дебютантът под 18 години, но всъщност допустим кандидат е организация, училище и така нататък, то това означава, че въпросният дебютант просто е изпълнител в този проект. В какво е неговият дебют? Какво професионално по същество...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Участието му в проекта – може да е режисьор, може да е сценарист, може да е дебютиращ изпълнител, може да е дебютиращ писател.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: За да не се объркаме, нека да повтора моето...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Нека да ги разделим. Първото, което гласувахме вече, е, че под 18-годишна възраст лица не могат да са кандидати. Това го уточнихме. Кандидати по програмата, подписващи договор, могат да са самоосигуряващи се лица, културни организации по смисъла на ЗЗРК, където са училища по изкуства, академии по изкуства, частни, държавни, общински, регионални – всички.

Сега говорим конкретно какво е дебютант.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Може ли да повтора предложението си, за да бъдем ясни?

Дебютант е лице, което има завършен гимназиален етап от училище по изкуствата и културата по чл. 13, или висши училища по изкуствата и

университети в областта на културата. Диплома трябва да има, удостоверяваща неговия статут на професионален артист, който прави своя първи или втори дебют.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Който е за това предложение, моля да гласува.

Гласували 9 членове на УС на НФК: за – 5 (Иван Кабаков, Диана Саватева, Станимир Бояджиев, Илия Граматиков и Милена Налбантова-Божилова), против – 1 (Станислав Почекански), въздържали се – 3 (Алина Караханова, Севар Иванов и Петър Митев).

Предложението е прието.

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: Против с мотивите, че признаваме възможността даровити деца да получават стипендии, а не им признаваме това, че те са дебютанти и че могат да дебютират и в процеса на обучението.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Даровити деца и дебютанти е различно нещо.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Проф. Кабаков, минава гласуването. Не спорите в момента с господин Почекански.

Господин Почекански, моля да формулирате Вашето предложение.

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: Да бъдат над 8 клас от гимназиалния етап дебютанти.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Тоест завършен 8 клас в професионални училища по изкуства, могат да бъдат дебютанти.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Извинявайте, обаче ние гласувахме нещо друго, което изключва това и то беше 5 на 4 – обикновено мнозинство. Един глас повече.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Господин Бояджиев.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Госпожо Василева, аз искам да обърна внимание, че бяхме приели един регламент, по който да изменим програмите, в който ние имахме възможност да внесем писмени предложения. Сега се получава така, че се подават по време на заседанието нови предложения.

Аз предлагам да се придържахме към първоначалния ни заложен тертип на работа, където вече сме дискутирали нещата, които са изведени в тези категории от администрацията на НФК. Бих предложил обаче, когато дискутираме дадена програма, на този екран да се показва и конкретният

текст на дадената програма, тъй като малко ми се струва, че не са добре пренесени в тази таблица предложенията на колегите.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Точно така. Аз съм го направил това предложение, в таблицата.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Също така считам, че е много по-оперативно, когато минем програма по програма във въпросния файл, да се приемат предложенията или директно се нанасят във файла, ако нещо стилистично се конкретизира.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Моето предложение съм го направил в програма “Дебюти”, така че може да го видите.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: То е нанесено.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Освен в концепцията, която изложих предния път.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Госпожо Василева, може ли само едно изречение?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Да.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Опасението ми в програма Дебюти по отношение на допустимостта на лицата под 18 години, освен това, което каза проф. Кабаков, и се консолидирам с него, е това, че много често дебютантите като участници в проектите не са предвидени като лица, които по някакъв начин да получат средства за труда си, защото просто са деца.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Разпишете го, добавете го.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Имам леко опасение, че организациите, които кандидатстват като допустими организации по дебютанти, просто съществува риск тези организации да кандидатстват за един доста солиден проект, за който прагът в “Дебюти” е доста сериозна сума. В същото време обаче лицата, които са непълнолетни, може въобще да не достигнат до такъв финансов ресурс.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Сложете го като изискване в програмата – да вземат X процента от финансирането, да е за дебютанта.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Опасението ми е да не се използва тази програма за средства към организациите, съответно юридическите лица за сметка на качествата и таланта на дебютанта.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Разбирам Ви аргумента. Формулирайте го, предложете го да го гласуваме и да продължим нататък. Час и половина сме още на програма Дебюти. Моля ви! Ние с

господин Бояджиев трябва да сме в парламента след един час. Много ви моля за повече оперативност! Разбрахме се за финално кратко обсъждане. Абсурдно е това, което се случва отново за пореден път.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Затова аз подкрепих проф. Кабаков. Или, както Вие в момента направихте допълнителната бележка, да се приеме допустими дебютанти да бъдат лица от завършен 8 клас, при положение че също им бъде предвидено и...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Финансирането да е за тях. Подлагам това за гласуване. Какъв да е процентът, госпожо Налбантова, от финансирането?

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Както преценим всички ние. Ако искате, може да го сложим 50%.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Който е за това деца, завършили гимназиален етап в училище по чл. 13 от ЗЗРК, като поне 50% от одобреното финансиране, да са за въпросното лице

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Само да Ви коригирам – не 50%, а до 50%, което може да е 50, но може и да е по-малко.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Тя казва „поне“, Вие казвате „до“. Тоест тя иска минимум 50, Вие искате...

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Аз говоря за горна граница.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Две различни неща са. Госпожа Налбантова казва: поне 50% от финансирането. Гласуваме това. След това ще гласуваме другото.

СЕВАР ИВАНОВ: Въпрос. Това, което казвате като допустими дебютанти, като допълнение на вече допустимите дебютанти, или единствените допустими дебютанти изведнъж станаха...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Допълнение, разбира се.

СЕВАР ИВАНОВ: На фона на всички останали, които са в момента, те какви са? Може ли да се каже, тъй като не са отворени условията.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Да, пак не са отворени условията.

Ученик в училище по чл. 13 от ЗЗРК, или студент във висше училище по изкуства или дипломиран артист... Какво е това? Какво значи дипломиран артист? Какви са тия глупости? Какви са тия свободни съчинения за пореден път в тази програма? Всяка година едно и също! Някой сяда и започва да прави някакви свободни съчинения върху тия

текстове. Защо трябва да е дипломиран артист? Искам да разбера кой го измисли това нещо, при условие че единственото условие за включване на тези училища по изкуства беше, за да хванем децата, които са 8 клас нагоре, защото вие ги изключвахте, и тези, които са завършили тези училища, защото преди това ги изключвахте? Сега ги включихме. Включили сме и студентите от висшите училища и изведнъж изчезнаха всички останали. Тоест вие изключвате дебютанти, които пък не са завършили професионални... Всяка година вие изключвате една огромна група млади хора, които могат да направят първите си професионални опити през тази програма.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Може ли вместо „дипломиран артист“ да го заменим с „артист на свободна практика“?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Не. Сложете сега годините по линия на ЮНЕСКО и да приключим тази сага. Защо трябва да е дипломиран – питам аз? Ами ако е самоук?

СЕВАР ИВАНОВ: Може да не е дипломиран.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Той е ученик.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Учениците са си ученици, студентите са студенти. Отделно има артисти, които много добре знаете, че нямат професионално образование, но пък имат 18 години и са творци, и могат да имат интересна концепция.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Аз затова ви предлагам вместо „дипломиран артист“ да бъде „артист на свободна практика“.

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: Може да е в някой театър.

АЛИНА КАРАХАНОВА: Може да е писател, който не е дипломиран писател.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Може ли да предложи формулировка?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Може, господин Бояджиев. Нека да спрем свободните разговори и да започнем оперативно.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Дебютант е артист, включително ученици и студенти в национални средни и висши училища по изкуствата или хуманитарни науки, пълнолетно физическо лице или група физически лица, които реализират проект в едно от направленията, описани в програмата.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Защо включваме хуманитарни науки и имаме ли таван на възрастта?

СЕВАР ИВАНОВ: И имаме ли ограничение в броя на реализираните проекти по дебюти?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: За мен това е водещото.

СЕВАР ИВАНОВ: Защото, ако си ученик в 8 клас, може и в 9 клас пак да е ученик и пак да кандидатства.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Отделно има 18-годишни, които, поне в музиката, имат по седем групи, издали десет албума и изведнъж се появява дебютант. Припомням ви казуса от миналата година, когато Рут Колева спечели програма Дебюти, защото реши, че това ще ѝ е фотографския дебют. Това означава, че аз спокойно мога на 44-годишна възраст утре да съм дебютант, като рисувам Севар.

СЕВАР ИВАНОВ: Много благодаря за тази чест. (Оживление.)

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Рут Колева спечели много награди миналата година, дайте да не ги споменаваме тези награди, но по предложението на госпожа Василева. Това, което казвате, бихме могли да го обсъдим в хипотезата да кандидатства училището, в което са учениците като групов субект.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Не може училището да го поеме това като ресурс.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Това беше третото предложение, което не го гласувахме. Третата хипотеза – да кандидатства училището с ученици...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Никога няма да кандидатства училището. Нали знаете много добре, че тези деца ги обричат никога да не могат да реализират проект, ако училището ще кандидатства вместо тях. Кажете ми коя директорка на цялата тази административна работа...

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Трудно е да съберат от настойници всички документи.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Разбира се. Абсурдно е това.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Това според мен е третият вариант за този случай.

СЕВАР ИВАНОВ: В някои от миналогодишните издания на програма Дебюти, не че казвам, че е перфектно или свършено, но нямаше ли в условията горна граница на годините и до трети професионален опит в съответното направление?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Точно това търся в момента.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Току-що ви го изпратих в чата.

СЕВАР ИВАНОВ: Беше до 35-годишна възраст или до трети професионален опит в съответното направление.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Чета: Самоосигуряващи се физически лица, регистрирани като упражняващи свободни професии в сферата на културата, регистрирани в регистър БУЛСТАТ, които реализират до втори включително самостоятелен професионален неучебен опит. Организации, регистрирани по Закона за народните читалища, които подпомагат, представляват дебютанти в реализацията и разпространението на дебютните им проекти. Частни културни организации по смисъла на чл. 10, ал. 1 от ЗЗРК, които подпомагат и представляват дебютанти. И тук включваме и ученици... Как го бяхме формулирали?

ПРОФ. ЕМИЛИЯ СТОЕВА: Господин Бояджиев го формулира много добре.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Може ли да се включа?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Да.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Така формулирано определението за дебютант е дадено само в точката за самоосигуряващи се лица. В останалите организации не се разбира какво се изисква от дебютант. Тоест те могат да кандидатстват, но какъв ще е дебютантът там не се знае. Затова направихме отделна допустимост за кандидати и за дебютанти, за да се изчисти, защото непрекъснато получаваме този въпрос. Да остане в самоосигуряващите се лица това определение – да са навършили 18 години, да са втори или трети опит, а в другите допустими кандидати нямаме такова изискване. И така погледнато могат да си кандидатстват за каквото искат и да тълкуват както искат дебютант.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Тоест могат да са и 8 клас, и 10 клас, стига да са от училищата...

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Да.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Трябва да добавите обаче училищата по чл. 13, защото така продължават да са извън обхвата.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Госпожо Василева, Вие преди малко казахте: как така едно училище ще кандидатства за учениците си, обаче ние гласувахме училищата по чл. 13 от ЗЗРК да са допустими.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Те са допустими и ще кандидатстват с училищните си спектакли, оркестри, формации. Но ако едно дете има идея и отиде при директорката и ѝ каже: госпожо еди-коя си, вие ще ми кандидатствате ли, за да си реализирам идеята, бъдете сигурна, че директорката ще каже: не ме занимавай.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: А кой ще кандидатства от името на детето, когато е под 18 години?

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: Организации. И затова аз бях предложил...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Организациите.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Защото родителят не е самоосигуряващо се лице.

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: Той кандидатства като представител на детето.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Кандидатстват организациите. Въпросът е да гласуваме разходите – до 50% от одобрената сума. Следващото предложение ще е над 50% от одобрената сума да са за дебютанта.

Професор Стоева.

ПРОФ. ЕМИЛИЯ СТОЕВА: А в тези до 50% трябва да уточним дали е от хонорара или от целия бюджет, защото разминаването е огромно.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: От одобрената сума казахме.

ПРОФ. ЕМИЛИЯ СТОЕВА: Одобрената сума е различно от това, което като хонорар може да получи кандидатът.

СЕВАР ИВАНОВ: Съжалявам, но според мен 50% е някакъв много странен процент – до 50 или от 50. В единия случай е изключително нереалистично, защото тогава, ако говорим за театър, за възнаграждението на самото лице 50% ще отидат, а с останалите около 50 трябва да се покрият всички други разходи. Така че според мен може би трябва да го разглеждаме „не по-малко от 20% от одобрената сума“. Казвам 20 като...

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Добре. Аз съм съгласен с това да има долна и горна граница, само че я предложете. Аз не претендирам да е 50%. Примерно не по-малко от 35%, не повече от 75%. Ако искате така. Абсолютно произволно го казвам – просто, за да има ограничение в долната и в горната граница.

СЕВАР ИВАНОВ: Не по малко от 20% според мен би било добре, защото тогава не знаем и какъв ще е броят на дебютантите и съотношението на дебютантите и...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Това звучи разумно и не слагаме таван. Те да си преценят, ако искат цялата сума да отиде при дебютанта.

СЕВАР ИВАНОВ: Не знаем какъв е броят.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Не по-малко от 20% от одобрената сума да е за дебютанта. Това ли е?

СЕВАР ИВАНОВ: И също допълнение към условията. Тъй като при програма Дебюти винаги има обучителен модул, а тази година разглеждаме по отделен начин кандидатите и дебютантите, не е ли добре да се посочи, че обучителният модул е задължителен за дебютанта, а не за кандидата. Ако говорим за организация, която има опит в кандидатстването, то този образователен елемент е по-добре да мине към самия дебютант.

Не знам дали го смятате за резонно. Съжалявам, че го вмиям като допълнение извън таблицата, просто сега е нещо, до което стигнахме.

ДИАНА САВАТЕВА: Трябва да се има предвид, че и самата организация може да е дебютант.

СЕВАР ИВАНОВ: Разбира се.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Госпожо Василева, тези 50% бяха просто дадени съвсем...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Ясно. Нали го формулирахме – не по-малко от 20% и всички сме съгласни с това.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: И моите бяха произволни като на Милена, така че не по-малко от 20%.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Не по-малко от 20% от одобрената сума да са за дебютанта. И задължително условие е дебютантът да участва в обучителните модули.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Гласуваме ли за 20-те процента.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Подлагам на гласуване 20%.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Не по-малко от 20%.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Да. Който е за, моля да гласува. Гласували 10 членове на УС на НФК: за – 10, против и въздържали се – няма.

Приема се.

ДИАНА САВАТЕВА: Като приключи гласуването искам да добавя нещо. Мисля, че трябва да прецизираме текста за дебютант в литературата, защото навсякъде е използвано професионалното образование. Вече всички сме на мнение, че няма такова в литературата. В този случай дали остава Класическата гимназия да остане за завършилите гимназии и всички останали да бъдат над 18 години? Бих казала, че в Литература, може би Алина ще се включи тук, не трябва да има горна граница. Той може да е дебютант и на 40 години.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: И във Визуалното също.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Госпожо Василева, формулирал съм в чата на база всички мнения едно предложение за дефиниция за дебютант. Ако искате, можете да запознаете колегите с него.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Дебютант е професионален артист, включително и ученици и студенти от държавни и културни институти по чл. 13 от ЗЗРК, пълнолетно физическо лице или група от физически лица, които реализират до трети включително самостоятелен професионален неучебен опит в едно от направленията: Визуални изкуства, Литература, Танц и перформанс, Екранни изкуства, Музика или Театър. Всеки артист има право да бъде финансиран от Национален фонд „Култура“ в качеството си на дебютант еднократно.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Еднократно, пък до втори и трети опит?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Да, противоречат си двете неща.

ДИАНА САВАТЕВА: Може до трети опит да не е успешен.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Именно.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: В този смисъл. Разбрах.

Може да си направил два професионални неучебни опита, без да е финансирано от Фонд „Култура“. Да е извадил сингъл албум или да е нарисувал, да е написал две книги сам и да ги е издал в три копия за мама, тати и...

ДИАНА САВАТЕВА: Тук говорим за продукти, които са финансирани.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: За финансирани продукти тук има логика. На мен ми харесва това.

Предлагам предложението на господин Бояджиев за гласуване.

ПРОФ. ИЛИЯ ГРАМАТИКОВ: Има коментари към предложението. Вдигаме няколко човека ръка, не знам кой е първи.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Не виждам, заради многото прозорци.

ПРОФ. ИЛИЯ ГРАМАТИКОВ: В това определение трябва да се избегне дефиницията „професионален артист“. Професионално обучение е едно, но като кажем професионален артист, означава вече артист, който упражнява професията, тоест той вече няма как да бъде дебютант.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Абсолютно сте прав. Без професионален и натам текста.

СЕВАР ИВАНОВ: Студентите от държавните културни институти по чл. 13 от ЗЗРК – това изключва част от студентите, които се обучават по изкуства и в...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: По чл. 13 са само училищата, Севар, не са студентите.

СЕВАР ИВАНОВ: Затова казвам дефиницията – включително ученици и студенти от държавни институти. Затова казвам, че има...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: В този смисъл да допълним.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Те са след 18 и имат възможност.

СЕВАР ИВАНОВ: Точно така.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Алина искаше думата.

АЛИНА КАРАХАНОВА: Аз искам да добавя специално за литературата, че има пищеци деца, които са от Математически гимназии, от езикови гимназии. Издавала съм романи от такива деца - ученици. А от друга страна, ще дам пример с един автор, който беше на 62 години и предложи за издаване своя ръкопис, човекът беше написал прекрасен дебютен роман. Наистина много е сложно...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Много е сложно това наистина.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Аз затова бях предложил това, което е продължаващо обучение и учене през целия живот го прави, ама не може да се приложи тук, така че няма да го предлагам.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Коментирал съм в чата предложения и коментари.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Само за целите на настоящата програма да падне „дипломиран“ в условията, защото навсякъде го слагате. Да бъде „ученик в средно училище по изкуства“. Спрете го това „средно училище по изкуства“ – ученик в училище по чл. 13 или студент

във висше училище по изкуства, или артист. Пада „дипломиран“. Да отговаря на дебютант съгласно съответното направление, където ще влязат всички други неща, които преди това изговорихме. Да участва като основен творчески участник – това е страхотно! За целите на настоящата програма определението за дебютант по отделните направления е както следва: дебют на художник, визуален артист, коратор или група от такива. Дебютантите следва да осъществяват до втори професионален опит. На мен ми харесва повече предложението на господин Бояджиев – до трети професионален неучебен опит, но веднъж подкрепен финансово от програмата.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Именно по този въпрос исках да взема отношение – дали е първи, втори, трети опит като дебютант. Малко несериозно звучи един дебютант да прави три опита. Дайте да се консолидираме около до два, като участник в група да има право и на трети, защото в условията, когато ги изчетех подробно, имаше описание в един вид изкуство да бъдат до трети опит като групов, другаде липсваше това. Предвид, че театралното изкуство, музикалното изкуство, танцовото изкуство имат групово измерение, добре е да го уеднаквим, но моето предложение е да остане до два опита като дебютант и трети в група, в което има логика.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Предлагам формулировката на госпожа Налбантова за гласуване – до втори солов, и до трети в група. Който е за, моля да гласува.

Гласували 10 членове на УС на НФК: за – 9 (Милена Налбантова-Божилова, Севар Иванов, Иван Кабаков, Диана Саватева, Станислав Почекански, Алина Караханова, Петър Митев, Елена Стоева и Илия Граматиков), против – няма, въздържал се – 1 (Станимир Бояджиев).

Предложението е прието.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Аз гласувах „въздържал се“. Мотивировката ми е, че считам, че допълнително усложняваме повече процедурата по кандидатстване. Заради това се въздържах.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Може ли да върнете определението, което предложи господин Бояджиев. Там имаше една неточност, искам да я отстраним сега.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Неточността за студентите съм я оправил в чата, но са копирали колегите от НФК старата версия.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Студентите са към висши училища и университети.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Той го е коригирал.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Новата формулировка е „включително ученици от държавни културни институти по чл. 13 от ЗЗРК и студенти от висшите училища“.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: И университети.

ДИАНА САВАТЕВА: Университетите не са ли висши учебни заведения?

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: В университетите също има преподаване на изкуства и има факултети по изкуства.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Добре. Допълнете висшите училища и университети.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: По принцип по Закона за висшето образование всички са висши училища. Аз заради това така съм го оставил.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Не, не. Има разлика между висши училища и университети. Това е друга тема.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Следващото предложение от таблицата можем ли да го видим?

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: За максималния праг.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Това падна, нали?

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Аз съм коментирала това, че 25 хил. евро за дебютант е сериозна сума, предвид други програми, които обхващат професионалния сектор и реализацията на проекти. Въпросът е дали следва да намалим на 20 хил. евро, или пък да увеличим на други програми, където е по-малък и по-нисък прагът? Това оставям на ваша преценка и го отварям като тема за размисъл. Според мен за дебюти 25 хил. евро е малко високо, но предвид, че имат право да участват и групи дебютанти, има някакъв резон в това нещо.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Има, разбира се. Още повече, че има и по-скъпо струващи изкуства. Дебютът може да е и капиталоемък. Аз не виждам проблем. В крайна сметка нали затова има след това комисия, която ще прецени обосновани ли са тези 25 хил. евро за този проект.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Да. Единственото притеснение е, че все още това е първи професионален опит – така да го наречем, тоест това са първи плахи стъпки.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Ако реши да направи театрален спектакъл и започне да строи декори, или късометражен или анимационен филм, или мини сериал? Това е скъпо изкуство.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Колеги, предлагам да вървим по-оперативно. Д-р Налбантова, предлагам Ви да дадете конкретно предложение, ако считате, че е високо. Дайте конкретно предложение – по-ниско от 25 и направо да гласуваме и да продължаваме нататък.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Добре. Предлагам 20 хил. евро да бъде таванът.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Който е за таван 20 хил. евро в програма Дебюти, моля да гласува.

Гласували 10 членове на УС на НФК: за – 6 (Иван Кабаков, Емилия Стоева, Станислав Бояджиев, Милена Налбантова-Божилова, Алина Караханова и Петър Митев), против – няма, въздържали се – 4 (Диана Саватева, Станислав Почекански, Илия Граматиков и Севар Иванов).

Предложението не е прието.

ПРОФ. ИЛИЯ ГРАМАТИКОВ: Въздържам се с оглед аргументите, които и Вие, госпожо Василева, изказахте, че има скъпо струващи изкуства като Кино и Театър и 25 хил. евро не са чак толкова много.

ПРОФ. ЕМИЛИЯ СТОЕВА: Извинявайте, госпожо Василева, не гласувахме възрастовата граница остава ли 35 години? След това са изключения. Има такива, но е важно да има възрастова граница.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Възрастова граница 35 години, моля за гласуване.

35 навършени или ненавършени? (Оживление.) Прекаляваме, разбирате ли? Не знам дали си давате сметка.

СЕВАР ИВАНОВ: Към момента на кандидатстване или към момента на сключване на договора?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Също така.

35 ненавършени към момента на кандидатстване. Който е за, моля да гласува.

Гласували 10 членове на УС на НФК: за – 2 (Емилия Стоева и Петър Митев), против – 3 (Иван Кабаков, Диана Саватева и Станимир

Бояджиев), въздържали се – 5 (Илия Граматиков, Алина Караханова, Станислав Почекански, Милена Налбантова-Божилова и Севар Иванов) Предложението не се приема.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Моите мотиви за „против“ са по-различни. Нека „против“ и „въздържал се“ да е различно.

Имаме концепция, която е водеща във висшето образование и въобще в образованието за учене през целия живот, който не поставя ограничение в годините за учене. Така че това предложение с 35 години е от миналия век. Извинявайте колеги, но не мога да не го спомена", за да се разбере за какво е извинението. Това е смислова редакция.

ПРОФ. ЕМИЛИЯ СТОЕВА: Това са отделни програми, проф. Кабаков, които нямат нищо общо с дебюта.

ДИАНА САВАТЕВА: Освен това ние приехме, че за дебют първи се смята този, който е финансиран от Фонда. Тоест преди нас може да има две книги, които си е финансирал сам, или по друг начин със спонсори и решава, че третата му иска да бъде по тази програма. Той има право и в по-късна възраст да участва. Това е моят аргумент.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Добре. Продължаваме нататък.

ПРОФ. ИЛИЯ ГРАМАТИКОВ: Искам също да добавя, че поставянето на възрастовата граница може да звучи дискриминативно. И с оглед на това, което каза и госпожа...

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Господин Граматиков, прекъсвате, откакто сте се включили. Може би имате някакви проблеми с интернета.

ПРОФ. ИЛИЯ ГРАМАТИКОВ: Както казах, имам трудности с връзката. Много е слаба.

Казвам, че поставянето на граница за дебют може да звучи дискриминативно. Имам предвид възрастова граница. И също така каза нещо много съществено госпожа Караханова, че особено в Литература и други изкуства има дебюти след определена възраст спрямо други области.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Съгласихме се с това – няма възрастова граница.

Може ли към следващия коментар? По-нисък праг за самоучастие предлага госпожа Саватева за програма Дебюти. Към момента по условие е заложено стандартното 20% самоучастие при одобрени суми над 15 хил. евро.

ДИАНА САВАТЕВА: Много кратък аргумент.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Нямаме аргументи. Ще гласуваме директно. Извинявам се много. Два часа отделихме на програма Дебюти. Трябваше в оперативно заседание, госпожо Саватева. Съжалявам.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Госпожа Саватева да предложи как да бъде променено.

ДИАНА САВАТЕВА: Или 15 или 10. С едно изречение аргументацията. Смятам, че при програма Дебюти трябва да дадем знак, че насърчаваме участието на дебютиращи артисти в най-широк смисъл на думата, като им даваме възможност...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Процент предложете, госпожо Саватева, за да го гласуваме.

ДИАНА САВАТЕВА: 15 или 10. Нека да бъде 15.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Чудесно.

Който е за 15% собствен принос при финансова подкрепа на стойност над 15 хил. евро по програма Дебюти, моля да гласува.

Гласували 10 членове на УС на НФК: за – 9, против – 1 (Станислав Бояджиев), въздържали се – няма.

Предложението е прието.

Мотиви за против?

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Просто не подкрепям предложението.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: По правилата трябва да имаш мотиви.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Аз тези правила, между другото, бях ги изискал от административния екип като нов член на Национален фонд „Култура“ да ми ги предоставят, но все още не са ми предоставени.

Мотивът ми е, че според мен трябва да се запази по-високото собствено финансиране, финансов ангажимент на участващите, защото по този начин считам, че ще бъдат по-добросъвестни в изпълнението на проекта. Просто съм против.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Чудесно.

Културно наследство – увеличаване бюджета на програмата. Какво е разпределението в Индикативната програма?

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: В момента е 8%.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Какъв е процентът, който е отделен за програма Културно наследство, колеги?

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Може ли, госпожо Василева?

Това беше един имейл, който получихме след срока за бележки и ви предлагам да го оставим за края, да минем по условията като текст, след това да преминем към коментиране на разпределението на бюджета. Още повече тук ще си позволя бележката, че Културно наследство въобще беше програма, която липсваше в Индикативната програма. Впоследствие проф. Кабаков прояви инициативата и аргументира защо тя трябва да бъде включена. Тя е включена, а сега искаме пък и още повече да ѝ увеличаваме бюджета.

Аз ви предлагам това да го разгледаме края.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Чудесно. Разбрах.

Продължаваме нататък.

ПРОФ. ИЛИЯ ГРАМАТИКОВ: Само една бележка, извинявайте. Не е липсвала програмата Културно наследство, а беше програмна ос към всички предложени програми.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Не беше. Беше Критики.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Госпожо Налбантова, няма да спорим.

Извинявам се, колеги, но още миналия път говорихме, че се включваме оперативно за един час. Тече втори час, минали сме две програми.

Кандидат да има право на сключен договор за финансиране само в един модул. Това е с оглед трите оси на програма Литература. Нали правилно разбирам?

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Да. Аргументирам се – ако един кандидат кандидатства в програма Литература, той може да кандидатства и в трите модула, само че да му дадем право да си избере къде му е по-важно и да подпише договор само по единия модул.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Това противоречи с условията на Национален фонд „Култура“, че имат право на до два договора годишно.

СЕВАР ИВАНОВ: Не, не противоречи, извинявам се, защото те имат право до два договора годишно, но в един в програма. Тук в случая е една програма – Литература.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Значи няма нужда изобщо да го гласуваме. Абсолютно излишно е това предложение. Така или иначе не

може по двете направления, защото програмата е една и тя се казва Литература.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Може ли само много важно уточнение?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Да.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Става въпрос за функционалностите на новата система. Това исках да го изясня за програмите, които са с различни компоненти. Тези програми, които са с различни компоненти, всеки компонент има отделни цели, отделни критерии, отделни изкуствени дейности. Това не позволява новата система да бъде заложена, то и старата мисля, че не позволява, да бъде заложено като една програма. Просто няма такъв вариант да се изберат различни цели за отделни компоненти. Трябва да се...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Тоест трябва да гласуваме това, че имат право за финансиране само в един модул.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Не. Ако гласувате, че можем да ги пуснем като отделни програми, тогава те ще се третират като една програма, тоест могат да бъдат включени по два от тях, примерно, кандидатите от програма Литература. Защото новата система няма как да пусне една програма с три компонента, които са със съвсем различни цели, различни критерии, различни дейности. Те на практика са отделни програми, защото всички изисквания по тях са различни.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Разбрахме. Тоест трябва да гласуваме, за да не кандидатстват и в трите направления, трябва да напишем, че кандидат има право на сключен договор за финансиране само в едно направление по програма Литература годишно. Така правилно ли е формулирано?

АЛИНА КАРАХАНОВА: Пак не е точно така.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Може ли да се включа?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Да, господин Бояджиев.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Тъй като господин Севар Иванов много точно формулира какви са рестрикциите, според мен просто в описанието на програма Литература и предвид че има наличие на три направления да бъде упоменато, че един бенефициент може да кандидатства с един проект, а ако е кандидатствал и в трите функционалности, които ще бъдат на новата платформа, следва да декларира в кое желае да бъде класиран.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Нали разбра, че в новата платформа ще са три отделни програми?

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Именно затова да бъде записано в условията на самата програма, че поради техническите функционалности на новата система, тя позволява кандидатстване, но или се счита първият подаден, или трябва с изрична декларация да се определи.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Това с първия подаден и с последния приет е такъв нонсенс, че даже не ми се коментира.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Системата технически значи не е доизмислена правилно.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Не е доизмислена системата.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Има си срокове за кандидатстване и в рамките на тях...

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Тя ни ограничава в случая. И аз имам такъв компонент в друга програма и по тази линия може да се кандидатства навсякъде, но може да сключиш само един договор, защото изискването е да е за един договор. Кандидатстването е отворено, но разбирам, че програмата не го позволява.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Може ли тогава така да го формулираме: кандидат да има право на сключен договор за финансиране само в една програма от обхвата на Литература. И кандидат има право на сключен договор за финансиране само в една програма от обхвата на Образование и развитие. Така добре ли звучи?

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: При такава дефектна програма какво да кажа? Не е добре, защото се ограничава кандидатстването, а филтъра трябва да бъде, образно казано, на сключването на договора, а не на кандидатстването. Нека си кандидатства, но да сключи само един договор.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Какъв е проблемът, при условие че имат право на два договора годишно във Фонд „Култура“, едните да са за създаване примерно на художествено произведение от български автор, пък другото направление да е за издаването или превода на това произведение?

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Проблемът е, че са една програма, а не са две отделни програми.

АЛИНА КАРАХАНОВА: Те са три отделни.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Те ще са отделни програми. Не разбирам какъв е проблемът, при условие че този кандидат е ясно, че няма да вземе тук.

СЕВАР ИВАНОВ: Тогава се повдига въпросът дали има право и за другите направления, където заради системата трябва да се ограничи в едно, защото той може да кандидатства за създаване на един спектакъл и после да кандидатства за разпределението на същия спектакъл.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Защо да не кандидатства?

СЕВАР ИВАНОВ: Правим ли го тогава за всички програми да са просто два сключени договора?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Нали правилото е два договора?

СЕВАР ИВАНОВ: В различни програми е сега. А в момента Литературата, заради технологическите особености на програмата, трябва да е в две програми. Нали правилно разбирам?

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: В три.

Това, което каза госпожа Василева, е много правилно, защото, ако една организация се занимава с литература, тя ще кандидатства логично за проекти, които са свързани с литературата. Имаме нормативното ограничение в Наредба № 6, че имат право на два сключени договора. Не виждам какъв е проблемът. Те няма да имат право на друг сключен договор в Индикативна програма 2027, но ще си кандидатстват там, където им е дейността. Нали това е идеята?

АЛИНА КАРАХАНОВА: Да.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Тогава какъв е проблемът да си останат три отделни програми и да си върви нормативното правило.

АЛИНА КАРАХАНОВА: Има право на два договора.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Водим безпредметна дискусия в последните десет минути.

СЕВАР ИВАНОВ: Доста е важно това, което се каза от администрацията на Фонда за технологичните способности на дълго чаканата ни нова програма, която разбираме колко е страхотна, още не е тръгнала. Това отнася ли се и за програми, като Мобилност и Любителско изкуство, където отново имаме направления? Питам.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Направленията се избират вътре в системата, но са разработени три компонента, които са си съвсем различни кандидати.

СЕВАР ИВАНОВ: Разбрах.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: При Любителски с едни и същи цели и резултати, така че няма проблем – там са направления.

Остава обаче релевантен въпросът на Севар, че така големите стратегически програми, които са Визуални, Екранни, Танц и пърформанс, Музика, там пък потенциалните бенефициенти са ограничени, защото те ще могат да кандидатстват веднъж реално по програма, не могат да кандидатстват втори път, а тези от Литература ще могат реално да кандидатстват два пъти.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Но процентът е много по-малък за програма. Литературата като се разбие на проценти, ще стане горе долу по 3%, а за театър е 10%.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Тоест ще гледаме процента пари. Разбрах.

АЛИНА КАРАХАНОВА: Нека да не ограничаваме бенефициентите. Да кандидатстват колкото искат, но да имат право на два договора.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Точно това е предложението – нека да кандидатстват колкото искат, но да имат право на два договора. В случая, който аз дадох, тук говорим за това, че има три компонента, те могат да кандидатстват и по трите, но в рамките на програмата могат да сключат само един договор, защото втори трябва да е от друга програма. Затова е ограничението. Да си кандидатства по трите, независимо дали ще се класира, но избира да сключи договор по един компонент, което беше близко до предложението на господин Бояджиев, и което им позволява по друга програма да имат втори договор, както всички останали. Така че ние затова сме разписали в “Образование и развитие в областта на изкуствата и културата” този механизъм. Дали това може да се направи от системата не знам.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Колеги, от цялата работа става ясно, че новата платформа е разработена така, че тя всъщност няма условия да приема подпрограма. И когато говорим за програма “Литература”, която е с три модула, и програма “Образование и развитие в областта на културата и изкуствата”, която също е с три модула, които са съотносими към съвсем различни бенефициенти и допустими кандидати, това означава, че ние увеличаваме програмите още по три. Нали така? А целта беше да минимизираме броя на програмите,

за да може експертните комисии да бъдат по-лесно организирани и съответно ръководени да си водят по-бързо заседания и отчетност.

Това, което аз съм написала, касаеше една програма с три модула с цел една организация, ако реши да разпише да кандидатства по два модула, но да не изчерпа финансово, ще използвам грубо термина – да не източва един и същи бенефициент ресурса на Фонда и да има възможност други бенефициенти да кандидатстват. Това е идеята на този мой коментар.

В случая сега, когато говорим за техническите параметри на новата програма и че трябва да разбием всичко на отделни програми, това означава, че в “Литература” могат да кандидатстват и в трите, но могат да подпишат само в два. И нямат право на никаква друга програма в рамките на годината. Правилно, нали?

АЛИНА КАРАХАНОВА: Да.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: И двете програми са с подпрограми, те са разписани като отделни програми. Програма Превод си е съвсем отделна програма - има отделни цели, отделни допустими кандидати... Те по същността си са отделни програми, нищо че са под шапката на Литература. Ние имаме литература и в “Любителско изкуство”. Не отделяме цялата литература в тази програма. Всичко в тях е различно, няма общо нещо, освен литературата.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Извинявам се, имаме значи фундаментален проблем, който разисквахме преди няколко седмици, че имаме несъответствие в терминологията. Тогава не трябваше в тази Индикативна програма да говорим за програма Литература, а трябваше да говорим за клъстер Литература с три програми, които са програма Индивидуални литературни проекти, програма Превод и така нататък. В смисъл явно тук терминологично сме по различен начин. Иначе разбирам, че IT системата е по-различна.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Не е въпрос на функционалност на системата, а на разписване на програмите - те са с отделни цели, отделни стандарти. Пак казвам – всичко им е различно.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Терминологично не е грешно, но в случая чисто технически не може да бъде обслужено по този начин. Това е нещо, което към предния етап, който казахте, господин Бояджиев, преди две седмици ние нямаше как да го знаем.

АЛИНА КАРАХАНОВА: И в старата система щеше да работи.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Не, нямаше да работи. Вие пак можете да гласувате в тези три компонента да имат един проект, ако държите толкова един проект да спечели.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: При това положение тогава този коментар, който аз съм направила, става ирелевантен, той трябва да отпадне и в случая да стане ясно, че тук говорим за три отделни програми в Литература, както и три отделни програми в Образование и развитие на културата. Правилно ли се ориентирахме?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Така звучи.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Това звучи абсурдно, извинявайте, три програми “Литература”. Тук въпросът е, че няма функционалност тази система, която ни беше изсипана без никой да ни пита. И тя ограничава възможности при планирането и проектирането, което е вече друг въпрос. Има възможност да се промени това нещо, но ние трябва да се напаснем към системата. Примерно от трите компонента на ротационен принцип, както го предложих на администрацията в “Образование и развитие в областта на изкуствата и културата”, може да си върви всяка година по един компонент. Само че това е ограничаване на възможността да се кандидатства. Нали имаме интерес да кандидатстват повече хора, а договора, който ще сключат, е един. И това е заради системата, която е проектирана без никой да пита някой във Фонда. Какво тогава проектирате вие като програмисти?" като след това се постави въпросителна. Въпросът е реторичен!

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Добре, няма да оправим сега системата.

Искам да ми дадете конкретно предложение, което да гласуваме, така че да излезем от този фарс.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Моят въпрос е към Цветелина – дали това, което предлагам в Образование и развитие, работи за системата, ще проработи ли да кандидатстват в трите, но да се сключва договор по един компонент от програмата? Това ще го поеме ли системата?

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Ако го гласувате така, ще трябва администрацията да го направи ръчно, в смисъл да ги филтрира – да пусне одобрените по едната, по другата, по третата и да филтрира.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: И това е вариант. Като системата е несъвършена, ще трябва да се намеси ръчно управление.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: И в самите документи при кандидатстване да бъде ясно описано, че имат право да кандидатстват в трите направления, но да имат предвид, че ако бъдат одобрени и в трите, трябва да изберат къде да сключат договор, за да е ясно и да не подвеждаме бенефициентите.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: И това, което предложи господин Бояджиев – ако те пропуснат да изберат, се счита първото предложение, което са подали.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Не, правилото обикновено е последното.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Добре, последното. Както прецените, но да има автоматизъм, защото много пъти се разсейват и няма да го разберат. Може и последното.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: При европейските е така – последната качена версия би следвало да е най-крайната.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Само че тук говорим за два отделни проекта.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Да.

АЛИНА КАРАХАНОВА: Извинявайте, не могат да пропуснат да изберат, защото те са съвсем различни.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Стана ли ясно, Цвети, какво казахме?

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Да, имат право да кандидатстват в трите програми и направления в еди-коя си програма, но да имат един сключен договор. И ако не изберат, избираме последния подаден проект.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Ако са одобрени и на трите места, имат право да изберат къде да сключат договор. Ако те не изберат, се приема последната кандидатура.

Следващото е отделно разписване на модулите за програмата. Това мисля, че го минахме вече. То е ясно, че ще са три отделни програми.

Нататък. Частните културни организации по смисъла на чл. 10, ал. 1 от ЗЗРК – ал. 1 да отпадне, да не възпрепятства кандидатстването на чужди издателства.

Точно така. Абсолютно сме съгласни.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Това ще го гласувате ли тук? Би следвало да се гласува като коментар.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Много се извинявам, трябва да направя двеминутна пауза, за да чуя министъра.

(Почивка.)

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Много се извинявам за прекъсването. Министърът се обади във връзка с последната точка, която ще е отново за програма Преводи. За съжаление, са пристигнали десетки писма и становища, че това е тотално нарушение както на национално, така и на европейско законодателство. Тоест ние не можем да приключим днешното заседание без категорична санкция за тази програма.

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: Дали можем да пуснем за обществено обсъждане само тази програма, или цялата индикативна програма? Това е въпрос, който е процедурен, разбира се.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Аз не знам дали разбираш, че на много високо управленско ниво са започнали да звънят, че решението, взето миналата година, за обхвата на тази програма, противоречи както на национално, така и на европейско законодателство.

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: Не се обадиха, ами сега се обаждат.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Нямам никаква представа. Може би не са го проследили тогава. Няма как решение на Управителен съвет да стои над закон.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Става въпрос, че миналата година, доколкото си спомням, ние не взехме решение и остана старото предложение, което заварихме, защото спорихме и не взехме решение.

АЛИНА КАРАХАНОВА: Абсолютно! Така както е гласувана програма “Преводи” противоречи на целите на програмата. Още миналата година казах това на Управителен съвет.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Може ли да продължим структурирано напред, за да свършим наистина в кратки срокове, тъй като май ще приключим скоро с програмите, само ще трябва да разгледаме бюджета, и след това да финализираме и този въпрос, свързан с преводи 2026?

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Добре, да продължим. Само да кажа, че ние не взехме решение и остана старото положение. Това беше

дебатът, който водихме с госпожа Караханова, но не взехме решение и това е проблемът.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Не мисля, че с оглед на следващата точка има нужда да го коментираме за допустимостите. Ясно е записано в закона. Културни организации по смисъла на чл. 10 от ЗЗРК. В момента искам само да ви кажа, че аз разбирам и позицията на Станчо, но този път няма ние да обираме срама и да поемем гнева на сектора и на обществото. Това е решение, което е взето осъзнато миналата година, гласувано е от настоящия състав на Управителния съвет и министъра изрично каза, че ако бъде запитан, това ще е отговорът, който ще даде публично. Защото наистина някакъв нечуван скандал започва да се оформя в момента.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Извинявайте, пак ще повторя, ние го обсъждахме този въпрос, но не гласувахме решение. Остана така, както беше завареното положение отпреди. То е отпреди гласувано така.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Ужас!

Добре, в т. 3.1 – Частни културни организации по смисъла на чл. 10 от ЗЗРК. Така остава, без да се уточнява ал. 1, 2, 3, 5, 7. Да са всички в обхвата, както го цитира законът.

Проф. Модева се е изключила, но 10 от членовете на Управителния съвет са тук.

Подлагам на гласуване допустими кандидати в програма Литература, частта Преводи да са частни културни организации по смисъла на чл. 10 от ЗЗРК.

Който е за, моля да гласува.

Гласували 10 членове на УС на НФК: за – 10, против и въздържали се – няма.

Приема се.

Самоосигуряващи се физически лица, регистрирани като упражняващи свободни професии в сферата на културата – да отпадне.

Госпожо Караханова, защо искате да отпаднат самоосигуряващи се лица от Литература?

АЛИНА КАРАХАНОВА: Защото идеята на тази програма е българската литература да се разпространява в чужбина. Ако преводач вземе сам да преведе дадена книга, какво ще направи след това с нея? Става въпрос за програма Преводи. Само за програма Преводи. Какво ще направи след това с тази книга преводачът? Как ще я разпространи? Той

трябва да я издаде. Вкъщи ли ще си държи тази книга? Примерно, направи един тираж от 1000 бройки, това са да кажем половин стая. Какво ще ги прави тези 1000 бройки?

В смисъл от практиката го знам и казвам, че това е абсолютно неосъществимо. Аз също много се изкушавам. Когато прочета хубава книга се изкушавам да я превода, но трябва да има участие и издателство. азпространението е много сложно, за самоосигуряващо се физическо лице. Да не кажа, че често и за издателство е сложно.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Добре.

Подлагам на гласуване да отпаднат самоосигуряващите се лица от модул Преводи.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Компонент “Преводи”, а не програма Преводи.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Който е за отпадането на самоосигуряващите се лица от компонент Преводи, моля да гласува.

Гласували 10 членове на УС на НФК: за – 6 (Станислав Почекански, Алина Караханова, Милена Налбантова-Божилова, Емилия Стоева, Илия Граматиков и Петър Митев), против – 1 (идея нямам кой, а и стават 10), въздържали се – 4 (Диана Саватева, Иван Кабаков, Севар Иванов и Станимир Бояджиев.)

ДИАНА САВАТЕВА: Ако искате кратки аргументи, наистина с едно изречение, дори да е самоосигуряващо се лице, да не е през издателство, това лице може да сключи отделно договор с верига за разпространение.

СЕВАР ИВАНОВ: Като мотивация също смятам, че не може, при положение че въведохме самоосигуряващите се лица като допустими кандидати по другите програми, тук да ги дискриминираме. И смятам, че е в компетенциите на оценителната комисия да прецени дали така разписания проект има някакъв реален потенциал, или ще остане само невидян и непрочетен от никой друг, освен от преводача. Това е причината да се въздържа.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: И още един аргумент – това може да се третира като ограничаващо действие.

АЛИНА КАРАХАНОВА: Как ще ги проверите след това дали са издадени?

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Административна процедура е, но може да третира като ограничаващо действие. Администрацията

изпълнява решението на управлението, а не управлението се напасва към администрацията.

ДИАНА САВАТЕВА: Едно малко издателство също би имало затруднение с разпространението при сключване на договори с книжарници и други субекти.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Само не стана ясно как е гласувал проф. Граматиков. И ние не виждаме тук от екрана.

ПРОФ. ИЛИЯ ГРАМАТИКОВ: Гласувах „за“ с аргументите, които госпожа Караханова изказа. Бих се съгласил и с останалите аргументи „против“. Тоест малко е деликатен случаят. Но принципно гласувах „за“.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Нашите гласове с г-жа Саватева са „въздържал се“. Да кажа за аргументите.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Може ли към Литература да добавя още нещо важно, модул Преводи, или компонент Преводи?

Въз основа на Наредба № Н-6, чл. 24, ал. 1, която гласи, че авансово плащане може да се извърши еднократно в размер на до 70%, можем ли да добавим за чуждестранни издателства авансовото плащане да приемем да бъде до 30%? И окончателното плащане да бъде след реализация и отчитане на проекта, предвид опасностите и риска от ненавременен отчитане, с което се сблъсква Фондът вече няколко години подред. Тоест това условие да го приемем само за чуждестранните организации.

Чуждестранни организации да получават авансово плащане в размер до 30% от договореното финансиране по сключения договор, като им се изплати остатъка от 70% при неговото отчитане. Защото в Наредбата не пише задължително авансовото плащане да е 70%, а пише „до 70%“. Тоест ние можем да приемем и по-нисък процент. Под някаква форма да си застраховаме публичните средства. Все пак това са на български данъкоплатци, а чужди издателства ще се възползват. И те имат голям интерес навреме да си свършат проекта и да се отчетат, за да могат да си вземат по-голямата част от сумата обратно. Как мислите?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Подлагам го на гласуване.

Който е за, моля да гласува.

Гласували 10 членове на УС на НФК: за – 10, против и въздържали се – няма.

Предложението е прието.

АЛИНА КАРАХАНОВА: Имах още едно предложение. Беше за 12 месеца. Ако може да стане 16 – за преводи само говоря.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Това е отразено. Изобщо не сме го включили в тези коментари.

АЛИНА КАРАХАНОВА: Добре. Питам.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Кое е следващото?

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Мобилност.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Да отпаднат чуждици като... Няма как, госпожо Налбантова, при условие че това е международният термин и в крайна сметка говорим за международна мобилност. Те така се наричат.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Имат си и български.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Няма термин за showcase фестивал. Те са специфична категория фестивали. Може в свободното си време да Ви обясня подробно какво се случва на тези фестивали.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Аз мога също да Ви обясня showcase какво е в танцовото изкуство, ама си има еквивалент на български.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Кой е еквивалентът според Вас на български?

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: За кое имате предвид?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: За showcase.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Ами аз съм Ви го написала.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Не е написано. Пише: да отпаднат чуждици като showcase и pitch.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Презентационен формат. Тоест представя се пред широка аудитория.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Не са само презентационни.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Добре. Това, ако искате, може...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: За pitch session съм склонна да се съглася с Вас, но showcase си е официалният термин в индустрията.

ПРОФ. ЕМИЛИЯ СТОЕВА: Pitching е прието повече от pitch session.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Pitching, а не pitch – да.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Тук пропуснахме едно. Физическите лица, самоосигуряващите се в началото ги приехте само за Визуални изкуства, или за...

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: В началото беше само за визуални, а трябваше да ги приемем навсякъде.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Пропуснахме Музика по-нагоре пак коментар, че са допустими самоосигуряващи се.

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: За всички.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Аз бях направил процедурно предложение да не дискутираме едно и също нещо за всяка една програма поотделно. Доколкото аз си спомням, гласувахме анблок тези текстове, където се уеднаквяват във всички програми, да са с едно гласуване.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: За другите се уточнихте, че са различни програми и се движите програма по програма. Затова питам. Записала съм си тук, че е само за програма Визуални.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Добре, колеги, може ли да направим предложение да съотносим това, което сме приели във Визуални, да се отнася към останалите програми и да го гласуваме сега.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Музика, Театър, Танц. Защото в Литература...

За всички програми, така ли? В Литературата не го приехте. В смисъл остава си.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Това беше аргументът на господин Севар Иванов да каже, че е дискриминативна ситуация в дадена програма заради това нещо.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Приемаме, че навсякъде са гласувани да са допустими самоосигуряващи се, така ли?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Аз мисля, че го гласувахме вече.

СЕВАР ИВАНОВ: Нали самоосигуряващите още в началото...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Още в началото гласувахме самоосигуряващи се да са допустими навсякъде. Не разбирам защо ги водим отново тези разговори.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Някой уточни, че не може да е за всички и всички се съгласихте поотделно. Затова питам и искам да изчистим тези неточности. Ако го гласувате така, по-добре сега го подложете, защото имаше коментар от госпожа Налбантова, че не иска да са за всички анблок.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Не, тук касаше литературата. Това, което госпожа Караханова предложи, само че при гласуването не се прие.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Не мина, така че продължаваме нататък. Самоосигуряващите се са допустими навсякъде.

Преекспониране на термина „професионален“ – това вече го минахме. Следващото – допустими кандидати по програмата да бъдат и държавните културни институти. Аз мисля, че това в предишни...

ДИАНА САВАТЕВА: Това е мое предложение за Мобилност. Ако мога да кажа точно две изречения?

Ако държавните културни институции не бъдат допустими по Мобилност, те на практика нямат никаква възможност за участие в турнета извън граница, защото при бюджетите, които са в момента, както се казва, едва връзват двата края, за да направят някаква продукция вътре в страната, което изключително ограничава техните международни изяви. Казвам това на базата на разговори, които съм водила с държавни културни институти извън столицата и знам как стоят нещата с оперите, театрите, куклените театри. Разбира се, тук има друг представител, ако той иска да изрази становище. Просто давам това предложение и няма такава заместваща програма, която да е директно към Министерството на културата, която да им дава такава възможност за финансиране на пътувания. Ако греша, поправете ме.

СЕВАР ИВАНОВ: Само като допълнение конкретно за Театър, при реализиране на проекти на творческа дейност извън страната, те не получават и субсидия. Има в точка 5 на Методиката за финансиране допълнителни субсидии за конкретен лист фестивали, които са в драматичните или в музикалносценичните изкуства. Така че принципно се присъединявам за включването, тъй като конкретно за условията на програма Мобилност се иска покана или документ, удостоверяващ важността и значимостта на събитието, което ще бъде посетено, или ще бъдат привлечени чуждестранните артисти.

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: Те по принцип никъде не могат да се включат.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Да гласуваме?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Допустимост на държавни културни институти в модул Международна мобилност.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Няма модул.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Няма разделение.

СЕВАР ИВАНОВ: По другите програми държавните културни институти са допустими кандидати, когато реализират проекти, които са извън основния им предмет на дейност, докато тук не знам доколко е приложимо, при положение че участие в международен фестивал е в основната им дейност, те с това ще участват.

ПРОФ. ЕМИЛИЯ СТОЕВА: То е по покана, както господин Бояджиев каза. Винаги е свързано с аргумент.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Моля за гласуване допустимост на държавни културни институти в програма Мобилност. Който е за?

Гласували 10 членове на УС на НФК: за – 8 (Станислав Бояджиев, Диана Саватева, Емилия Стоева, Петър Митев, Станислав Почекански, Илия Граматиков, Севар Иванов и Иван Кабаков), въздържали се – 2 (Алина Караханова и Милена Налбантова-Божилова).

Предложението се приема.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Мотивът ми за „въздържал се“ е, че държавните културни институции ще реализират проекти по мобилност, което е в противоречие с останалите програми. И донякъде ще обезсилят останалите културни организации.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Аз нямам право на глас, но съм абсолютно съгласна с госпожа Налбантова.

Продължаваме нататък – какво остава?

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Само бюджетът.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Екранни изкуства дали ще бъде включена или не и разпределението на бюджета.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Мисля, че това не е последната таблица.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Последната таблица е, но Екранни изкуства е предложено като вариант предвид становището на членове на Управителния съвет.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Не съм сигурна, че това е последната или не. Изглеждаха по друг начин.

Включваме ли Екранни изкуства като секторна програма?

Който е за?

Гласували 10 членове на УС на НФК: за – 10, против и въздържали се – няма.

Включваме Екранни изкуства.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Трябва ли Екранни да мине като условия?

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Там има няколко коментара и са отразени. Ако някой има по-сериозен коментар и не го е добавил? Тя беше изпратена по-късно.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Професор Стоева, искате ли да се включите?

ПРОФ. ЕМИЛИЯ СТОЕВА: Аз съм написала по-дълго становище и не искам да губя времето. Мисля, че колегите са го отчели.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Добре.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Съобразена е със становищата на проф. Кабаков при изработването на програмата.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Аз също съм написала две-три бележки.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Имаше дребни детайли, стилистични и те са приети.

Сега трябва да я впишем в тази таблица и да я видим в процентите с разпределението.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Аз имам коментар генерално за програма Екранни изкуства. Може ли да го направя?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Разбира се.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Благодаря.

Аз гласувах за програма Екранни изкуства. Считам, че и становищата, и аргументите, които бяха изложени, са валидни. Наистина хубаво е да има такава програма и това изкуство да не бъде по някакъв начин лишено от конкретни средства от Национален фонд „Култура“, но държа и това го казвам за протокола, да изразя опасенията си, които бяха дискутирани на предишните заседания. И се надявам, тук обръщам внимание на административния екип и административният екип на обърне внимание на бъдещата оценителна комисия, която дай Боже догодина ще оценява тези проекти, които ще постъпят, наистина много сериозно да се погледне на финансирането на дадените проекти и да не бъдем в противоречие със законодателството, защото това може да създаде проблеми и за Фонда, и за самите проекти за в бъдеще.

Това ми е коментарът, затова го и поставям в момента, за да влезе в протокола. Иначе абсолютно насърчавам такава програма и затова гласувах „за“. Благодаря.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Други коментари?

ПРОФ. ЕМИЛИЯ СТОЕВА: Мога ли да припомня едно изречение от доклада, в което се казва: оценителите да имат единно третиране на критериите, процедурите и методологията на оценяване, за да има обективност. Заедно с това, което господин Бояджиев каза, това също беше един от проблемите при оценителите.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Някой друг?

Ще видим ли как изглежда финално? Изчакаме технически да се подреди табличката.

СЕВАР ИВАНОВ: Може ли докато чакаме технически да вметна две неща, които са свързани с всичките програми? И в самата таблица е посочено „минимален размер на финансиране“. Така формулирано, както и в условията на програмите, означава, че минималната сума, която Фондът трябва да отпусне на бенефициент, е тази стойност, което означава, че не могат даже да се редуцират под тази стойност.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Абсурдно е, да.

СЕВАР ИВАНОВ: Така че или да няма минимално финансиране, защото това означава, че дори и да се въведат някакви разходи, които са недопустими, трябва да се предоставят, защото сме поставили долна граница на финансирането. Така че може или да е „минимален размер на искано финансиране“ и да ги заявят в документите за кандидатстване, но те да са или недопустими, или несъответни към конкретен проект, или да няма долна граница.

Това е като предложение.

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: Да няма. Абсолютно е прав Севар.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: И според мен не трябва да има долна граница.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Между другото, аз също забелязах това нещо и единственото, с което се обяснява тази долна граница, е да не би да има някакъв риск за по-некачествен проект евентуално.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Не. Това госпожа Неделчева го проведе, тъй като каза, че има процедурно изискване в смисъл запознат е с това, че съгласно...

СЕВАР ИВАНОВ: Съгласно Наредбата в Индикативната програма трябва да се посочат минимален и максимален, дали е приложима помощ. Това са задължителни реквизити от Индикативната програма. Просто трябва да се посочи или като минимален размер да е нула, или няма.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Или няма. Не е нужно да е цифра.

ЕЛИНА КРЪСТЕВА: Програмата не го приема с думи. Може да е 1 евро.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Или няма, или поне да е 100. Някак си 1 евро...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Нула, как 100?

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: Не го приемала програмата.

СЕВАР ИВАНОВ: В момента е така. Иначе ще е „няма“.

И другото нещо, което направи впечатление в условията на програмите, беше максимално допустимия праг на административните разходи, че беше доста странен процент, който не знам на какво основание е. Ако не се лъжа беше 7% при всичките програми. Дали е необходим такъв процент, и то ако има горна граница за административни разходи, то тогава сигурно би било добре да е по-голям.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Прецизирано е. Навсякъде е 20%.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Да, аз съм предложила 20% и те са го нанесли. Тоест уеднаквено е навсякъде.

СЕВАР ИВАНОВ: Добре.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Аз съм написала защо е така, но вие ще се съгласите всички, че един проект, ако приемем, че стойността му е 10 хил. евро, 7% са 700 евро, в рамките на една година техническият екип, като ръководител, дори и да има включен само счетоводител към екипа с ръководителя, това е пренебрежително ниска стойност те да отговарят и да обслужват целия този проект качествено.

СЕВАР ИВАНОВ: Това би накарало бенефициентите да пишат какви ли не неща и да се опитват да заобикалят тези проценти.

ПРОФ. ЕМИЛИЯ СТОЕВА: Максимален размер? Понеже при нас не излиза.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Може ли да актуализирате таблицата, моля!

ЕЛИНА КРЪСТЕВА: Само че с какви стойности да я актуализираме?

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: В програмата е заложено 50. Сложи ги 50 и ако имат някакви коментари...

СЕВАР ИВАНОВ: Аз бях предложил едно процентно разпределение, което мисля, че е сравнително справедливо намаление на програмите с не повече от 1%, за да бъдат изравнени стойностите на Екранни изкуства, заедно с другите.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Аз ги смятах: Театър, Танц, Визуални, Литература, Музика, Екранни... Осем ги бях сложила.

СЕВАР ИВАНОВ: Аз съм ги намалил с по 1%, от 10 стават на 9, а при Литература, която беше 9, става на 8. С един процент съм намалявал. Вижте ги.

ПРОФ. ИЛИЯ ГРАМАТИКОВ: Какво става с огромния процент на Любителско изкуство?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Някой трябва да му обясни защо Любителско станаха 13%.

СЕВАР ИВАНОВ: Защото бяха 14% и с предложението ми се намаляват с 1%. Разликата е, че при Любителско, което на пръв поглед изглежда с най-висок процент, е с шест направления, или пет.

ПРОФ. ИЛИЯ ГРАМАТИКОВ: Какво правим с драстично поголемия процент при Любителско изкуство, след като има Екранни? И също така Културно наследство прави впечатление със страшно ниския си процент. Ако намалим до 8% Музика, Сценични изкуства и така нататък, и 13 или 14% Любителско изкуство. Просто не прави добро впечатление подобен баланс. Нищо против Любителското изкуство, но нека да помислим как изглежда това като процентно съотношение все пак.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Може ли да взема отношение?

Целия този, ще го нарека, пакет от програми Сценични изкуства: Театър, Танц, Визуални, Музика и така нататък правят общ сбор 45%. Тоест ако това беше концепцията, предложена от проф. Кабаков, където реално тези изкуства са наистина Сценични изкуства, а ние ги разделяме като отделни програми, те използват почти половината ресурс на Фонда.

На Вас Ви изглежда голям процентът на Любителско изкуство, но ако бяха Създаване и Разпространение, ако беше останало като програма, то щеше най-вероятно да притежава дори и повече от тези 45%, защото помните много добре миналата и по-миналата година с каква процентна стойност бяха тези, но вътре имаха в тях направления.

В случая д-р Иванов е напълно прав, като каза, че в Любителско изкуство има пет направления. Затова и процентът е по-висок, а и това е програмата, която след Създаване и Разпространение – малки проекти, е програмата, която устойчиво има най-много бенефициенти. И аз вярвам, че тази тенденция ще продължи. Затова и процентът е такъв. И аз настоявам процентът да остане висок, вместо да се взема оттам. Това е програмата, за която е излишно да казвам колко работи в полза на цялата общественост, колко е децентрализирана, как обхваща всички различни възрасти – от деца, младежи. Излишно е да казвам за професионалното участие задължително на специалисти в нея. И в крайна сметка апелирам да не посягаме върху тази програма, защото тя наистина е доказала своя принос. А в същото време разделяме Сценични на отделни програми, които всъщност са пак една програма. Ако беше една самостоятелна програма Сценични изкуства, тя щеше да има също така направления. И сега ако пръснем 13-те процента на петте направления, вие ще видите, че е по-малко от пет процента – четири цяло и малко идва на направление, дори под 3% с шест направления, което е справедливо.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Някой има ли други коментари? Господин Почекански.

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: Без да искам да споря с д-р Налбантова, която е до мен, само искам коректно да интерпретираме данните – в Създаване и Разпространение най-големият дял от 750-те проекта беше за Музика, които бяха значително повече и като обхват, и като брой, и като сума, за която беше кандидатствано, от Любителско изкуство. Така че най-голямата е Музика и може да се провери. Благодаря.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Аз не го оспорвам. Музиката фигурира като отделна програма. Музиката продължава вътре в Любителско изкуство да има направление. Тоест това е допълнително към програма Музика.

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: Не мога да го приема.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Колеги, нека да се съсредоточим към тези проценти и да решим дали са приемливи и справедливи за по-голямата част от Управителния съвет, за да вървим към гласуване.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Добре. Финализираме ли я вече таблицата, колеги? Стана ли 100% тотала?

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Пак 13 са програмите, както бяха преди.

ИАНА САВАТЕВА: Колкото и да бягаме от 13.

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: Критика – 2%, е напрано несериозно.

СЕВАР ИВАНОВ: Тъй като това е моето предложение за разпределение, по никакъв начин не го налагам, а го предлагам. При Критика не съм намалявал, защото няма какво да се намали с тези 2%. Съответно и при Творческа Европа.

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: Творческа Европа е така, но при Критика – това си говорим тук и вие вероятно го чувате...

СЕВАР ИВАНОВ: Чувам го, да. Точно затова казвам, че в Критика не съм нанасял промени, защото би било абсурдно.

АЛИНА КАРАХАНОВА: Искаме да има Критика и гласуваме само 2%?

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Аз бих казал, че трудно може в момента да анализираме дали тези числа са правилни, предвид че се променя изцяло категоризацията на програмите и такава адекватна оценка може би можем да направим след анализ на кандидатите догодина, които подадат по тези програми.

Единственото, което аз бих сложил като въпроси по-скоро, е ако минималният размер на финансирането по Изкуства остане 1 евро, защото просто трябва да има някакво число, това значи ли, че по останалите също трябва да си останат тези суми, които са фиксирани – 2, 5, 3 и така нататък?

И това, което бих направил като коментар, е за Културно наследство. Тъй като там е заложено 7%, единственото, което аз бих предложил, е да бъде вдигнат на 8%. Но, естествено, веднага идва въпросът – за сметка на кое, което не мога да дам като предложение.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Аз имам друг въпрос. По спомен какъв е финансовият обем на програма Критика миналата година?

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Два или три процента. Не съм сигурна. Много малък брой кандидатури.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Въпросът ми е накрая като подписани договори какъв е ефектът от програмата? Защото при настоящия бюджет 2% са 100 хил. евро. Ако са таванът на проектите, което никога не са, това означава реализирани 10 договора. Или 20, ако приемем, че са някаква осреднена цена. 20 проекта по Критика малко ли е, много ли е?

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: 13 сключени договора.

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: Една голяма част от Критика, минаваше по ред причини, ние всички ние ги знаем, през Създаване и Разпространение. Така че не може да се каже само по тази програма колко е и 13 договора дали са малко.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Разбрах.

Колеги, някой друг има ли някакви обструкции или да гласуваме така подадената програма, защото ние със Станимир имаме максимум още 15 минути.

АЛИНА КАРАХАНОВА: Аз искам да кажа само, че на мен също ми се струват малко 8% за Литература, но тъй като не мога да предложа откъде да бъде взет още 1%, затова просто го казвам.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Добре.

Предлагам финансовия обем на отделните програми за гласуване.

СЕВАР ИВАНОВ: Само, дори и формално, за минималните размери навсякъде ще бъдат коригирани, нали?

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Да.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Едно евро – чудесен минимален размер.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Който е за, моля да гласува.

Гласували 10 членове на УС на НФК: за – 10, против и въздържали се – няма.

Обхватът на Индикативна програма 2027 г. се приема.

Остана ли нещо по Индикативната програма или да минем към точка „Други“ и да решим казуса с програма Преводи?

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Може ли да допълня само за Индикативната?

В този вид, в който сте я гласували, ще бъде качена за обществено обсъждане. Преди това, разбира се, ще видите всичко отразено.

Отбелязвам, че не са нанесени недопустими разходи и кандидати, тъй като те са копие от Наредба № 6. Искате ли да ги включваме, или има някаква вероятност да се промени Наредбата за другата година, да не ги включваме за гласуване, така или иначе те не са задължителни да минават на обществено обсъждане.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Ако не са задължителни, предпочитам да не ги включвате, защото тази наредба трябва да бъде...

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Само отбелязвам, че не са включени.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Програма Преводи.

Да разбирам ли, че отказвате да се гласува промяна в програма Преводи, съобразно ЗЗРК?

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: Не. Никой не е казал.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Добре.

Предлагам да се гласува в програма Преводи за 2026 г. допустимостта на кандидатите да е съгласно чл. 10 на ЗЗРК.

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: Може ли само процедурно уточнение?

Аз, когато говорих, явно неправилно съм разбран. В началото казах, че трябва да се приведе със Закона, но трябва процедурата да бъде съобразена със Закона. Проверих – можем отделна програма да я сложим за обществено обсъждане, но пак казвам, 30 дни е срокът за общественото обсъждане. Според мен не може да мине по съкратената процедура, след като вече веднъж е била.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Това казах в началото, когато го обсъждахме – 30-дневен срок. Остава само чл. 10 от Закона за закрила и развитие на културата, без да се посочват алинеи и се дава 30-дневен срок за обсъждане само за тази програма.

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: А не че сме несъгласни с това да се приведе в законовия вид. Това е.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Госпожо Василева, може ли и аз да взема отношение по темата? Понеже Вие зададохте въпроса дали с решение сега да изменим, за да приведем със Закона, нали така?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Да.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Колегата обаче вече разви, че според него процедурата следва да бъде спазена. Аз също съм на мнение, че най-чистият вариант е процедурата да бъде спазена, а относно общественото обсъждане не съм съгласен, че не може да мине по съкратена процедура,

да кажем седем дни или колкото определим, защото тази програма представлява вътрешни правила, условия за кандидатстване по дадена програма на Национален фонд „Култура“. Това не е нормативен акт, който е закон, правилник, наредба, който вече се позовава на Закона за нормативните актове, където изрично е посочено 30 дни. Вие току-що споменахте Административнопроцесуалния кодекс. Там е дефинирано консултиране със заинтересовани страни и е дефинирано, че общественото обсъждане е такава форма. Там няма конкретно заложен срок за провеждане на тези консултации.

Предвид че изменението е дребно като думи само по себе си и отделно е унифициране с висшия нормативен акт – закона, според мен преспокойно можем да го пуснем за 7-дневно обществено обсъждане през сайта на Национален фонд „Култура“ и в оперативен порядък да се приведе след това и с решение на Управителния съвет, даже неприсъствено. Според мен по имейл можем да го направим и да се обяви максимално бързо програмата.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Пише го изрично, извинявайте, в Закона или в Наредбата, в момента не мога да се сетя, че програмата трябва да е на обществено обсъждане 30 дни. Конкретно за Индикативната програма.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Тук не говорим за Индикативната програма. Тук говорим за един елемент от условия на една програма.

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: Ние разширяваме обхвата, извинявайте, на кандидатите.

СЕВАР ИВАНОВ: Допустими кандидати е задължителен реквизит от Индикативна програма, така че не можем.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Член 27, ал. 3 е допустимостта на кандидатите.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Един по един, моля.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: В ЗЗРК, чл. 27, ал. 3, т. 3, където се пише, че се приема Индикативната програма и съответно тя се обсъжда, допустими кандидати... Всъщност ние променяме допустимостта на кандидатите.

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: Разширяваме обхвата.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Да, но пак в същия този член пише, че тази програма се приема до миналата година, а вие сте я приели и не сте зачели Закона тогава.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Нали го обяснихме това нещо, че остана завареното положение от преди, а ние тогава...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Няма заварено положение. Вие сте го гласували. Гласували ли сте го? Гласували сте го. Стояло ли е за обществено обсъждане? Стояло е. След това гласували ли сте го пак? Пак сте го гласували.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Пак казвам, че по повод на това нещо ние спорихме, не взехме решение, но искахме становище и от юристи. Също искахме да съкратим срока, както господин Бояджиев. Становището на юристите можете да го потърсите във Фонда. То беше за 30-дневен срок, колкото и ние да искахме да ускорим стартирането на програмата със същия мотив, който господин Бояджиев каза. Но тук наистина се променя обхватът и се променят условията към допустимите кандидати, с което се разширява кръгът от лица, които могат да кандидатстват.

АЛИНА КАРАХАНОВА: Извинявайте, какъв е проблемът да мине обществено обсъждане 30 дни? Никакъв.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Единственото, което ме притеснява, е, че много ще ги забавим.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Ваканционен период е.

АЛИНА КАРАХАНОВА: Миналата година без да ги бавим пак беше така.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Разбрах.

АЛИНА КАРАХАНОВА: Колко ще ги забавим?

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Миналата година имахме спор със София Щерева и аз предложих точно съкратената процедура на обществено обсъждане от 14 дни. Тя каза: не може. След което поискахме становище на юристи, изпратиха ни някакво становище, което стои тук в архивите във Фонда, и съответно беше разтълкувано, че няма как да минем по кратка процедура. Въпреки че точно коментирахме миналогодишната програма, че имаше изменения и за да не бавим сроковете, тъй като Управителният съвет беше свикан със закъснение, имаше съществени промени в Индикативна програма 2025 и тя трябваше

да мине на ново обществено обсъждане, за да може да тръгне във функционалност.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Така че два пъти обсъждахме 2025 г.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Точно така беше, имаше две обсъждания.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Добре.

В такъв случай, първо, предлагам за гласуване на Управителния съвет отмяна на заповедта на изпълняващ длъжността директор на Национален фонд „Култура“ за публикуване на програма Преводи на 30 юли 2026 г. в този ѝ обхват. Има заповед на Нели Неделчева тази програма да бъде публикувана днес.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: А ние имаме ли право да отменим нейната заповед? Административно имаме ли право да отменяме?

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Аз мисля, че ние трябва да коригираме програмата и с решение да задължим изпълнителния директор да нанесе корекциите, да ги публикува за обществено обсъждане.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Дайте ми една секунда да се консултирам.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Ние не сме ѝ преки началници. Трябва министърът да я отмени вероятно.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Това, което предложи господин Бояджиев е правилният ход, но нека да се консултираме още веднъж.

ПРОФ. ЕМИЛИЯ СТОЕВА: Удобно ли е да попитам?
Няколко пъти предлагам към Критика да бъде включен публичен дебат. Това стана ли или още не?

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Сложихте ли го като коментар в програмата?

ПРОФ. ЕМИЛИЯ СТОЕВА: То трябваше да бъде в придружителните предложения. Дали е там? Но ние не сме го гласували със сигурност.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Няма го в Критика. Аз не съм го прочела.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Има го “публичния дебат”. Аз го виждам.

ПРОФ. ЕМИЛИЯ СТОЕВА: Чудесно.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Само че е написан в италик.

ПРОФ. ЕМИЛИЯ СТОЕВА: Тоест трябваше да го гласуваме?

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Не знам дали са имали предвид?

ПРОФ. ЕМИЛИЯ СТОЕВА: В италик означава, че е в предложения, а не в съществуването.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: В основния текст е, не е в коментар, както са другите предложения, така че предполагам, че е включено. На втора страница най-отдолу.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Има го.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Извинявам се много, министърът помоли да го изкоментираме и с юридическия съветник на Кабинета. Абсолютно е съгласна с предложеното от Станимир Бояджиев решение с една корекция: „синхронизиран компонент допустими участници с разпоредбата на ЗЗРК“ изрично да се цитира.

Някъде в Наредбата пише.

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: Мисля, че е чл. 27.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Член 3 от Наредбата: Управителният съвет на Фонда с решение приема или внася за изменение. Съгласно чл. 3, ал. 4: Управителният съвет на Национален фонд „Култура“ взема решение за изменение на програма Преводи 2026 г. Компонент допустими участници в програма Преводи 2026 г. следва да отговаря на разпоредбите на чл. 10 от ЗЗРК.

Управителният съвет възлага на изпълнителния директор на Национален фонд „Култура“ да проведе 30-дневно обществено обсъждане на изменената програма.

Според д-р Панова това решение на Управителния съвет автоматично обезсилва заповедта на изпълнителния директор за публикуване на днешната програма в този ѝ вид, Цвети. А изрично аз си позволих снощи да те безпокоя посред нощ и да те помоля да забавите пускането на програмата днес, докато не мине това заседание. Програмата тече в момента, вече е отворена.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Не е отворена програмата. Променихме часа и в момента е 16,00 ч.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Но е качена, виждат се условията. Към момента, докато тече заседанието, при нас вече са влезли 50 въпроса, писма и становища.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Тя е качена в рамките на вчерашния ден, за да се четат условията. Днес е настроена за пускане в по-късен час. Това беше единственото, което можех да направя.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Е, той е запален, защото е видима вече.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Защото е видима. Целта беше да не е видима тази програма. Включително са започнали да искат консултации с Европейски парламент и така нататък. Както и да е. Приемате ли така предложения проект на решение на Управителния съвет? Някой има ли коментари?

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Може ли още веднъж само основанията от Наредбата или от Устройствения правилник го гледаме?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Аз гледах в Наредбата, че там в чл. 3, ал 4 пише, че Управителният съвет може да вземе решение за изменение на програма. На база тази алинея Управителният съвет днес взема решение за изменение на програма Преводи и синхронизиране на обхвата на допустимите кандидати с чл. 10 от ЗЗРК.

Има ли други коментари, колеги, по така формулираното решение.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: „Чл. 3. (1) Изпълнителният директор изготвя индикативната годишна програма за конкурсите на Фонда в срок до 1 юни на предходната година и я публикува на интернет страницата на Фонда и Портала за обществени консултации. Срокът за предложения и становища е 30 дни.“

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Алинея 4 казах: „В случай на приемане на решение на Управителния съвет на Фонда, с което съществено се променя Индикативната програма, тя се публикува отново на интернет страницата на Фонда и на Портала за обществени консултации.“

Нали твърдим, че обхватът на допустимите кандидати е съществено изменение. Затова пускаме ново обществено обсъждане. Нали така?

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Да, така е.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Да вървим към гласуване на това нещо, ако е уточнено като правни основания и като текст и няма спор от колегите в Управителния съвет.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Имате ли, колеги, възражения срещу така разписаното? Не Ви чуваме.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Ели казва, че тук става въпрос за работната програма, която я предлага изпълнителния директор, а ние вече сме в казуса на приета и работеща индикативна програма, а не работна като проект.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Министърът на културата, който и да е бил, когато е издавал въпросната наредба, не е предвидил хипотеза, в която Управителният съвет изменя една програма или изменя действаща програма. В случая ние трябва да се придържаме към действащите текстове, които са в общия ред за приемане на индикативна програма на Фонда. Ако сега ще се заяждаме за букви и за думи, имаме сериозен проблем, който ние трябва да решим.

Виждам, че има обединение, че това е правилното решение. Считам да вървим в някаква посока, а вече при евентуални изменения на Наредба № 6 със сигурност трябва да бъдат предвидени ситуации, в които една програма само как се изменя при необходимост, но в момента нямаме такива текстове и се водим по общия ред за приемане на цялата Индикативна програма.

Колеги, не се чува какъв дебат водите в залата.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Не разбираме какво си говорите.

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: Съществува на дебата тук е може ли да се обяви само една програма или не. По мое скромно мнение това може да стане. Ако трябва пък да се върнем малко по-назад миналата година нали точно това направихме – вярно, променихме цялата Индикативна програма, и то гласувана от друг състав на Управителния съвет, но пак имаше обществено обсъждане и минахме през две обсъждания на цялата Индикативна програма. Помня, че имаше два пъти обществено обсъждане.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Тоест тук по-скоро пречките са чисто юридически, доколкото виждаме. И възниква въпросът: догодина дали няма пак да се отвори такъв казус. Тоест възможно е да възникне хипотезата и догодина за някоя от програмите. Всеки път може да се случи нещо, което да е...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Ние до догодина ще я променим тази наредба и ще вкараме текстове, които да дават някакво право на санкция на този Управителен съвет и да спре да е просто гумен печат.

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: Точно така.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Така е, съгласна съм.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Изначално проблем в момента има, защото не са съобразени коментарите от обществените обсъждания от миналата година.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: За Преводи нито един нямаше.

АЛИНА КАРАХАНОВА: Имаше коментари.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Включително и тук има и намирам в системата десетки становища и предложения. И на Портала за обществени обсъждания имаше. Моля ви! Специално тази гилдия, особено след Букър-а на Георги е толкова активна...

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: Аз предлагам да вървим по този ред, по който се определи. Така ще излезем от създалото се положение.

АЛИНА КАРАХАНОВА: Другият вариант е да кажем, че е техническа грешка.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Да. И да падне само ал. 1 от текста. И да приключим тази сага.

АЛИНА КАРАХАНОВА: Защото в Наредба № 6 позволява в чл. 6, ал. 3...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Какво пише? Това значи вие да решите дали ще приемете това за техническа грешка или не.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Да отпадне „ал. 1“ като техническа грешка?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Да. И да остане само чл. 10.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Да кажат юристите.

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: За мен не е техническа грешка. Да кажат останалите колеги. Тъй като разширяваме обхвата. Очевидно е, че го разширяваме.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: За мен също не е техническа грешка, това се вижда от обсъждането, което правихме миналата година, че ние точно това обсъждахме, но не взехме решение. Не е техническа грешка, но дори да се третира като техническа грешка, последиците от нея са разширяване на обхвата, което означава пак да се върнем на същата позиция.

АЛИНА КАРАХАНОВА: Това е повод да се върне на обществено обсъждане.

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: Е, ние имаме право. Поводът е съответствие със законодателството. Това е проблем.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Поводи колкото искате.

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: За мен най-чисто е това, което се предложи. То действително обезсилва заповедта.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Нека да го гласуваме тогава.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Аз също подкрепям господин Почекански и да го подложим на гласуване, защото вече отиваме към три часа и половина заседание.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: На основание чл. 3, ал. 3 от Наредба № Н-6 на Национален фонд „Култура“ Управителният съвет на Национален фонд „Култура“ приема решение за изменение на програма Преводи 2026 г., като синхронизира обхвата на допустимите кандидати с разпоредбите на чл. 10 от ЗЗРК.

Управителният съвет възлага на изпълнителния директор на Национален фонд „Култура“ да проведе 30-дневно обществено обсъждане на изменената програма.

Който е за, моля да гласува.

Гласували 10 членове на УС на НФК: за – 10, против и въздържали се – няма.

Решението се приема.

Цвети, предвид факта, че си заместващ, ще те помоля в спешен порядък днес да стартираш процедурата и да влезеш в изпълнение на решението.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Добре. Само ще помоля за съдействие от страна на Министерството, тъй като имаше някакви критики по начина, по който трябва да се пусне, имаше някакъв административен акт, а ние имаме там процесуални представители и не съм сигурна, че ще ни съдействат.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: За обществено обсъждане ли да се публикува.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Имаше акт, който издава изпълнителният директор, за да се пусне.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Ще мина през Правна и ще дам знак, направо ще те насоча към някои от нашите юристи да задействат това.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Добре. Благодаря.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: И да се спре от платформата. В момента е в предстоящи. Трябва спешно да изчезне програмата от публичната част на платформата на НФК.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Технически в точка „Други“, по отношение на експертните комисии бих искала да попитам дали вече има набран достатъчно богат брой от експерти оценители, тъй като има отворени програми, по които се кандидатства и започват да ваят въпросите по отношение на това кога ще бъдат видни резултатите. Не знаем на какъв етап е тази процедура.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Вчера беше последният срок за кандидатстване за подаване на документи за оценители. Не мога да кажа точна бройка, около 80 има, но има отделни обяви. Имаме за юристи и финансисти. Другата е за сферата на изкуствата. Не съм сигурна какво е разпределението между тези две обяви. Тепърва ще тече комисия за тези кандидатури, съгласно Наредба № 6.

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: Имам въпрос – какво правим с тези бенефициенти, които имат спечелени дела? Затова говорихме, че има много дела, които ние трябва да преразгледаме. Предвиждат ли се те в точки и така нататък? Изключително много запитвания има какво правим. Те са пренасочени за прегласуване, както знаете, и каквато е практиката, към Управителния съвет.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Има две към момента мисля, но те трябва да ви се представят в пълнота по кандидатурите, защото вие трябва да ги преразгледате. Едното решение излезе тези дни. Нямаше как в този петдневен срок да ги включим в точка „Други“. За следващо заседание със сигурност ще бъдат включени. От вас зависи кога ще бъде проведено.

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: Да. И кога горе-долу планираме следващо заседание в такъв случай.

АЛИНА КАРАХАНОВА: Трябва да се гласуват и комисиите.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: През септември най-рано.

Госпожо Василева, заседанието закрито ли е, защото наистина трябва да тръгвам.

ДИАНА САВАТЕВА: Извинявайте, дали може един въпрос и една покана много набързо?

Поканата не е в качеството ми не член на Управителния съвет, а в случая като представител на Бургас. Искам да покана всеки един от вас, който има път към Бургас, или пък има желание да дойде, ще бъде наш скъп гост на поредното издание на конкурса „Бургас и морето“. Изразявам

съжаление, че Министерството на културата не може да изпрати представител, предполагам, че заради огромната заетост.

Въпросът ми вече, връщам се в реалността си на член на Управителния съвет, има ли някаква яснота относно плащанията по ПВУ за общини? Разбира се, виждам, че Нели Неделчева я няма, но пък може би госпожа Стойнова може да има някакъв отговор на този въпрос. Благодаря ви.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Не, за съжаление не мога да отговоря. Не замествам госпожа Неделчева в качеството ѝ на ръководител на СНД. Не съм запозната с процесите по Плана за възстановяване.

ИАНА САВАТЕВА: Благодаря.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Колеги, други въпроси?

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Кога евентуално се планира следващо заседание. Да си ориентираме графика.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Най-малкото ни трябва 30 дни обществено обсъждане сега.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Междувременно оценители, комисии?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Трябва да кажат от Фонда докъде са с оценителите.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Вчера беше последният срок за кандидатстване, все още не е назначена комисия, както е по реда на Наредба № 6. Тепърва ще се назначава. Минимум може би десетина дни ще тече комисия, тъй като забелязвам на пръв поглед, че има липсващи документи при подаването на кандидатурите. Тоест проверка, искане от кандидатите на допълнителни документи, финален доклад.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Добре. В такъв случай имам молба в писмен вид по имейла в максимално спешен порядък да ни изпратите някакъв индикативен график как си го представяте, защото е края на юли, все пак е някакъв отпускарски сезон. Хората не могат да си планират живота и не могат да стоят на нисък старт и на повикване. Искам някакъв разчет. Вече имате график за програмите за 2026 г., имате индикативни графици в главите си колко време ще отнеме подаване на документи, оценяване и журиране. Искам до края на календарната година да ни изпратите график как си представяте заседанията на Управителния съвет – приемане на оценители и комисии, приемане на резултати от

оценителни комисии. Искам график до края на годината да ни изпратите, примерно до седмица, ако можете.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Има такъв график за нещата, които се приемат в едно заседание, програмите, които се приемат в едно заседание на Управителен съвет. Не знам дали сте го получили. До всички беше изпратено. Преди да обявим графика за пускане на програмите, го изпратихме до Управителния съвет с потъмнени цветове на програмите, които се приемат на едно заседание. Но ще го допълним и ще го изпратим отново.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Госпожа Василева, може ли въпрос?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Слушам Ви, Професоре.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: С колегите и по молба на предишния министър господин Найденов Тодоров разработихме и становище по промени, които биха могли да се направят в Устройствения правилник. Това беше към 21 април 2026 г. и са депозираны в Деловодството на Министерството на културата. Предполагам са достъпни и за Вас. Ние бихме могли да ги подновим. Планира ли се някакво променяне на нормативната уредба, защото се сблъскваме всеки път с тези проблеми.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Да, предвижда се.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: На Правилника и на Наредбата. И очаквате ли от нас, както примерно министър Тодоров ни помоли, за становище относно Правилника и Наредба № 6, в което да представим виждането си.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Разбира се. Вие сте хората, които на терен...

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Трябва да го официализирате, за да можем да го работим, тъй като времето лети.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Много моля да приключим за днес. Вече сме с над един час забавяне за другия ни ангажимент. Искате да ви пусна по имейл официална покана. Държите ли да е официално?

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Да, за да не е като наше любителско желание.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Това, което аз мога да кажа. Знаете, че в цялата държава предстои голяма административна реформа, която в Министерството на културата също ще бъде съществена. Национален фонд „Култура“ е един от ключовите елементи, които трябва да бъде

подобрен като начин на работа. Това неминуемо води до всичките документи, които касаят устройството и функционирането на Фонд „Култура“. Това ще се случи в следващите месеци, така че със сигурност Управителният съвет ще бъде консултиран за мнение по тези теми, както каза и госпожа Василева. Но това са процеси, които предстоят, както и изменение на почти всички закони.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Нека да е ex officio, за да има документ и ние да не проявяваме инициатива.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Приключваме.
Желая приятен ден на всички. Благодаря за отделеното време и хубаво лято, ако не се видим в следващите седмици.

(Закрито в 14,55 ч.)

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

зам.-министър Марина Василева

Стенограф:

Нина Иванова

Към протокола да са приложени следните документи:

- 1. Предложение на екип НФК за Индикативна програма 2027 г.*
- 2. Презентация на екип НФК за Индикативна програма 2027 г.*